

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
วรรณเพ็ญ ประสิทธิ์

S150143

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6/15/2550

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
วรรณเพ็ญ ประสิทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2550

วรรณเพ็ญ ประสิทธิ์ (2550) ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัด คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ ,
อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และแยกรายด้าน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 482 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลย แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง แบบสอบถามวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.66 ถึง 0.92 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถดถอยพหุคูณ(MR) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (MMR)

ผลการศึกษาพบว่า

ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม มีค่าเท่ากับ 0.543 เมื่อพิจารณาแยกรายด้าน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรตาม 4 ตัวร่วมกัน มีค่าวิลค์แลมดา (Λ) เท่ากับ 0.563 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับตัวแปรตามแต่ละตัว มีค่าเท่ากับ 0.412 , 0.545 , 0.304 และ 0.449 มีความผันแปรร่วมกัน 16.90% , 29.00% , 09.20% และ 20.10% ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามอันดับแรก คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ($\beta=.320$) การสนับสนุนทางสังคม ($\beta=.235$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($\beta=.231$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน ปัจจัยที่ส่งผลสูงสุดต่อตัวแปรตามแต่ละด้าน สามอันดับแรกมีดังนี้ ด้านที่ 1 คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ($\beta=.252$)การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($\beta=.186$) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาท ($\beta=.179$) ด้านที่ 2 คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ($\beta=.329$) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($\beta=.229$) ตัวแปรหุ่นเพศ ($\beta=.180$) ด้านที่ 3 คือ การสนับสนุนทางสังคม ($\beta=.166$) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($\beta=.154$) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาท ($\beta=.148$) ด้านที่ 4 คือ การสนับสนุนทางสังคม ($\beta=.255$) ความเชื่อมั่นในตนเอง ($\beta=.208$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($\beta=.184$) ตามลำดับ

A STUDY OF SOME FACTORS RELATED TO SUBCOMPONENTS
OF SELF-ESTEEM OF MATHAYOMSUKSA III STUDENTS IN SCHOOLS UNDER
OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
WANPHEN PRASITH

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
May 2007

Wanphen Prasith. (2007). *A Study of Some Factors Related to Subcomponents of Self-Esteem of Matthomsuksa III Students in Schools under Office of the Basic Education Commission in Bangkok*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor committee: Assoc. Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong, Dr. Sakesan Tongkhambanchong.

The main purpose of this study was to investigate the relationship and beta weight of factors affecting the self-esteem both in general and in individual areas. The samples were 482 Matthayomsuksa III students of schools under Office of the Basic Education Commission, selected by multi-stage random sampling. Tools used in the research were the questionnaire about democratic rearing, autocratic rearing, and permissive rearing; the questionnaire about social supports; the questionnaire about self-confidence; and the questionnaire about self-esteem in the areas of self-regard, peer self-regard, parent self-regard, and school self-regard with the reliabilities between 0.66 and 0.92. The data were analyzed by using multiple regression (MR) and multivariate multiple regression (MMR).

The results of study revealed that:

The multiple correlations between each area of the factors and self-esteem were 0.543 in general. When considering in the individual areas, it was found that the Wilk's Lambda (Λ) of regression coefficient of four variables together was 0.563. The multiple correlations between each area of the factors and each dependant variable were 0.412, 0.545, 0.304, and 0.449. Their mutual variations were 16.90%, 29.00%, 09.20% and 20.10% with the statistical significance of .01 for all.

The beta weights of each area of the factors affected the self-esteem in general with the statistical significance of .01. The first three factors were self-confidence ($\beta=.320$), the social supports ($\beta=.235$), and permissive rearing ($\beta=.231$). When considering in the individual areas, the first three factors affecting each dependant variables in the highest level were, in the first area, self-confidence ($\beta=.252$), democratic rearing ($\beta=.186$), and the dummy variable of family income lower than 8,000 Bahts ($\beta=.179$); in the second area, self-confidence ($\beta=.329$), permissive rearing ($\beta=.229$), and the dummy variable of gender ($\beta=.180$); in the third area, social supports ($\beta=.166$), democratic rearing ($\beta=.154$), and the dummy of family income between 8,000-20,000 Bahts ($\beta=.148$); and in the fourth area, social supports ($\beta=.255$), self-confidence ($\beta=.208$), and the dummy variable of permissive rearing ($\beta=.148$) respectively.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรุงเทพมหานคร

ของ
วรรณเพ็ญ ประสิทธิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ 13 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีโดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนท์พงศ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำการทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัย และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานในด้านการวิจัยเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้นอีกทั้งยังเป็นแบบอย่างของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาดังกล่าว และ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยวัฒน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม ที่กรุณาเป็นกรรมการ ในการสอบปริญญานิพนธ์ และได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางการวัดผล สถิติและการวิจัย การศึกษาขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ทางการวัดผลการศึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอบพระคุณโรงเรียนทุกโรงเรียนและนักเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอบคุณ คุณสุพิชฌาย์ พูลผล ที่เป็นกำลังใจ สนับสนุน ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เสมอมา ตลอดจนพี่ๆ และน้องๆ ที่มีส่วนช่วยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายสุดนี้คุณประโยชน์ที่เกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมาจนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

วรรณเพ็ญ ประสิทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การเห็นคุณค่าในตนเอง.....	11
การอบรมเลี้ยงดู.....	23
การสนับสนุนทางสังคม.....	27
ความเชื่อมั่นในตนเอง.....	31
การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	46
การสร้างเครื่องมือ.....	50
ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
สังเขปการดำเนินการวิจัย.....	80
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	81
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก.....	99
ภาคผนวก ข.....	104
ภาคผนวก ค.....	115
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	116
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	118

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	48
2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การพักอาศัย อาชีพ ของผู้ปกครอง.....	66
3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมและ การเห็นคุณค่าในตนเองแยกรายด้าน (ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน).....	67
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม การเห็นคุณค่าในตนเองแยกรายด้าน (ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน).....	69
5 ค่าการทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าใน ตนเองโดยรวม.....	71
6 คำนำนัยสำคัญของสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับ การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม.....	72
7 ค่าการทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนามและ ตัวแปรเอกนาม.....	74
8 คำนำนัยสำคัญของสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง.....	76
9 คำนำนัยสำคัญของสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับ ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	77
10 คำนำนัยสำคัญของสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับ ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง.....	78
11 คำนำนัยสำคัญของสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับ ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน.....	79
12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	100
13 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	102

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ ย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	8
2 วิธีดำเนินการสร้างแบบสอบถาม.....	50

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมรวมทั้งสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจของไทยที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ สังคมปัจจุบันจึงเป็นยุคที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไม่ว่าจะเป็นปัญหาในการดำรงชีวิต ปัญหาด้านอาชีพ ปัญหาสัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว และสังคมส่งผลให้ทัศนคติและค่านิยมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติต่อชีวิตและค่านิยมของบิดามารดามักจะถ่ายทอดไปสู่บุตรโดยการอบรมเลี้ยงดู (นภาพร เอื้ออุปถัมภ์.2546: 3) การที่บุคคลสามารถเผชิญและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เนื่องจากปัญหานั้นเป็นสิ่งที่บุคคลต้องประสบทุกช่วงชีวิต โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีความคิดและอารมณ์แปรปรวนมากที่สุด ชอบทำในสิ่งที่ท้าทายและมีความเป็นตัวของตัวเองมาก นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่กำลังแสวงหาความเป็นเอกลักษณ์ให้แก่ตนเอง จนบางครั้งมีความวิตกกังวล เคร่งเครียดและรู้สึกวุ่นเกี่ยวกับฐานะหรือบทบาท หน้าที่ของตนเองในชีวิต เช่น จะทำอะไร จะเรียนอะไร จะเลือกอาชีพอะไร ดังนั้นวัยนี้จึงเป็นวัยที่มีปัญหามาก ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันกันสูงขึ้น ก่อให้เกิดความเครียด บุคคลต่างเผชิญปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ กัน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาจากพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ปัญหาติดยาเสพติด ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในเด็กวัยรุ่น ปัญหาอาชญากรรมและความรุนแรงในสังคมจากความก้าวร้าว การชกต่อยทะเลาะวิวาทอย่างไร้เหตุผล ปัญหาการฆ่าตัวตายจากความเครียด ความไม่รู้จักพอ การเอารัดเอาเปรียบ ความอ้างว้างโดดเดี่ยว ไม่มีที่ยึดเหนี่ยว การดำรงชีวิตอย่างไร้จุดหมาย การไม่เข้าใจและรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งต่างก็เป็นสาเหตุของการทำให้บุคคลและสังคมไม่มีความสุข การที่คนเราจะมีสุขในการดำเนินชีวิตได้นั้นต้องได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานเสียก่อน คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความมั่นคง ความต้องการความรัก การเป็นที่ยอมรับและการเป็นเจ้าของ แล้วจึงจะสามารถพัฒนาถึงขั้นสูงสุดได้ คือ ความตระหนักรู้ในตนเอง (เทอดศักดิ์ เดชคง.2542:15)

ปัญหาวัยรุ่นเป็นหนึ่งในวิกฤตปัญหาทางสังคมในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อสังคมทุกระดับ นับตั้งแต่สังคมย่อยคือครอบครัว ขยายไปสู่สังคมระดับชาติและไปถึงสังคมนานาชาติเป็นปัญหาสังคมที่ทุกประเทศวิตกกังวลและกำลังเผชิญกันอยู่ วัยรุ่นเป็นวัยเป็นช่วงชีวิตที่มีความยุ่งยาก และตกอยู่ภายใต้ความมืดมน ความขัดแย้งและความไม่มั่นคงของชีวิต เมื่อประสบกับปัญหา เช่นเดียวกับบุคคลวัยอื่น เขาจะมีความยุ่งยากลำดัดยุ่งยากมากกว่าในวัยอื่น ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเพราะช่วงวัยรุ่นเด็กเริ่มแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัว ทั้งทางด้านการคิดและการกระทำ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. 2524 : 9) ก่อให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรม เช่นความไม่มีระเบียบ ดื้อรั้น พุดจาไม่เพราะ ไม่เคารพพ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง

ใช้เงินเปลือง หายไปอยู่กับกลุ่มเพื่อนจนมีดคำ อยู่ไม่ติดบ้าน กลับมาก็หมกตัวอยู่แต่ในห้อง หลายครอบครัวมีปัญหาความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ครูไม่เข้าใจนักเรียน ช่องว่างระหว่างวัยเพิ่มมากขึ้น สัมพันธภาพยิ่งแย่งลง เด็กวัยรุ่นต่อต้านกฎระเบียบทั้งพ่อแม่ และของโรงเรียน เขามักจะตีความหมายของกฎระเบียบและความหวังดีที่ได้รับว่าเป็น เผด็จการ การจับผิด และการแก้แค้น

พื้นฐานการเห็นคุณค่าในตนเอง นั้นเริ่มมาจากครอบครัวดังที่ คูเปอร์สมิธ

(สาวิตรี ทยานศิลป์.2541 : 11 ; อ้างอิงจาก Coopersmith .1967) กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้บุคคลมีความรู้สึกรู้การเห็นคุณค่าในตนเองสูงส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลเคยได้รับในวัยเด็กหรือประสบความสำเร็จในชีวิตตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับคำชมเชยหรือคำยกย่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งทำให้บุคคลตระหนักถึงความสามารถ และคุณค่าที่ตนเองมีอยู่ และเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองขึ้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว พ่อแม่ มีอิทธิพลต่อเด็ก ในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเจอร์ (พจนนุช พุ่มไสว. 2543 : 4 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1972) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการพัฒนาจากเจตคติและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ที่บุคคลประสบมาแต่วัยเด็ก ถ้าพ่อแม่ให้การยอมรับและแสดงความรักแก่เด็กอย่างไม่มีเงื่อนไขแล้ว เด็กก็จะเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเอง ยังสามารถพัฒนาได้จากการมีความสัมพันธ์กับเพื่อน ซึ่งจะขึ้นกับการปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และเมื่อเด็กได้รับการยอมรับ การได้รับความรักจากบุคคลอื่นแล้วจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเองได้ในที่สุด และแม้ว่าความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเองจะเกิดขึ้นและเริ่มพัฒนามาแต่วัยเด็กก็ตาม แต่ก็สามารถที่จะเปลี่ยนแปลง และพัฒนาได้ในวัยต่อ ๆ ไป

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จในชีวิต สำหรับนักเรียนนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย กล่าวคือ นักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวกับการเรียนสูง มีความคาดหวังว่าจะประสบความสำเร็จในการเรียน ส่วนนักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มักจะคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จในการเรียน อีกทั้งมีแนวโน้มจะยอมแพ้หรือเลิกล้มความพยายามได้ และมักจะคิดว่าตนเองไม่มีความสามารถพอที่จะทำอะไรได้สำเร็จ จึงหาทางออกด้วยการประพฤติดัวไม่เหมาะสม ผ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงเรียน เนื้อหา ขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง(ดวงเดือน พันธุนาวิน. 2524 : 3) กล่าวได้ว่า ครอบครัวมีความสำคัญในการหล่อหลอมเด็กวัยรุ่น โดยเฉพาะความสัมพันธ์ ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก นอกจากนั้น โรงเรียนก็เป็นแหล่งพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลต่อบ้าน โรงเรียนมีหน้าที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกมั่นใจในทักษะ ความสามารถ ฝึกนักเรียนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก้ไขปัญหาดังๆ จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ให้สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของนักเรียน ทั้งบรรยากาศในชั้นเรียนต้องอบอุ่น และเป็นกันเอง จะทำให้เด็กทำในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม การเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตรและงานที่โรงเรียนมอบหมายมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนด้วยการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจะช่วย

พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองเช่นกัน ผู้ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ไม่เป็นที่ประทับใจ หรือไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จะไม่ชอบสูงส่งกับใคร ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกส่วนตัว (Rosenberg. 1955 : 158)

ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน และมีปัจจัยอีกหลายประการที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ อันได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และความเชื่อมั่นในตนเอง ว่ามีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองหรือไม่ และมีด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง อีกทั้งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้แนวทางในการปลูกฝังการดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าได้ดียิ่งขึ้น ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและแยกรายด้าน โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ตัวแปรปัจจัยบางประการกับ การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวม
  - 2.1 ศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรพหุนาม
  - 2.2 ศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรเอกนาม
3. เพื่อศึกษาน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองทั้ง โดยรวมและรายด้าน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีประโยชน์ต่อครู อาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง มาเป็นแนวทางในการปลูกฝังและส่งเสริม ในการที่จะพัฒนาเด็กให้ถูกทาง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 สังกัดคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 116 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 1,154 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 49,836 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ในสังกัดคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เขต 1 คนซึ่งเลือกมาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 482 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ

1.1.1 เพศหญิง

1.1.2 เพศชาย

1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ

1.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง

1.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับสูง

1.3 การอบรมเลี้ยงดู

1.3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

1.3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

1.3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

1.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง

15. การสนับสนุนทางสังคม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง แบ่งเป็น

2.1 การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม

2.2 การเห็นคุณค่าในตนเองรายด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านการยอมรับนับถือตนเอง

2.2.2 ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

2.2.3 ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง

2.2.4 ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) หมายถึง การพิจารณาตัดสินค่าของตนเองตามความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเองทั้งในด้านดีและไม่ดีในเรื่องต่าง ๆ เช่น การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง เข้าใจและยอมรับตนเอง ที่จะทำสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1.1 ด้านการยอมรับนับถือตนเอง (Self-Regard) หมายถึง การที่บุคคลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ยอมรับในความสามารถที่ตนเองมีอยู่ มีความรู้สึกว่าคุณค่า มีความสำคัญต่อบุคคลรอบข้าง มีความเชื่อมั่นในเหตุผลและการกระทำของตนเอง มีความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาและสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.2 ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน (Peers Self – Regard) หมายถึง การที่บุคคลสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศได้ สามารถเข้าสมาคมพูดคุยกับผู้อื่นได้ สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อน มีส่วนสำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถทำตนเป็นผู้นำของกลุ่มและได้รับความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี

1.3 ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง (Parent Self – Regard) หมายถึง การที่บุคคลสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคคลภายในครอบครัวได้เป็นอย่างดี สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและได้รับการยอมรับจากบุคคลในครอบครัว เป็นบุคคลที่คนในครอบครัวให้ความสำคัญและเห็นคุณค่า ได้รับการยกย่องและได้รับความเข้าใจจากทางบ้านเป็นอย่างดี

1.4 ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน (School Self – Regard) หมายถึง การที่บุคคลสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับความต้องการของครู - อาจารย์ สามารถแสดงความสามารถและกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองให้เป็นที่ยอมรับแก่ครู - อาจารย์ สามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นได้เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยบางประการ หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลการเห็นคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วย

2.1 เพศ หมายถึง ลักษณะทางพันธุกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นเพศหญิงหรือเพศชายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของครอบครัวที่ได้รับในแต่ละเดือน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท

2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ 8,000–20,000 บาท

2.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับสูง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 20,000 บาท

2.3 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูของ บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงที่ปฏิบัติต่อเด็ก ซึ่งเด็กสามารถรับรู้หรือรู้สึกได้ต่อการอบรมเลี้ยงดูนั้น แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democratic Rearing) หมายถึง การที่บิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อบุตรด้วยความยุติธรรม บิดามารดา ให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหา ด้วยตนเอง และให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสอันควร เมื่อเด็กสามารถทำพฤติกรรมที่ต้องการ บิดามารดา จะให้รางวัลด้วยการยอมรับ ส่วนการลงโทษ จะใช้ต่อเมื่อเด็กตั้งใจปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และจะใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (Autocratic Rearing) หมายถึง การที่พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติกับลูกให้มีความรู้สึก ว่า ไม่ได้รับอิสระในการกระทำสิ่งที่ตนเองต้องการ ไม่ได้รับความยุติธรรม ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่พ่อแม่กำหนด

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Permissive Rearing) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึก ว่าตนเองถูกเกลียดชัง ไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ ให้การสนับสนุนหรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีการลงโทษรุนแรงและปราศจากเหตุผลไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่ของเด็ก

2.5 การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ สิ่งของ เงินทอง ด้านเครือข่ายทางสังคมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคคลนั้นเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง และเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวทาง คอบบ์ (Cobb) ร่วมกับเชฟเฟอร์ (Schaefer) ที่มีการแบ่งชนิดของการสนับสนุนจากสังคมออกเป็น 3 ชนิด คือ

1 การได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์สังคม (Socialemotional aid) เป็นการที่บุคคลได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การยอมรับ การเห็นคุณค่า และรู้สึกว่าได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2 การได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (informational aid) เป็นการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งได้รับคำแนะนำและข้อมูลย้อนกลับ

3 การได้รับการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร (Instrumental aid) เป็นการได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ สิ่งของ เงินทอง ทำให้บุคคลที่ได้รับการช่วยเหลือนั้นสามารถดำรงบทบาทหรือหน้าที่รับผิดชอบได้ตามปกติ

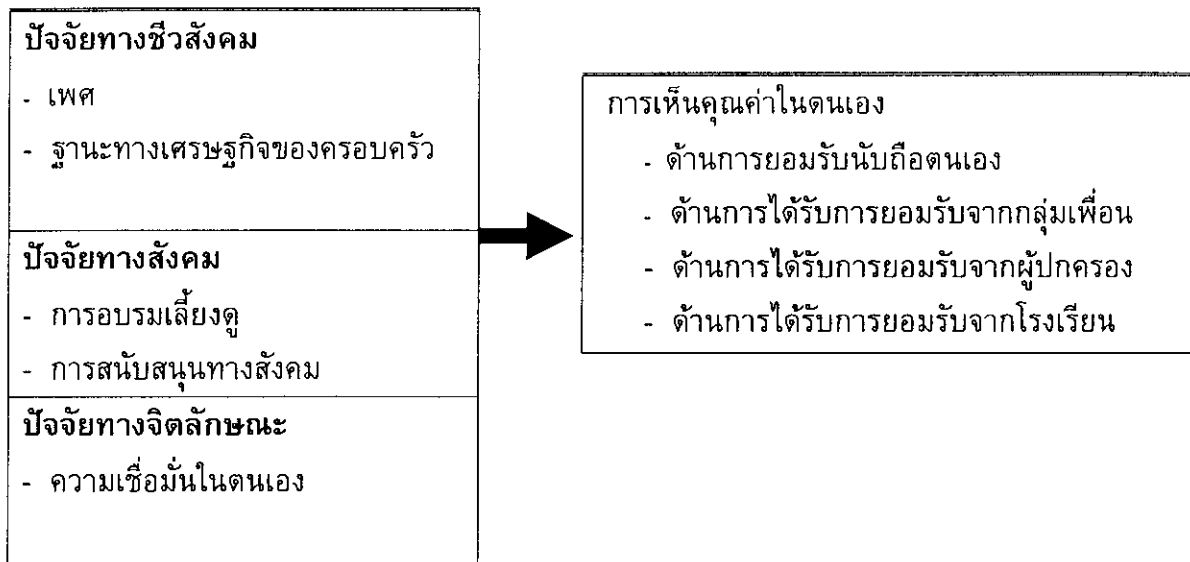
2.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่มีความมั่นใจในการกระทำใด ๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ท้อถอยสามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะต้องเป็นคนที่มีความมั่นใจ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ยอมรับในความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง

3. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลหรือนักวิชาการที่มีวุฒิการศึกษาดั้งแต่ปริญญาโททางด้านการวัดผลการศึกษาหรือทางด้านจิตวิทยา จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวแปรหรือคุณลักษณะที่นิยามไว้

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง นั้น เป็นการนำเอาแนวทางของ คูเปอร์สมิธ มาใช้ในการวิจัย 4 ด้านคือ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน (อรอุมา สงวนญาติ. 2544 : 27-29) และผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยบางประการเพื่อนำมาใช้อธิบายความสัมพันธ์ ที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย คือ 1. ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 2. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งสอดคล้องกับ (สุรางค์ โค้วตระกูล 2537 : 60-61) ที่กล่าวว่า พัฒนาการสังคมของเด็กมักจะขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้าน บางครอบครัวมักจะสนับสนุน และให้แรงเสริมพฤติกรรมเด็กที่เรียบร้อยและเจียมบางครอบครัวให้แรงเสริมพฤติกรรมที่ค่อนข้างก้าวร้าว แต่ที่สำคัญ คือ ความรักและความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากพ่อแม่ ทำให้เด็กกล้ามีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการสนับสนุนทางสังคม 3. ปัจจัยทางจิตลักษณะ ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่มี
ความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเอง

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและแยกรายด้าน โดยมีสมมติฐาน ดังนี้

1. ปัจจัยบางประการกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม มีความสัมพันธ์กัน
2. ปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม
3. ปัจจัยบางประการ ได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง และตัวแปรตามทุกตัว ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน ที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนามมีความสัมพันธ์กัน
4. ปัจจัยบางประการกับการเห็นคุณค่าในตนเองรายด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน ที่วิเคราะห์แบบตัวแปรเอกนามมีความสัมพันธ์กัน
5. มีปัจจัยบางประการอย่างน้อย 1 ตัว ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองรายด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 1.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 1.3 ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 1.4 องค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 1.5 ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ
  - 1.6 การพัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 1.7 การวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
    - 2.1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู
    - 2.1.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
    - 2.1.3 รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู
  - 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม
    - 2.2.1 ความหมายของการสนับสนุนจากสังคม
    - 2.2.2 แหล่งสนับสนุนทางสังคม
    - 2.2.3 ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม
  - 2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
    - 2.3.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง
    - 2.3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
    - 2.3.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง ซึ่งรวมไปถึงระดับการยอมรับ การนับถือตนเอง การรู้สึกว่าตนเป็นผู้มีคุณค่า มีความสามารถและมีสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ (Self - concept) อย่างใกล้ชิด ได้มีผู้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ต่างๆ กันดังนี้คือ

มาสโลว์ (Maslow. 1970 :45) ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำการต่างๆ มีความเชี่ยวชาญและมีความสามารถ ส่วน แซลซี (Sasse.1978:48) ให้ความหมายว่า เป็นความต้องการที่จะรู้สึกถึงความสำคัญและคุณค่าที่มีอยู่ในตนเอง ต้องการยอมรับและความเชื่อถือจากบุคคลอื่นเพื่อให้ตนเองเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วน โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1965 : 31) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการประเมินตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ และ เจมส์ (นภาพร พุ่มพฤษ.2529 : 8 ; อ้างอิงจาก James. 1950 .*The principles of psychology*. 310 - 311) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อตัวเรา การไม่ทำให้ตัวเราเกิดความล้มเหลวและเกิดความด้อยต่ำ ความรู้สึกของเราก็จะคงอยู่ครบถ้วนหลังจากที่ได้ทำอะไรสำเร็จลุล่วงไป

แบรนด์เดน (Branden. 1981 : 110) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นลักษณะของความเชื่อมั่นและความนับถือในตนเองที่เกิดจากความมั่นใจในความมีคุณค่า ความสามารถของคนที่จะบรรลุความสำเร็จในสิ่งที่ตนพึงใจ และ แบนดูรา (Bandura.1986:356) ให้ความหมายว่า เป็นการประเมินตนเองว่าตนเองเป็นคนอย่างไร ถ้าบุคคลใดแสดงความรู้สึกว่าตนเองไร้ค่าจะกล่าวได้ว่าเขาเป็นคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ขณะที่บุคคลที่แสดงความรู้สึกว่าตนเองมีค่า กล่าวได้ว่าเขาเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

คาร์เพนนิโต (เพยาร์ ผลภาค. 2539 :16 ; อ้างอิงจาก Carpenito. 1983 : 392) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นบุคลิกลักษณะหนึ่งของบุคคลที่จะตัดสินใจเห็นคุณค่าในตนเอง โดยพิจารณาจากการประเมินตนเองในด้านความสามารถและการยอมรับของสังคม ส่วน ริช (ปรารธนา ช้อนแก้ว.2542 : 12 ; อ้างอิงจาก Rice.1996:184) ให้ความหมายว่า เป็นการรับรู้ตนเองว่าตนเองมีคุณค่าตามที่ตนเองรับรู้ ซึ่งการประเมินคุณค่านี้นำไปสู่การยอมรับตนเอง มีความพอใจในตนเอง และมีความสอดคล้องกันระหว่างมโนทัศน์ของตนเองกับจินตนาการส่วนตน

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 5) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นการตัดสินใจ ความมีคุณค่าของตนเองซึ่งแสดงถึง เจตคติของบุคคลในแง่การยอมรับหรือไม่ยอมรับตนเอง และแสดงขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าของตนเอง ส่วน ลาซารัส (Lazarus. 1991 : 441) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง หมายถึง

ความภาคภูมิใจในงาน ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลรับรู้และยอมรับข้อดีของตนเอง และในขณะเดียวกันก็เห็นความสำคัญของข้อดีและคุณลักษณะทางบวกของตนเอง

แมสฟาร์แลนด์ และ โทมัส (ศศิวิมล บุราณทวีคุณ. 254 : 14 ; อ้างอิงจาก McFarland and Thomas. 1991 :410) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นผลของกระบวนการประเมินตนเองด้วยส่วนประกอบของการรับรู้ถึงการยอมรับความรัก และความพอใจใกล้ชิด

มะลิ อุดมภาพ (2538 : 11) ให้ความหมายว่า เป็นความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลว่าตนเองนั้นเป็นบุคคลที่เก่ง มีคุณค่า มีความสามารถ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของบุคคลโดยทั่วไป และมีบุคลิกภาพผ่าเผยเป็นที่น่าเชื่อถือ ส่วน ปรรณนา ช้อนแก้ว (2542 : 13-14) สรุปว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การพิจารณาคุณค่าให้กับตนเองในด้านความสามารถ ความสำเร็จ การได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2527 : 14 -15) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ความรู้สึกที่ตนเองมีค่า มีความสามารถ มีความเชื่อมั่น และพร้อมที่จะนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการมองเห็นความแตกต่างไปจากความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถเหนือกว่าคนอื่น เก่งกว่าคนอื่น เราเป็นยอดเหนือใคร ฯลฯ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นความรู้สึกของบุคคลที่ยึดตนเองเป็นหลัก ไม่ใช่คุณลักษณะของผู้ที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอย่างแท้จริง

จากความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองดังกล่าวมาข้างต้น พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การรับรู้ตนเองและพิจารณาตามความรู้สึกของตน และทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเอง โดยรู้สึกว่ามีคุณค่า มีความเข้มแข็ง และคิดว่าตนมีสมรรถภาพในการกระทำการต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญ มีค่าในสังคม ตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม

1.2 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเอง

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายตรงกับคำว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง ,ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้คำว่า การเห็นคุณค่าในตนเองแทนคำดังกล่าว

การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของ อัตมโนทัศน์ เป็นปริมาณคุณค่าที่เราให้กับตนเอง ซึ่งได้จากการเรียนรู้จากผู้อื่นและกลายเป็นส่วนสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลอื่นยอมรับเราอย่างไร หรือความคิดที่เรามองเห็นจากการที่ผู้อื่นเห็นคุณค่าในตัวเอง

มโนภาพแห่งตน (Self – concept) มีลักษณะเป็นหน่วยรวมของความคิดที่มีระบบประกอบด้วย การรับรู้คุณลักษณะของสิ่งที่ตนเป็น “ตัวฉัน” และการรับรู้ความสัมพันธ์ที่ “ตัวฉัน” มีกับผู้อื่นและสิ่งอื่น รวมทั้งค่านิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรับรู้เหล่านี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทั้งในขณะรู้ตัวและไม่รู้ตัว การรับรู้ตนเอง จะเป็นในแง่ของความสามารถ คุณค่า ค่านิยม ข้อจำกัด ฯลฯ จึงเป็นรายละเอียดของเนื้อหาที่บุคคลใช้เพื่ออธิบายธรรมชาติของตนเอง และใช้ในการเปรียบเทียบ

กับผู้อื่นโดยอาศัยประสบการณ์ของการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลรอบข้างว่า ตนเองสามารถทำอะไรได้บ้าง มโนภาพแห่งตนจึงเป็นเรื่องของความคิดต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะของตนเอง ซึ่งอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง เหล่านี้ไม่มีลักษณะคงที่แน่นอน สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสถานการณ์ต่างๆ ทำให้เป็นเสมือนข้อผูกมัดที่คนให้กับตนเองและมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมที่แสดงออก (Rogers and Diamond, 1959 : 200)

วิลเลียม เจมส์ ได้เสนอ แนวคิดไว้เป็นสูตรเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนี้ (นภาพร พุ่มพฤษ. 2529 : 8 – 9 อ้างอิงจาก William James. 1980. Dissertation Abstracts International .)

$$\text{การเห็นคุณค่าในตนเอง} = \frac{\text{ความสำเร็จ (Success)}}{\text{ความคาดหวัง (Pretensions)}}$$

ตามสูตรความสำเร็จ หมายถึง การประสบความสำเร็จที่แท้จริงตามเป้าหมายของบุคคล ความคาดหวัง หมายถึง สิ่งที่เราคาดหวังว่าจะเป็นเช่นนั้นหรือเป้าหมายต่างๆ ที่บุคคลตั้งไว้ เพราะฉะนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล คือ อัตราส่วนระหว่างความสำเร็จที่แท้จริงกับคาดหวังในความสำเร็จของบุคคลนั้นและจากสูตรของ เจมส์ ทำให้มองเห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง นั้นเป็นเรื่อง อัตวิสัย (Subjective) เพราะเป็นการประเมินส่วนตัวหรือส่วนบุคคล (อรอุมา สงวนญาติ . 2544 :12 ; อ้างอิงจาก Bruno. 1983 : 359)

ซึ่งจากการศึกษาของ มาสโลว์ (Maslow.1954:81-97) ได้จัดความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น การเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน กล่าวคือ นอกจากความต้องการพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความปลอดภัย และความรัก และการมีส่วนร่วมแล้ว มนุษย์ยังต้องการเห็นคุณค่าในตนเอง และเมื่อได้รับการตอบสนองในด้านนี้อย่างเพียงพอแล้ว ก็จะนำไปสู่ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง มีความเข้มแข็ง มีความสามารถเพียงพอที่จะกระทำการต่าง ๆ รู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อโลก ถ้าหากได้รับการตอบสนองจะทำให้มนุษย์แสวงหาการตอบสนองในขั้นสูงต่อไป และหากไม่ได้รับการตอบสนอง จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกมี ปรด้อย อ่อนแอ และช่วยตนเองไม่ได้ ซึ่งคนทั่วไปล้วนปรารถนาที่จะมีความมั่นคง มีการประเมินคุณค่าตนเองสูง รวมทั้งได้รับการเห็นคุณค่าจากผู้อื่น การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่ดี เพราะช่วยเหลือสภาวะจิตใจให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับความคาดหวังในความสำเร็จ การได้รับการยอมรับ และความเข้มแข็งทางจิตใจ จะเป็นผลให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมได้ดีขึ้น

มาสโลว์ แบ่งความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง การยอมรับนับถือและการประเมินค่าตนเอง ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ คือความต้องการมีความเข้มแข็ง (strength) ผลสัมฤทธิ์ (achievement) ความสามารถเพียงพอสำหรับการทำสิ่ง ต่าง ๆ (adequacy) ความเชี่ยวชาญและ

ความสามารถ (mastery and competence) ความเชื่อมั่น (confidence) ความมีอิสระและความ
เป็นไทแก่ตนเอง (independence and freedom)

2. ประเภทที่เกี่ยวข้องกับการได้รับความเห็นคุณค่าจากผู้อื่น เป็นความต้องการมีชื่อเสียง
หรือเกียรติยศ ตำแหน่ง ความรุ่งเรือง มีอำนาจเหนือผู้อื่น ได้รับการยอมรับและสนใจ มีความสำคัญ
มีศักดิ์ศรีหรือเป็นที่น่าชมเชยของผู้อื่น (Maslow. 1970:45-46 ; Coopersmith.1981: 236)

คูเปอร์สมิธ (นิภาวรรณ กิริยะ. 2534 : 5 ; อ้างอิงจาก Coopersmith.1981) กล่าวถึงสาเหตุ
ของการเห็นคุณค่าในตนเองว่ามาจากแหล่งสำคัญซึ่งบุคคลใช้เป็นสิ่งที่ตัดสินความสำเร็จของตนเอง
4 แหล่ง คือ

1. การมีอำนาจ (Power) หมายถึง การที่บุคคลสามารถมีอิทธิพลและควบคุมบุคคลอื่นได้
2. การมีความสำคัญ (Significance) หมายถึง การได้รับการยอมรับ ได้รับการใส่ใจรวมทั้ง
ได้รับความรักใคร่จากบุคคลอื่น

3. การมีคุณความดี (Virtue) หมายถึง การยึดมั่นตามมาตรฐานทางจริยธรรมและศีลธรรม
ของสังคม

4. การมีความสามารถ (Competence) หมายถึง การประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่างๆ

ส่วนแฟรงค์และเมอโรลลา (Taft. 1985 : 77- 87 ; Citing Frank and Marcella. Modren
English : a practical Reference Guide.) ได้แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 ประเภท
เช่นเดียวกัน ดังนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเองภายใน (Inner Self – Esteem) คือ การที่บุคคลมีความสามารถ
มีสมรรถนะและการกระทำในสิ่งที่ตนต้องการ แล้วได้ผลตามที่ตนปรารถนา กระบวนการประเภทนี้
ได้มาจากการรับรู้ของตนเองจากสิ่งแวดล้อม โดยเกี่ยวข้องกับการกระทำการควบคุมและกำลัง
ความสามารถ เพราะถ้าบุคคลรู้จักตนเองและประเมินตนเองจากการกระทำได้รับผลสำเร็จจากความ
พากเพียรพยายาม สิ่งนี้จะเป็พื้นฐานของคุณสมบัติแห่งตน(Self – Efficacy) ความภาคภูมิใจใน
ตนเองขั้นพื้นฐานจะถูกสร้างขึ้นอย่างถาวรจากประสบการณ์ตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต

2. การเห็นคุณค่าในตนเองภายนอก (Functional Self – Esteem) การเห็นคุณค่าในตนเอง
ชนิดนี้สร้างขึ้นโดยผ่านการประเมินปฏิสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต และเกี่ยวข้องกับการที่บุคคล
เปลี่ยนแปลงบทบาทอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน และการได้รับการยอมรับจากบุคคล
ที่มีความสำคัญในชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเองชนิดนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับความ
คาดหวังต่อบทบาททางสังคมและความสามารถในการเผชิญปัญหา และเป็นส่วนที่มีความสำคัญ
มากกว่าที่จะเป็นการเห็นคุณค่าในตนเองขั้นพื้นฐาน เพราะถ้าการเห็นคุณค่าประเภทนี้ลดลง บุคคล
จะแสดงออกถึงความหมดหวัง หมดแรงอ่อนล้า มีพฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากเดิม

1.3 ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองนับว่ามีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นพื้นฐานของการมองชีวิตของมนุษย์ ซึ่งจะสามารถทำให้มนุษย์มีการพัฒนาหรือดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า (ระจิตแก้ว เล็กอุทัย. 2542 : 14; อ้างอิงจาก Branden quoted in Walz. 1993 : 16) และส่วนหนึ่งของประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในชีวิตขึ้นอยู่กับ การเห็นคุณค่าในตนเอง (นุชจรี ฌายีเนตร.2538 :23 ; อ้างอิงจาก Weinhold and judy. 1983) ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมต่างๆที่บุคคลแสดงออกในชีวิตประจำวันนั้นขึ้นอยู่กับ การเห็นคุณค่าในตนเองทั้งสิ้น (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2533 : 47) ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งสามารถ ทำให้บุคคลมีการพัฒนา หรือดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับ การมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลแสดงออก ในชีวิตประจำวันนั้นล้วนขึ้นอยู่กับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลทั้งสิ้น บุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะมีแนวโน้มทำลายตนเอง (ธีระ ชัยยุทธยรรยง. 2542) บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต สามารถยอมรับสถานการณ์ ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวังและท้อแท้ได้ ด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยความหวังและความกล้าหาญ จึงเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข สามารถดำเนินชีวิตตามที่ตนปรารถนาได้อย่างเต็มที่ (จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. 2532: 3) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีพลังในการหลีกเลี่ยงปัญหารุนแรงในอนาคตได้เป็นอย่างดี

นิวแมน (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 13 ; อ้างอิงจาก Newmao.1986) กล่าวว่าบุคคลที่รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีคนรัก ได้รับการยกย่องและประสบความสำเร็จ มักจะประเมินตนเอง ในด้านที่ดี เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง แต่หากบุคคลใดมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีใครสนใจ ไม่ได้รับการยอมรับ ถูกเหยียดหยาม หรือไม่ประสบความสำเร็จ จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่นและไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ฉะนั้นความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เป็นการชื่นชม หรือให้คุณค่าแก่ตนเอง ซึ่งเป็นส่วนที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นตัวเขา เป็นการผสมผสานกันระหว่างลักษณะ ทางกายภาพ จิตใจ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ความสามารถทางปัญญา รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. 2532: 2) นอกจากนี้การเห็นคุณค่าในตนเองยังมีความสัมพันธ์กับบุคคล มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและเป็นพลังด้านจิตใจ ที่ช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลเหล่านี้จะมีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี เป็นบุคคล ที่น่าเชื่อถือ มีวิจรรณญาณ ไม่กลัวการเสี่ยง สร้างสิ่งใหม่ ๆ หรือ สิ่งต่างไปจากเดิม มักจะปรับตัวได้ดี มีประสบการณ์ที่แน่นอนกว่า และมีความคาดหวังในชีวิตสูง (มะลิ อุดมภาพ .2538: 12 ; อ้างอิงจาก Hamacheck. 1978) ซึ่งสอดคล้องกับ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith.1981: 105) ที่ศึกษาพบว่าเยาวชนหนุ่มสาวที่มีลักษณะ

การเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นผู้ที่กระฉับกระเฉงว่องไว เป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม กล้าแสดงความคิดเห็น มองโลกในแง่ดี มักจะไม่เดือร้อนใจมากนักถ้าประสบปัญหา

จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองจะรับรู้คุณค่าของตนตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพที่แท้จริงของตน มีความสามารถมีประโยชน์และมีความสำคัญ ต่อสังคม มีจิตใจเปิดกว้าง และยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ส่วนบุคคลที่ไม่มีการเห็นคุณค่าในตนเองจะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในแง่ลบ มีความเครียดและวิตกกังวลสูง ไม่มีความพยายามในการทำงานที่ยากลำบาก มักเป็นผู้นับตามมากกว่าการเสนอความคิดเห็น มีแนวโน้มโทษผู้อื่นและไม่สามารถยอมรับการวิจารณ์จากบุคคลอื่นได้ ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จตามที่บุคคลปรารถนาด้วยดี

1.4 องค์ประกอบของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมี 2 องค์ประกอบได้แก่

1. การรู้สึกมีคุณค่าจากตนเอง (Esteem from self) ได้แก่ ความต้องการมีความเข้มแข็ง (Strength) ความสำเร็จ (Achievement) ความสามารถที่พอเพียงสำหรับทำสิ่งต่างๆ (Adequacy) ความเชี่ยวชาญและความสามารถ (Mastery and Competence) ความเชื่อมั่น (Confidence) ความมีอิสระและความเป็นไทแก่ตัว (Imdependence and Freedom)
2. การได้รับการเห็นคุณค่าจากบุคคลอื่น (Esteem from others) ได้แก่ ความต้องการ มีชื่อเสียง มีตำแหน่ง มีเกียรติยศ การได้รับการเอาใจใส่ มีความสำคัญ มีศักดิ์ศรี และได้รับความชื่นชมจากบุคคลอื่น

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981:37-38) แบ่งองค์ประกอบของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองออกเป็น 4 องค์ประกอบคือ

1. การได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลรอบๆ ข้าง
2. การประสบความสำเร็จในชีวิต ตามสถานภาพของตนในสังคม
3. ความพยายามที่จะให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองต้องการ ความทะเยอทะยาน
4. ขอบเขตความสามารถที่จะวัดผลกระทบต่อบุคคล เพื่อให้เกิดภาวะสมดุลย์

แมคเคย์ และกอร์ (เพเยอร์ ผลภาค. 2539 : 22 ; อ้างอิงจาก Taylor. 1982: 120 ; citing Makay and Gaw.1975) ได้แบ่งองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การยอมรับนับถือตนเอง เป็นความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่ได้รับจากการมีความเชื่อมั่นในตนเองและทำให้เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ เพราะฉะนั้นชีวิตจึงเป็นสิ่งที่มีความ
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผลจากการประเมินของแต่ละบุคคลที่สามารถเผชิญและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

แบร์รี และเกตส์ (ระจิตแก้ว เล็กอุทัย. 2542 : 16 ; อ้างอิงจาก Barry. 1989 : 99 -100 ; citing Gates. 1978) ได้แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเอง ออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความรู้สึกต่อร่างกายตนเอง (The Body Self) หมายถึง บุคคลคิดและรู้สึกต่อรูปร่างและหน้าที่ของร่างกาย ตลอดจนความสามารถของหน้าที่พื้นฐานของร่างกาย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น (The interpersonal Self) เป็นส่วนหนึ่งของความภาคภูมิใจในตนเองที่บุคคลคิดและรู้สึกเกี่ยวกับวิธีที่เขามีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นคนที่สนิทสนมคุ้นเคยหรือบุคคลที่พบกันโดยบังเอิญ
3. ความรู้สึกของตนเอง (The Achieving Self) หมายถึง สิ่งที่บุคคลคิดและรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตครอบครัว การทำงานและสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (The identification Self) เป็นความรู้สึกทางนามธรรมและพฤติกรรมแสดงความสนใจทางศีลธรรมและจิตวิญญาณ

สุพรรณิ จันทรวิเศษ (2539:58-59) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่น พบองค์ประกอบ ทั้งหมด 9 ประการ คือความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคคลภาพแห่งตน ความล้มเหลว คุณค่าของตนเอง การยอมรับตนเอง สมรรถภาพแห่งตน คุณธรรมแห่งตน และความอดทน

จากที่กล่าวมาสรุปได้องค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเองประกอบด้วย การยอมรับนับถือตนเอง โดยการประเมินค่าตนเองของแต่ละบุคคลว่าตนมีความสามารถ มีความสำคัญ มีอำนาจและคุณธรรม ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 118 - 119) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง มี 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภายใน อันเป็นลักษณะเฉพาะ ของบุคคลเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองในด้านต่าง ๆ และปัจจัยภายนอก ซึ่งเกี่ยวกับการได้รับความรู้สึกมีคุณค่าจากผู้อื่น

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่

ลักษณะทางกายภาพ (Physical Attributes) เช่น ความมีเสน่ห์ด้านรูปร่าง ความแข็งแรงของร่างกาย ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว บุคลิกภาพหรือคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ปรากฏ ให้เห็น ซึ่งลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ นี้จะมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลใดที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ด้อยกว่า (Coopersmith. 1981 : 120 - 123)

1.2 สมรรถภาพ ความสามารถ และผลงาน (General capacity Ability and Performance) องค์ประกอบทั้ง 3 มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความถี่ของการประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในสิ่งที่กระทำ โดยจะมีเรื่องสติปัญญาเข้ามาเกี่ยวพันด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน สถิติปัญญาจะมีผลต่อสมรรถภาพและผลการเรียนของนักเรียนด้วย อันจะนำไปสู่การเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 123 -125)

1.3 ภาวะทางอารมณ์ (Affective states) เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกเห็นคุณค่า ความสุข ความวิตกกังวล หรือภาวะอื่นที่อยู่ในตัวบุคคล อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการประเมินถึงสิ่งที่ตนประสบและเห็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แล้วมีผลต่อการประเมินตนเองในเวลาต่อมา บุคคลที่ประเมินตนเองในทางที่ดีจะมีความรู้สึกพึงพอใจ มีความสุข ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ประเมินตนเองในทางไม่ดี ไม่พอใจในชีวิตของตนเอง และหมดหวังในอนาคต (Coopersmith. 1981 : 130 - 134)

1.4 ค่านิยมส่วนตัว (Self – values) โดยทั่วไปบุคคลจะให้ความพอใจในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป บุคคลมีแนวโน้มจะใช้ค่านิยมของสังคม เป็นตัวตัดสินการเห็นคุณค่าของตนเอง ถ้าค่านิยมของตนเองสอดคล้องกับสังคม จะทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น แต่ถ้าค่านิยมของตนเองไม่สอดคล้องกับสังคม การเห็นคุณค่าในตนเองจะต่ำลง (Coopersmith. 1981 : 138 - 142)

1.5 ความปรารถนาของบุคคล (Aspiration) การตัดสินการเห็นคุณค่า ในตนเองของบุคคลเกิดจาก การเปรียบเทียบผลงาน และความสามารถของตนเองกับเกณฑ์ความสำเร็จที่ตนเองได้ตั้งไว้ ถ้าผลงานและความสามารถเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตนเองตั้งไว้หรือดีกว่า จะทำให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นในทางตรงกันข้าม ถ้าผลงานและความสามารถไม่เป็นไปตามเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์ บุคคลจะคิดว่าตนเองไร้ค่า (Coopersmith. 1981 : 142 - 148)

1.6 เพศ (Sex) สังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญกับเพศชาย การประสบความสำเร็จของเพศชายมักจะถูกมองว่าเกิดจากความสามารถ แต่ถ้าเป็นหญิงกลับถูกมองว่าเป็นเพราะความพยายามหรือความโชคคดียังไง ดังนั้น จึงพบว่าส่วนใหญ่เพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง (Shaver. 1987 : 257) แต่อย่างไรก็ตามทัศนคติต่อผู้หญิงและระดับการเห็นคุณค่าในตนเองมีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมด้วย (Spence. 1987 : 56)

1.7 ปัญหาต่าง ๆ และโรคภัยไข้เจ็บ (problems and Pathology) ได้แก่ ปัญหาสุขภาพจิตทั่ว ๆ ไป อาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจ (psychosomatic symptoms) กล่าวคือ ผู้ที่มีปัญหาดังกล่าวสูงจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และจะแสดงออกมาในรูปความวิตกกังวล มีความทุกข์ ส่วนผู้ที่มีปัญหาดังกล่าวน้อย จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (Coopersmith. 1981 : 134 - 138)

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

2.1 ความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก เป็นสิ่งที่มีอำนาจมาก ดังนั้นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากความสัมพันธ์ในครอบครัวจึงเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต เด็กที่ได้รับความรัก ความอบอุ่น การสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้มีสิทธิเสรีภาพในการกระทำของเด็ก ระเบียบกฎเกณฑ์ ที่พ่อแม่ใช้ปกครองลูก และการจัดการดูแลให้เด็กมีอิสระในขอบเขตที่กำหนด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตเชื่อมั่นในตนเองและมีการเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนั้นในครอบครัวที่พ่อแม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูก

จะส่งผลให้ลูกมีความรู้สึกเกิดความมั่นใจ มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ สามารถบังคับวิธีชีวิตตนเองได้ อีกทั้งยังสามารถเผชิญกับปัญหาที่ยากได้ มีความกระตือรือร้นที่จะไปให้ถึงเป้าหมายได้ มีความรู้สึกพอใจในชีวิตของตน มีความสุขและดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (อรชุนา พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 15 ; อ้างอิงจาก Hamachek. 1978)

2.2 โรงเรียนและการศึกษา เป็นสถานที่พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองต่อจากบ้าน โรงเรียนมีหน้าที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในทักษะ ความสามารถและการเห็นคุณค่าในตนเองเมื่ออยู่ในชั้นเรียน เช่น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งไม่ขัดกับกฎระเบียบที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ การฝึกนักเรียนให้แก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง (Coopersmith. 1984 : 9 - 10)

2.3 สถานภาพทางสังคมเป็นการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่น โดยพิจารณาจากอาชีพ ตำแหน่งการงาน บทบาททางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ วงศ์ตระกูล เป็นต้น บุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมสูง จะได้รับการปฏิบัติที่ทำให้เขารู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง กว่าบุคคลที่มาจากสถานภาพสังคมระดับปานกลางหรือต่ำ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า สถานภาพทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองไม่ค่อยเด่นชัดนัก เพราะบุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมในระดับต่ำมีทั้งบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ ดังที่คูเปอร์สมิธ ศึกษาพบว่า ยิว เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีสถานภาพทางสังคมในระดับสูง (Coopersmith. 1981 : 84 - 87)

2.4 สังคมและกลุ่มเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดจากการรับรู้ในการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตนเองด้านทักษะ ความสามารถ ความถนัด ทั้งนี้เกิดจากการที่บุคคลเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งต้องเป็นกลุ่มที่คงที่เพราะถ้าเปลี่ยนกลุ่มไปเรื่อย ๆ เด็กอาจมองตนเองในด้านลบเรื่องความสามารถที่จะเป็นเพื่อนที่ดีกับคนอื่น ดังนั้นปฏิสัมพันธ์กับสังคมและเพื่อนจะช่วยในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ไม่เป็นที่ประทับใจ จะไม่ชอบสูงส่งกับใคร ไม่แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกส่วนตัวกับเพื่อน เกิดความรู้สึกไม่มีใครชอบ หรือไม่นับถือตนเองเลย ส่วนผู้ที่เปรียบเทียบตนเองกับคนอื่นแล้วมีความสำเร็จดามีแนวโน้มว่าจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเช่นกัน (Rosenberg. 1965 : 158)

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ซึ่งปัจจัยภายในได้แก่ ลักษณะเฉพาะของบุคคลในด้านต่าง ๆ ส่วนปัจจัยภายนอกได้แก่ การได้รับรู้สึกมีคุณค่าจากบุคคลอื่น ทั้งสองปัจจัยมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองที่แสดงให้เห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงได้

1.5 ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

บุคคลจะแสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองจากลักษณะท่าทาง น้ำเสียงคำพูด และการกระทำ ซึ่งอาจจะแสดงออกมาโดยไม่รู้ตัวก็ได้ ดังนั้นการแสดงออกของการเห็นคุณค่าในตนเอง จะมีผลต่อบุคคลดังนี้ คือ

1. บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความสอดคล้องกลมกลืนในความเป็น "ตน" รับรู้คุณค่าของตนเองตามความจริง มีความเชื่อถือในความคิดของตนเอง แสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างเหมาะสม มีความกระตือรือร้น เชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี สามารถแก้ไขปัญหาได้เฉพาะหน้าได้ มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลรอบข้างได้ แต่ขณะเดียวกัน ก็ยอมรับความล้มเหลวของตนเองได้ จึงมีชีวิตอยู่อย่างไม่วิตกกังวลมีความยืดหยุ่นในการดำรงชีวิต ทำให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (Branden. 1985 : 6 – 9 ; Coopersmith. 1981 : 132 – 134 ; Hamachek. 1978: 180 ; Schutz. 1967 : 15)

2. บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะมีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง คือจะอยู่ในภาวะไม่สอดคล้องกลมกลืนในความเป็น "ตน" มักไม่เห็นความสำคัญของตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง รับรู้ว่าคุณค่าตัวเองต่ำ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลเหล่านี้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย วิตกกังวล เก็บตัว ไม่ชอบแสดงตัว แสวงหาการยอมรับจากบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดการยอมรับตนเอง มีความประหม่า หวั่นไหว เมื่อรู้ว่าตนเองอยู่ในสายตาของผู้อื่น มักไม่ค่อยยอมรับความล้มเหลวของตน ทำให้มีความเครียด และความวิตกกังวลสูง จึงเป็นผู้ที่ไม่มีความสุขในชีวิต (Coopersmith. 1981 : 71, 132 – 134 ; Hamachek. 1978: 180)

จะเห็นได้ว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง เห็นว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ชอบเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม กล้าแสดงออก มองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้น สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลรอบข้าง มีความยืดหยุ่นในการดำรงชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี ส่วนบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่ดี มีความวิตกกังวลสูง มีความขาดกลัวและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความรับผิดชอบ แสวงหาการยอมรับจากผู้อื่น และ มักไม่ค่อยยอมรับความล้มเหลวของตน

1.6 การพัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Coopersmith. 1981 : 9 ; citing Norris. 1992) จะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย วุฒิภาวะ สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต และกระบวนการเรียนรู้เกิดจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อม และสังคมรอบๆตัว โดยมีจุดเริ่มต้นจากภายในครอบครัว (ศศิวิมล บุราณทวีคุณ. 2547 : 26 ; Brundage. 1994 : 27) การเห็นคุณค่าในตนเองพัฒนามาจากความรัก การยอมรับเด็กอย่างแท้จริงของพ่อแม่

สิ่งนี้เป็นรากฐานหลักของการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะเสริมสร้างความรู้สึกที่มั่นคงของการรักตนเอง และความคาดหวังให้ผู้อื่นรักตน ต่อมาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเด็กจะขยายจากความเอาใจใส่ของพ่อแม่ออกมาสู่บุคคลอื่นในครอบครัว และขยายวงกว้างออกมาสู่เพื่อน ช่วงนี้การเห็นคุณค่าในตนเองจะขึ้นอยู่กับการได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยแรกสุดเด็กจะปฏิบัติตนเพื่อให้พ่อแม่พอใจ และต่อมาเป้าหมายจะค่อย ๆ ขยายมาอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานกลุ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (สถิต ภัศระ. 2535 : อ้างอิงจาก Buss. 1973) ช่วงวัยเด็กตอนกลาง จึงเป็นวัยที่รากฐานการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กพัฒนาขึ้นไปสู่สังคมภายนอกครอบครัว เด็กจะมีความต้องการ เห็นคุณค่าในตนเอง โดยวิธีทางที่เด็กเรียนรู้ตนเอง จะวัดได้จากสิ่งที่เพื่อนคิดต่อ ตัวเรา เด็กจะเริ่มพัฒนาการสติปัญญาทักษะทางสังคม และความมั่นใจในตนเองให้สูงขึ้น ถ้าจุดดีเหล่านี้ได้รับการเสริมแรงจากกลุ่มที่เขานิยมชมชอบ การเห็นคุณค่าในตนเองก็จะพัฒนาขึ้น (จารุวดี บุญยารมย์. 2540 : 12 ; อ้างอิงจาก Craig. 1976)

ในช่วงวัยรุ่น การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่จะทำให้เขาปรับตัวได้ดี มีความสุขตามช่วงวัยของเขาได้ โดยการได้รับประสบการณ์ที่จะสร้างผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ ฉะนั้นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำในสิ่งที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของเด็ก ให้การช่วยเหลือ ไม่ตั้งระดับความคาดหวังต่อเด็กจนเกินกำลังความสามารถ เพื่อให้เด็กประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้ (ศศิวิมล บุราณทวีคุณ. 2547 : 26 ; อ้างอิงจาก ดำรงค์ศักดิ์ วิเชียรดิถ. 2545)

เมื่อพิจารณาตามวัยแล้ว ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลจะพัฒนาเพิ่มขึ้นได้เรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงวัยกลางคนจึงมีความคงที่หรือเสื่อมถอยลง (จารุวดี บุญยารมย์. 2540 : 12 ; อ้างอิงจาก Burnside and others. 1979)

การที่จะพัฒนาบุคคลให้เกิดให้เห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นนั้น (พลนุช พุ่มไสว. 2543: 17 ; อ้างอิงจาก Bradshaw.1981) กล่าวว่า ควรศึกษาค้นหาวิธีที่จะทำให้บุคคลนั้น ๆ ได้รับประสบการณ์ในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่าใน 4 ด้านต่อไปนี้

1. ให้ได้รับประสบการณ์ที่เป็นผลสำเร็จ เช่น ทางด้านวิชาการ และการประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ตามวัตถุประสงค์หรือความคาดหวัง
2. ให้ได้รับประสบการณ์ที่ทำให้บุคคลได้แสดงอำนาจส่วนบุคคล หรือ การมีอิทธิพลอยู่เหนือเหตุการณ์และบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขา
3. ให้ได้รับประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับว่า มีคุณค่า และได้รับการเอาใจใส่จากบุคคลที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อเขา
4. ให้ได้มีโอกาสที่จะพัฒนาหรือแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมในตัวเขา โดยหมายรวมถึงความเชื่อต่าง ๆ ด้านศาสนา จริยธรรม

จะเห็นได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความต่อเนื่องมาจากประสบการณ์ตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเด็กเติบโตขึ้น ประสบการณ์ที่เด็กได้รับ และการตีความหมายจากประสบการณ์ ที่ได้รับ จะส่งผลต่อความรู้สึกของตนเอง เป็นที่จะสร้าง หรือ ลดการเห็นคุณค่าในตนเองได้ เมื่อพิจารณา

ตามวัยแล้ว การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลจะพัฒนาเพิ่มขึ้นได้เรื่อย ๆ จนถึงวัยกลางคนจึงจะมีความคงที่ หรือเสื่อมถอยลง

1.7 การวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

การวัดการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการวัดบุคลิกภาพด้านหนึ่งที่มีผู้ให้ความสนใจศึกษาเป็นอย่างมาก และได้มีการสร้างแบบทดสอบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองขึ้นในหลายรูปแบบ และสเกลวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของโรเซนเบิร์ก (Rosenberg Self – Esteem หรือ RSE) เป็นแบบทดสอบหนึ่งที่มีการนำมาใช้ในการวิจัยทางสังคมวิทยาอย่างกว้างขวาง โดยเน้นการวัดเป้าหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง การให้คะแนนหากได้คะแนนจากการวัดสูงจะแสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่รู้สึกว่าคุณค่าในตนเองไม่มีคุณค่า ในทางตรงข้ามหากได้คะแนนต่ำ จะเป็นการแสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่รู้สึกว่าคุณค่าในตนเองมีคุณค่า แต่ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีคุณค่าอยู่เหนือผู้อื่น การตอบคำถามมีทั้งหมด 10 ข้อ มีลักษณะเป็น 4 สเกล วัดระดับความคิดเห็นของบุคคลตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง สเกลนี้สามารถแสดงความเที่ยงตรงเชิงเหมือนได้เป็นอย่างดี เมื่อนำมาวัดเทียบกับการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีรูปแบบอื่นๆ และสามารถใช้นำมาวัดค่าความเที่ยงตรงได้อย่างแม่นยำ โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1965)

ในเวลาต่อมาจึงได้มีการศึกษาการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เกิดการสร้างแบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith Self – Esteem Inventory หรือ SEI) ขึ้น การวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ จะประกอบด้วย Self – derogation และ Self – worth และสามารถเป็นประโยชน์อย่างมาก ในการช่วยให้พบความเปลี่ยนแปลงของการเห็นคุณค่าในตนเอง แต่กระบวนการในการวัดไม่แตกต่างไปจาก RSE สเกล คือ เป็นสเกลวัดระดับความรู้สึกเช่นเดียวกัน แบบทดสอบ SEI จะแบ่งวัดการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็นด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ การยอมรับนับถือตนเอง การได้รับการยอมรับจากเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน (อรอุมา สงวนญาติ. 2544 : 3)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต การที่บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ย่อมมีความคิดและการแสดงออกอย่างเหมาะสม ช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งสามารถปรับตัวได้ดีกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งบุคคลที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มักใช้กลไกป้องกันตนเองอยู่เสมอ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

2.1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

มีผู้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู ไว้ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520 : 21) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน อันเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้รางวัล หรือลงโทษ การกระทำต่างๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่างๆ ของผู้เลี้ยงดูด้วย ทำให้เด็กได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดู ส่วนการที่ผู้เลี้ยงดูจะส่งเสริมหรือขัดขวางลักษณะหรือพฤติกรรมใดๆ ของเด็กย่อมขึ้นอยู่กับความนิยมของสังคม หรือกลุ่มของเขาที่เป็นสมาชิกอยู่นอกจากนี้ ลักษณะต่างๆ ของผู้เลี้ยงดูยังเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับลักษณะของคนอื่นๆ ในสังคมนั้น จึงเข้าใจได้ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูนี้ ผู้เลี้ยงดูจะถ่ายทอดลักษณะต่างๆ ในสังคมนั้นให้แก่เด็ก ถ้าผู้เลี้ยงดูมาจากกลุ่มของสังคมที่แตกต่างกันเขาเหล่านั้นจะใช่วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อ ลักษณะนิสัย และความเคยชินของคนในกลุ่มต่างๆ ซึ่งแตกต่างกัน

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ์ (รินรพี เจริญทรยานันท์. 2545 : 27 ; อ้างอิงจาก เพ็ญศรี พิชัยสนธิ์. 2522 : 37-38) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมและการเลี้ยงดู ดังนี้

การอบรม (Discipline) หมายถึง การแนะนำสั่งสอนและอบรมฝึกฝนที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ ฯลฯ เป็นต้น

การเลี้ยงดู (Care) หมายถึง การดูแลเพื่อสนองความต้องการของเด็กทั้งทางกายและทางใจ โดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงทุกระบบ ไม่มีโรค ไม่มีคามพิการ อารมณ์แจ่มใส อุนิสัยดี ใจคอหนักแน่น สติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ฯลฯ เป็นต้น

มะลิ อุดมภาพ (2538 : 6) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจาและกิริยาท่าทางในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชี้นะ ให้รางวัลและลงโทษในเรื่อง การศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อน การทำงานบ้าน การรักษาเวลา การรักษาความสะอาด การใช้จ่ายเงิน การใช้เวลาว่าง สุขภาพและมารยาททั่วไป

จากความหมายและคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจาและกิริยาท่าทางในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชี้นะ ให้รางวัลและลงโทษในเรื่อง การศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อน การทำงานบ้าน การรักษาเวลา การรักษาความสะอาด การใช้จ่ายเงิน การใช้เวลาว่าง

2.1.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

เซียร์และคนอื่น ๆ (ฟลนซ์ ฟุ่มไสว. 2543: 24 ; อ้างอิงจาก Sears and other. 1957 : 1-4) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง การอบรมเลี้ยงดูนั้นเป็นหน้าที่ของทุกคนในครอบครัว ไม่ใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น พ่อ แม่ และความรักของพ่อแม่เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาจริยธรรมในตัวเด็ก เด็กที่ได้รับความรักความอบอุ่นจนจะเกิดความพอใจและมีความสุขเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงดู เด็กก็จะได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูโดยไม่รู้ตัว ถ้าเด็กต้องห่างเหินจากผู้เลี้ยงดู ความหวาดกลัวความวิตกกังวลก็จะเกิดขึ้น

สุรางค์ โค้วตระกูล (2537 : 60-61) กล่าวว่า พัฒนาการสังคมของเด็กมักจะขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้าน บางครอบครัวมักจะสนับสนุน และให้แรงเสริมพฤติกรรมเด็กที่เรียบร้อยและเงียบ บางครอบครัวให้แรงเสริมพฤติกรรมที่ค่อนข้างก้าวร้าว แต่ที่สำคัญ คือ ความรักและความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากพ่อแม่ ทำให้เด็กกล้ามีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กบางคนมาจากบ้านที่พ่อแม่ใช้อำนาจ และการขู่ทำโทษตลอดเวลา ทำให้เด็กมีความกลัวไม่กล้าอยู่ใกล้ และเมื่ออยู่โรงเรียนก็พยายามหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่หรือเพื่อนวัยเดียวกัน

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู คือ การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดู มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทุกๆ ด้านของเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของเด็กในเวลาเมื่อโตขึ้น

2.1.3 รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างและการพัฒนาของเด็ก จึงได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษา และผู้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในแง่ต่างๆ ไว้มาก ซึ่งมีรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันไป ดังนี้

โรเจอร์ (คณิต ฤทธิรอด. 2537 : 84-87 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1951 : unpagged) ได้แบ่งประเภทของการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคล ออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง ไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ ให้การสนับสนุนหรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผลไม่ให้ความสนทนากับตนเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่ของเด็ก

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติตนอย่างยุติธรรม มีความอดทน ไม่ตามใจจนเกินไป และไม่เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ยอมรับในความสามารถของเด็ก รับฟังความคิดเห็นและให้ความร่วมมือช่วยเหลือตามสมควร

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (Overprotection) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือทำอะไรด้วยตัวเองไม่ได้ ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่กำหนดไว้ ถูกควบคุมดูแลอยู่ในสายตา หรือปกป้องคุ้มครองตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเองและเด็กมีความรู้สึกว่าเขาเองเป็นเด็กอยู่เสมอ

กาบรียล (ฟลนุช ฟุ่มไสว. 2543 : 25 ; อ้างอิงจาก Gabriel. 1968 : 72-79) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูไว้ 5 แบบ คือ

1. บิดา มารดา ที่แสดงความเป็นเจ้าของมากเกินไป (Over-possessive Parents) บิดา มารดา ประเภทนี้ ให้ความรัก ความคุ้มครอง และตามใจบุตรเกินไป ซึ่งมักจะเป็นบิดา มารดาที่สูญเสียความรัก จึงชดเชยสิ่งที่ขาดหายไป เช่น บิดา มารดาที่มีบุตรยาก มีบุตรคนเดียวหรือเป็นบุคคลที่ขาดความรักในวัยเด็ก

2. บิดา มารดา ที่ไม่ยอมรับบุตร (Rejecting Parents) บิดา มารดา ประเภทนี้จะแสดงการไม่ยอมรับบุตรอย่างชัดเจน ไม่สนใจบุตรทั้งทางด้านสวัสดิภาพ พัฒนาการทางร่างกายและทางสังคมของบุตร บิดา มารดา ประเภทนี้จะมีพฤติกรรมตรงกันข้ามกับบิดา มารดา ที่แสดงความเป็นเจ้าของบุตรมากเกินไป

3. บิดา มารดาแบบอัตตาริปไตย (Authoritarian Parents) บิดา มารดา ประเภทนี้จะควบคุมบุตรมาก ไม่ค่อยให้ความอบอุ่น ต้องการให้บุตรเชื่อในคำสั่งและอยู่ในระเบียบวินัยของบิดา มารดา

4. บิดา มารดาที่ยอมบุตร (Over-permissive Parents) บิดา มารดา ประเภทนี้จะปล่อยให้บุตรได้ทำอะไรตามใจชอบ ให้บุตรมากเกินไปจนจำเป็น ซึ่งเป็นการยอมเพราะบิดา มารดา ไม่กล้าห้าม

5. บิดา มารดาแบบประชาธิปไตย (Democratic Parents) บิดา มารดา ประเภทนี้ จะให้อิสระแก่บุตรในการแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้บุตรได้พัฒนาทักษะต่างๆ ได้เหมาะสมกับวัย ให้ความรักความอบอุ่น แสดงความเห็นใจบุตรในโอกาสอันควร

เฟาและเบลคิน (ริณพี เจริญทรัพย์านนท์. 2545 : 28 ; อ้างอิงจาก Faw and Belkin. 1989 : 346) ได้สรุป รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ไว้ 3 แบบ คือ

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลอบรม ให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานพฤติกรรมต่างๆ ให้ลูกทำตามโดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของสังคมไปพร้อมๆ กัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลไปพร้อมๆ กับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำผิดจะได้รับคำชมเชยการอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเผด็จการ วิธีนี้ผู้ปกครองจะควบคุม เด็กโดยกำหนดกฎที่เข้มงวด และไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็กและขาดเหตุผล การลงโทษนั้นมักใช้การลงโทษทางกาย และไม่มีการอธิบายใดๆ ทั้งสิ้น ให้ความรัก การอบรม และคำชมเชยเล็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการควบคุมตนเองสูง พึ่งพาตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรมหรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษ มักจะไม่พอใจ และกังวลกับสิ่งที่ตนทำไปแล้ว

3. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลแต่ไม่รู้จะทำอย่างไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุม และไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของการเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าแบบเผด็จการแต่เมื่อลูกขัดขืนก็จะตามใจ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีลักษณะไม่มั่นคง พึ่งพาตนเองได้น้อย และควบคุมตนเองได้น้อย

แซนโตรค (พลนุช พุ่มไสว. 2543 : 24 ; อ้างอิงจาก Santrock. 1996 : 48-49) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูไว้ 4 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritaring Parenting)
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล (Authoritive Parenting)
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบละเลยทอดทิ้ง (Permissive-indifferent)
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive-Indulgent Parenting)

บอมรินด์ (ริณพี เจริญทรัพย์ยานนท์ : 2545 ; 28 ; อ้างอิงจาก Baumrind. 1975 : 270-285) ได้อธิบายถึงการอบรมเลี้ยงดูแต่ละรูปแบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม หมายถึง เป็นการอบรมเลี้ยงดูพ่อแม่ใช้อำนาจในการอบรมเลี้ยงดูให้เด็กทำตามความต้องการของตน ไม่มีการปรึกษาหารือกับเด็ก แสดงความไม่พอใจ ยอมรับเด็กน้อย ไม่ไว้วางใจ ห่วงเหิน ให้ความอบอุ่นน้อยและลงโทษในระดับสูง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ หมายถึง เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ควบคุมสูงให้ทำตามที่พ่อแม่ต้องการแต่มีการยอมรับในตัวเด็กสูงเช่นกัน มีการให้ความรัก ความอบอุ่น และให้เหตุผล

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ หมายถึง เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับเด็กมากให้ความอบอุ่นแต่ไม่มีการประเมินความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสม ควบคุมเด็กน้อย ปล่อยให้เด็กเป็นไปตามที่ต้องการ

มะลิ อุดมภาพ (2538: 6) ได้ศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยแบ่งออกเป็น 3 แบบดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหรือเด็กในการปกครองโดยมีความรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ได้รับความรัก ความอบอุ่น รับฟังเหตุผล ยอมรับความสามารถ ความคิดเห็น ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร ได้รับผิดชอบในเรื่องส่วนตัวและมีอิสระตามความเหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหรือเด็กในการปกครองโดยมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ถูกบังคับให้ทำตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ต้องอยู่ภายในระเบียบวินัย ไม่รับฟังเหตุผล ก้าวภายในเรื่องส่วนตัวถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนต้องการ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหรือเด็กในการปกครองโดยมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ ถูกปล่อยให้อะไรตามใจและไม่สนใจว่าลูกจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ให้ความอบอุ่นและชอบใช้อารมณ์

ใจทิพย์ พวงทอง (2540 : 9 – 10) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democratic) หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อบุตรด้วยความยุติธรรม บิดามารดา ให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสอันควร เมื่อเด็กสามารถทำพฤติกรรมที่ต้องการ บิดามารดา จะให้รางวัลด้วยการยอมรับ ส่วนการลงโทษ จะใช้ต่อเมื่อเด็กตั้งใจปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และจะใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง (Overprotection) หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ถูกควบคุมให้อยู่ในสายตาหรือคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นเด็กอยู่เสมอ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian) หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูใช้กฎ หรือระเบียบที่เข้มงวด เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ต้องการโดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามจะลงโทษอย่างรุนแรง แต่ถ้าปฏิบัติได้ตามที่ต้องการ ก็จะไม่มีการให้คำชมเชย หรือให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่สนับสนุนหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร มักใช้วิธีวิจารณ์ ตำหนิ ลงโทษที่รุนแรง ปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

2.2.1 ความหมายของการสนับสนุนจากสังคม

คอบบ์ (Cobb. 1976: 300-314) ให้ความหมายการสนับสนุนจากสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับข้อมูลที่ทำให้รับรู้ว่าคุณเองมีบุคคลที่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ เห็นถึงคุณค่า ยกย่องนับถือ นอกจากนี้ ตัวเขาเองยังรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีความผูกพันซึ่งกันและกัน

นอร์เบค (Norbeck. 1982: 22-29) ให้ความหมายการสนับสนุนจากสังคม หมายถึง ปฏิสัมพันธ์และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ซึ่งให้การสนับสนุนทางอารมณ์หรือช่วยเหลือเกี่ยวกับ

การทำงานต่างๆ การสนับสนุนนี้จะเกิดจากบุคคลในเครือข่ายของสังคม และบุคคลในเครือข่ายของสังคมจะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ โดยจะพยายามให้และรับเท่าๆกัน

ทรอทส์ (Troits. 1986: 416-423) ให้ความหมายการสนับสนุนจากสังคม หมายถึง การที่บุคคลในเครือข่ายของสังคมได้รับความช่วยเหลือจากการมีการติดต่อสัมพันธ์กันของบุคคลในสังคมในด้านอารมณ์ สังคม สิ่งของ และข้อมูลข่าวสาร ทำให้บุคคลสามารถเผชิญความเครียดและตอบสนองต่อความเครียดได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

เพนเดอร์ (Pender. 1987 : 395-400) ให้ความหมายการสนับสนุนจากสังคม หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ การได้รับการยอมรับ ได้รับความรัก ได้รับการยกย่องนับถือ รู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เป็นที่ต้องการของบุคคลอื่น โดยได้จากกลุ่มคนในระบบของสังคม เป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านการประเมิน การรับรองการกระทำ อันจะทำให้บุคคลดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

นาทิกพี ดั้งตรีจักร (2544: 10-11) ให้ความหมายการสนับสนุนจากสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือด้านอารมณ์ สังคม สิ่งของและข้อมูลข่าวสาร จากบุคคลอื่นในเครือข่ายสังคม ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กัน นำมาซึ่งความรู้สึกที่ดีต่อกัน ผูกพันกัน ยอมรับนับถือกัน มีความพึงพอใจต่อกันและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

สรุปได้ว่าการสนับสนุนจากสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ สิ่งของ เงินทอง แรงงาน จากเครือข่ายทางสังคมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคคลนั้นสามารถเผชิญกับปัญหาและตอบสนองต่อปัญหาได้รวดเร็วยิ่งขึ้นทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

2.2.2 แหล่งสนับสนุนจากสังคม

มัทธนา วิริยะพันธ์ (2546 : 43) ได้กล่าวไว้ว่า แหล่งของการสนับสนุนจากสังคม จะได้มาจากบุคคลในกลุ่มครอบครัวซึ่งเป็นแหล่งสนับสนุนตามธรรมชาติ เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง และกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังคม เช่น เพื่อนสนิท ครู เพื่อนบ้าน บุคลากรทางการแพทย์

ทิลเดน (House. 1981; อ้างอิงจาก Tilden.1985 : 199-206) แบ่งแหล่งการสนับสนุนจากสังคมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. แหล่งสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Work = related source of support) หรือเรียกว่าเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการ หมายถึงกลุ่มที่ให้การช่วยเหลือในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการทำงาน หรือกลุ่มวิชาชีพ จึงมีลักษณะการช่วยเหลือที่เฉพาะเจาะจงประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นส่วนมาก เช่น ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

2. แหล่งสนับสนุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Nonwork source of support) หรือ กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่เป็นทางการ และไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น คู่สมรส บิดา มารดา เครือญาติ เพื่อนบ้าน เป็นต้น

เพนเดอร์ (Pender, 1987: 395-400) แบ่งแหล่งการสนับสนุนจากสังคมออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่มีความผูกพันกันตามธรรมชาติ (natural support system) ได้แก่ ครอบครัว ซึ่งเป็นกลุ่มของการสนับสนุนทางสังคมระดับปฐมภูมิ ครอบครัวที่มีการสนับสนุนทางสังคมที่เหมาะสม สมาชิกในครอบครัวต้องรับรู้ถึงความต้องการของกันและกัน มีการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ นับถือหรือยอมรับความต้องการของกันและกัน มีการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ นับถือหรือยอมรับความต้องการของส่วนรวมและให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. กลุ่มเพื่อน (peer support system) คนกลุ่มนี้ส่วนมากเคยได้รับประสบการณ์ที่มีผลกระทบที่รุนแรงในชีวิต ประสบความสำเร็จในการปรับตัว และมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ทำให้คนกลุ่มนี้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง จึงสามารถให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาในส่วนที่คล้ายคลึงกับประสบการณ์ที่เขาเคยประสบมา

3. กลุ่มองค์กรทางศาสนา (organized religious support system) เป็นกลุ่มองค์กรที่มีการพบปะกันในสถานที่ทางกลุ่มศาสนาจัดไว้ เพื่อให้ความช่วยเหลือสนับสนุนบุคคลในศาสนานั้น ๆ เพราะการชุมนุมเป็นการแบ่งปันความรู้สึกมีคุณค่า ความเชื่อเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในชีวิต ธรรมเนียมปฏิบัติทางศาสนา และแนวทางการดำเนินชีวิต นำไปสู่ความเข้าใจด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น

4. กลุ่มองค์กรที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือของกลุ่มผู้ให้การดูแล หรือการให้ความช่วยเหลือองค์กรทางวิชาชีพ (organized support group not dissected by health professional) ประกอบด้วย กลุ่มอาสาสมัคร และกลุ่มที่ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลุ่มอาสาสมัครเป็นกลุ่มที่ให้การช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการหรือมีเหตุผลบางอย่างที่บุคคลไม่สามารถจะจัดหาบริการให้แก่ตนเองได้ ส่วนกลุ่มที่ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่มบุคคลที่พยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสมาชิก หรือส่งเสริมการปรับตัวไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ เช่น กลุ่มผู้มีปัญหาสุขภาพเรื้อรัง กลุ่มบุคคลที่เจ็บป่วยในระยะสุดท้ายของชีวิต กลุ่มบุคคลที่มีสมาชิกในครอบครัวพิการ เป็นต้น

5. ระบบการสนับสนุนจากกลุ่มวิชาชีพด้านสุขภาพ (Organized Support System not Directed by Health Professionals) เป็นการสนับสนุนจากกลุ่มบริการอาสาสมัคร กลุ่มช่วยเหลือตนเองเป็นกลุ่มที่เป็นสื่อกลางที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยส่งเสริมให้บุคคลปรับตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

2.2.3 ชนิดของการสนับสนุนจากสังคม

ชนิดของการสนับสนุนจากสังคม เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ที่บุคคลต้องการได้รับจากทางเครือข่ายของสังคม จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าได้มี นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดชนิดของการสนับสนุนจากสังคมไว้ดังนี้

คอบบ์ (Cobb. 1976: 300-314) ได้แบ่งชนิดของการสนับสนุนจากสังคมออกเป็น 3

ชนิด คือ

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional support) เป็นการช่วยให้บุคคลรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่ เป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด และมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2. การสนับสนุนด้านการยอมรับและการเห็นคุณค่า (Esteem support) เป็นการช่วยให้บุคคลรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองมีคุณค่า และได้รับการยอมรับจากผู้อื่น
3. การสนับสนุนด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Socially supportor network) เป็นการช่วยให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีส่วนร่วม หรือเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายทางสังคม

เฮาส์ (Brown. 1981 ; citing House. 1986 : 5) ได้แบ่งชนิดของการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ (Emotional support) เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับนับถือ ให้ความรัก ให้ความไว้วางใจ ให้ความร่วมมือและรับฟัง
2. การสนับสนุนทางด้านการประเมินผล (Appraisal support) เป็นการให้ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการประเมินตนเองหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การรับรอง การให้ข้อมูลย้อนกลับ
3. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information support) เป็นการให้ข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็น ให้คำแนะนำ ปรีกษา ข้อเสนอแนะ ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้
4. การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrument support) เป็นการให้การช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วัสดุ สิ่งของ แรงงานและเวลา

เซฟเฟอร์ และคณะ (อรุณี เกสรอุบล. 2544 : 31; อ้างอิงจาก Schaefer, et. al. 1982) ได้แบ่งชนิดของการสนับสนุนจากสังคมออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. การได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์สังคม (Socialemotional aid) ประกอบด้วย การให้ความผูกพัน ความมั่นใจอบอุ่นใจความรู้สึกเชื่อถือและไว้วางใจในตัวบุคคล การสนับสนุนประเภทนี้จะช่วยทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่ายังเป็นที่ยอมรับและใส่ใจจากคนอื่น
2. การได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (informational aid) เป็นการให้คำแนะนำ หรือการให้ข้อมูลข่าวสารและการสะท้อนให้บุคคลรับรู้ถึงพฤติกรรมและการกระทำของตนเองว่าเป็นอย่างไร
3. การการสนับสนุนที่เป็นรูปธรรม เป็นการให้ความช่วยเหลือโดยตรง เช่น การให้สิ่งของ เงินทอง และการให้บริการแบบต่าง ๆ เช่น การดูแลยามเจ็บป่วย การช่วยทำงานหรือแบ่งเบาภาระหน้าที่

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

2.3.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจหรือมั่นใจของบุคคลที่จะกระทำการสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามที่บุคคลนั้นตั้งใจไว้แม้จะมีเหตุการณ์ หรือสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่บังเกิดความท้อถอยแต่อย่างใด ก็ยังคงมั่นใจกระทำการสิ่งนั้นต่อไป โดยมั่นใจว่าตนสามารถกระทำการที่กำลังกระทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความถูกต้องเหมาะสม

ไซมอน (อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์. 2531: 4 ; อ้างอิงจาก Symonds.1964) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกด้วยการกระทำและคำพูดที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ

สมิตร อาชนิจกุล (2533 : 94) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความสารถของบุคคลในการที่จะทำการสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จในด้านการกล้าแสดงออก การพึ่งตนเอง การรู้จักนับถือตนเอง มีความคิดอ่านเป็นของตนเองไม่ตกเป็นทาสความคิดผู้อื่น มีความกล้าหาญ ไม่ท้อถอยเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ

ชมพูนุท สิริพรหมภัทร (2539 : 10) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถในการแสดงออกที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ โดยมี ความรับผิดชอบในหน้าที่และมีเหตุผล สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความมุ่งมั่นพยายามเพื่อทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

สุนันทา แผนพรหม (2540 : 12) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลที่มีความกล้าหรือสามารถที่จะกระทำการใดๆ ด้วยความแน่ใจ ไม่ลังเลสงสัยในการกระทำที่ได้ตัดสินใจลงไป และกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความเพียรพยายามในการหาทางแก้ไขปัญหา และกระทำการสิ่งต่างๆ ด้วยความตั้งใจที่แน่วแน่ และมั่นใจว่าจะต้องประสบผลตามที่ตั้งใจไว้

ริตพี เจริญทรัพย์านนท์ (2545 : 9) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน หรือการกระทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหา หรืออุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อให้ งานหรือกิจกรรมนั้นสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

สมิท (ธัญญา คนอยู่. 2547 : 9 ; อ้างอิงจาก Smith. 1961 : 185) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง หรือการยอมรับตนเอง บุคคลใดมีความเชื่อมั่นในตนเองมากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามจริง (Real Self) กับตนตามอุดมคติ (Ideal Self)

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่มีความมั่นใจในการกระทำใดๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่างๆ โดยไม่ท้อถอย สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง โดย อีริกสัน (พรณี ช.เจนจิต. 2528 : 68 – 70) มีความเห็นว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดขึ้นได้เนื่องจากการที่คนมีการติดต่อกัมพันธ์กับสังคม และแต่ละขั้นจะมีช่วงวิกฤตสำหรับที่จะพัฒนาการเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะ ในชีวิตถ้าช่วงชีวิตใดพัฒนาการเป็นไปด้วยดีมีลักษณะทางบวกมากกว่าทางลบ พัฒนาการทางบุคลิกภาพก็จะเป็นไปในทางที่ดี ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีย่อมสามารถเผชิญปัญหาหรือแก้ปัญหา และสามารถตัดสินใจได้ ในทางตรงข้ามถ้าช่วงชีวิตใดพัฒนาการเป็นไปในทางลบมากกว่าทางบวก ผู้นั้นจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพไม่สมบูรณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้ที่มีปัญหาในการปรับตัว และอีริกสันชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลที่แต่ละขั้นมีต่อกัน โดยที่พัฒนาการในขั้นหลังจะได้รับอิทธิพลจากขั้นก่อนนั้น และพัฒนาการของบุคคลมี 8 ขั้น ดังนี้ (สุภาณี สนธิรัตน์ และคณะ. 2537 : 45 – 47)

ขั้นที่ 1 วัยแห่งความไว้วางใจ และความไม่ไว้วางใจผู้อื่น (Trust versus mistrust)

อยู่ในระหว่างปีแรกของชีวิต หรือ 0 – 2 ปี ทารกขึ้นอยู่กับ การดูแลของผู้อื่น แม่ของเด็กจะเลี้ยงดู อุ้มชู แต่งตัว และแสดงการกระตุ้นใหม่ๆ ให้แก่ทารกอยู่เสมอ ทั้งพ่อและแม่จะกอดกอดทารกไว้ พูดและเล่นกับลูก การปะทะสัมพันธ์ (interaction) ทางสังคมนี้เป็นเครื่องกำหนดทัศนคติของเขาในเวลาต่อมา ถ้าเด็กทารกได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรัก และได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายอย่างเพียงพอ เด็กก็จะเรียนรู้ถึงความไว้วางใจในสิ่งแวดล้อมของเขา ถ้าเขาไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม หรือถ้าพ่อแม่ไม่มีความคงเส้นคงวา หรือไม่มีความมั่นคงในการเลี้ยงดูลูก ทารกก็จะกลายเป็นคนขลาดกลัว ขี้ตกใจและขาดความเชื่อมั่นและไม่ไว้วางใจในตนเอง เช่นเดียวกับที่ไม่ไว้วางใจในตัวผู้อื่น

ขั้นที่ 2 วัยแห่งความเป็นอิสระ และความสงสัยไม่แน่ใจ (Autonomy versus doubt)

อยู่ในระหว่างอายุ 2 – 3 ปี เด็กจะเรียนรู้เพื่อที่จะเดิน พูด และแสดงออกอย่างอิสระ เขาสามารถที่จะเรียนรู้ได้ในอัตราที่รวดเร็ว และทำการสำรวจโลกด้วยตนเองถ้าพ่อแม่ของเด็กไม่คงเส้นคงวาในวิธีการส่งเสริมระเบียบวินัยมีแนวโน้มในการปกป้องเด็กมากเกินไป (over protection) หรือแสดงความไม่เห็นด้วยเมื่อเด็กแสดงออกถึงความคิดริเริ่มของเขา เด็กจะมีพฤติกรรมที่ไม่มั่นคงเกิดความสงสัยไม่แน่ใจ ขาดความเชื่อมั่น มีความละอายแก่ใจตนเอง ในทางตรงข้ามถ้าพ่อแม่สนับสนุนความคิดริเริ่ม มีการแสดงออกที่คงเส้นคงวา มีความมั่นคง และปล่อยให้เด็กมีอิสระอย่างเพียงพอ เด็กก็จะมีความสามารถดีขึ้น ในการที่จะเลือกเข้าไปมีบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องการรู้จักควบคุมและปกครองตนเองได้

ขั้นที่ 3 วัยแห่งความคิดริเริ่ม และความรู้สึกผิด (Initiative versus guilt)

อยู่ในระหว่างอายุ 4 – 5 ปี เริ่มพัฒนาทักษะในการเคลื่อนไหว เด็กจะเข้าสู่ความเจริญงอกงาม เพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ที่โรงเรียน เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง ถ้าบิดามารดาให้การส่งเสริมในกิจกรรมต่างๆ คำถามต่างๆ และการเล่นในทางสร้างสรรค์ โดยทั่วๆ ไป เด็กก็จะพบทางออกด้วยตัวเขาเองได้ง่ายขึ้น ประสบการณ์ต่างๆ ที่เพิ่มพูนขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่เด็กยอมรับและยังพยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ด้วยตนเอง แต่ถ้ากิจกรรมของเด็กและความอยากเห็นถูกพ่อแม่จำกัด หวงห้ามอยู่เสมอแล้ว เมื่อไรก็ตามที่เด็กจะพยายามเปลี่ยนแปลงไปด้วยตัวของเขาเอง เขาก็จะเกิดความรู้สึกผิด และเป็นการพัฒนาความรู้สึกผิดขึ้นในตัวเขา

ขั้นที่ 4 วัยแห่งความขยันหมั่นเพียร และความรู้สึกมีปมด้อย (Industry versus inferiority)

อยู่ในระหว่างอายุ 6 – 11 ปี เด็กมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะทำงานที่เป็นการสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง บทบาทของเด็กชายจะสอนให้ใช้ความสามารถที่พบใหม่ในการทำงาน หรือการสร้างสิ่งต่างๆ และบทบาทของเด็กหญิงก็คือการทำอาหารและเย็บผ้า เด็กในวัยนี้ทั้ง 2 เพศ มีอิสระเสรีในการศึกษาได้เท่าๆ กัน โดยการอ่านและการเรียนรู้สิ่งอื่นๆ ที่เขาสนใจ ถ้าได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่และครู เด็กจะพัฒนาความรู้สึกขยันหมั่นเพียร มีความอยากรู้อยากเห็น และพยายามแสหาการกระตุ้นทางสติปัญญา ถ้าพ่อแม่และครูรบกวนหรือขัดขวางความขยันหมั่นเพียรในความพยายามค้นคว้าหาในครั้งแรกของเด็กแล้ว เด็กจะพัฒนาความรู้สึกมีปมด้อย และจะไม่ เต็มใจทำงานให้สำเร็จได้ในอนาคต

ขั้นที่ 5 วัยแห่งการรู้จักตนเอง และความสับสนไม่เข้าใจตนเอง (Identity versus role confusion)

อยู่ในวัยรุ่นอายุระหว่าง 12 – 18 ปี ในระยะนี้มีลักษณะทางเพศปรากฏชัด พวกเขาจะให้ความสนใจและเกี่ยวข้องกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น เด็กจะต้องทำการรวบรวมประสบการณ์ที่เคยได้รับมาก่อนทั้งหมดนั้น มารวมกันเพื่อพัฒนาความรู้สึกเข้าใจสภาพความเป็นจริงของตนเอง ซึ่งจะทำให้เขามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ นอกจากนี้ เขายังมีการกำหนดถึงสิ่งที่ชีวิตเขาต้องการ เขารู้ว่าเขาเชื่ออะไรและใครที่เขาเชื่อ ถ้าเขาไม่สามารถทำการรวบรวมประสบการณ์ต่างๆ ที่เคยได้รับมาในตอนต้น เขาก็จะไม่สามารถพัฒนาการรู้จักตนเอง และเกิดความสับสนในบทบาทที่เขาควรจะเป็นมากขึ้น

ขั้นที่ 6 วัยแห่งความใกล้ชิดสนิทสนม และความรู้สึกอ้างว้างเปล่าเปลี่ยว (Intimacy versus isolation)

เป็นวัยที่มีการนัดพบ การแต่งงาน และการเริ่มมีครอบครัว มีบุตรและเลี้ยงดูบุตรด้วยความรัก ความเอาใจใส่ เรื่องต่างๆ ทั้งหมดนี้รวมอยู่ในวัยฉกรรจ์หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ถ้าบุคคลมีความสำเร็จในความใกล้ชิดสนิทสนมแล้ว เขาก็สามารถสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดได้ เขาจึงมีสิทธิ์ที่จะเป็นเจ้าของตัวเองและมีสิทธิ์ที่จะเป็นเจ้าของคนอื่นด้วย ถ้าบุคคลไม่สามารถที่จะให้

ความสัมพันธ์อันคุ้นเคยใกล้ชิดแก่ผู้อื่น หรือไม่ได้รับความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ในการรู้จักตนเอง เขาก็จะพัฒนาความรู้สึกแยกตนเองออกจากผู้อื่น และรู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดายในโลก

ขั้นที่ 7 วัยแห่งความสนใจบำรุงคนอื่น และการใส่ใจหมกหมุ่นแต่เรื่องของตนเอง

(Generativity versus self – absorption)

อยู่ในวัยกลางคน เป็นเวลาที่แต่ละคนสามารถจะทำให้ความขัดแย้งระหว่างตนเองกับโลกภายนอกหมดสิ้นไป มีความตั้งใจที่จะสนับสนุนผู้อื่นให้เลื่อนฐานะดีขึ้น อีริคสันให้ความหมายของความสนใจบำรุงคนอื่น ว่าเป็นความสามารถของแต่ละบุคคล ที่มองสิ่งภายนอกตัว และสามารถเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ถ้าบุคคลไม่สามารถมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น อาจเพราะเขาไม่อาจตัดสินใจในความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเขามาก่อนได้ เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำตนเป็นศูนย์กลาง คือสนใจแต่เรื่องตนเองและไฝหาความสุขเฉพาะตนมากกว่าที่จะทำประโยชน์ต่อผู้อื่น

ขั้นที่ 8 วัยแห่งความมั่นคงสมบูรณ์ และความสิ้นหวังท้ออาลัย (Integrity versus despair)

อยู่ในระยะของบุคคลที่เข้าสู่วัยชรา เป็นระยะที่สะท้อนให้เห็นความเป็นมาในอดีต ถ้าเขาประสบความสำเร็จในการงานที่ผ่านมา และคิดถึงชีวิตของตนด้วยความชื่นชมยินดี เขาก็จะมีชีวิตบั้นปลายที่เป็นสุข สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่ถ้าบุคคลรู้สึกชีวิตของเขามีแต่ความผิดหวัง และความล้มเหลว เขาก็จะเข้าสู่วัยชราด้วยความไม่มั่นใจ และพัฒนาความรู้สึกที่สิ้นหวังท้ออาลัยในชีวิตของตน

2.3.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมีหลายลักษณะ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองตามที่มีผู้ได้ศึกษาไว้ ดังนี้

ไซมอนด์ส (ชมพูท สิริพรหมภัทร, 2539 : 12 ; อ้างอิงจาก Symonds, 1964 : 85 – 86) มีความเห็น ว่าลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าไม่ยอมจำนนต่อสิ่งใดโดยสิ้นเชิงทีเดียว และความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ

1. ทราบในสิ่งที่ต้องการ
2. คิดในสิ่งที่เห็นว่าจะประสบความสำเร็จ
3. สามารถตัดสินใจได้
4. ลงมือกระทำกับสิ่งที่ได้ตัดสินใจแล้ว

ซูชีพ อ่อนโคกสูง (2516 : 27) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไว้ดังนี้

1. กล้าในการคิด การพูด และการกระทำ
2. ใจค่อมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล
3. รอบคอบ มีแผนงาน
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ

5. กล้าเสี่ยง
6. ชอบแสดงตัว
7. ไม่วิตกกังวลเกินไป
8. เป็นผู้นำ
9. รักความยุติธรรม
10. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
11. ชอบอิสระ ไม่โอ้อวด
12. ตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูง และคิดว่าจะทำได้สำเร็จ
13. มีความเกรงใจและเห็นใจผู้อื่น

กาญจนา สุวรรณธาร (2537 : 24) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไว้ว่า จะเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบอิสระ จิตใจมั่นคง กล้าเผชิญความจริง รวมทั้งมองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

ชมพูท สิริพรหมภักตร์ (2539 : 13 – 14) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า มีลักษณะที่ยอมรับในความสามารถของตนเอง ไม่มีความวิตกกังวลในการรู้สึกนึกคิด และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถูกต้องเหมาะสมในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยเหตุผล มีความตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีความพยายามมุ่งมั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ประภัสสร สุขชื่น (2539 : 6) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. จิตใจมั่นคง มีจิตใจหนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆ สามารถควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาพปกติได้ดี
2. กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกที่ควร
3. เป็นผู้นำ สามารถจูงใจให้ผู้อื่นกระทำตามหรือมีความคิดเห็นคล้ายตามได้ ดำเนินกิจกรรมกลุ่มไปสู่เป้าหมาย สามารถนำกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ รักษาขวัญและกำลังใจของสมาชิกในกลุ่มได้
4. กล้าตัดสินใจ กล้ากระทำในสิ่งต่างๆ ด้วยความคิดเห็นของตนเองโดยไม่ลังเลใจ
5. กล้าเผชิญความจริง กล้ายอมรับความจริงของตนเอง และสิ่งแวดล้อม มีความพอใจในความสามารถของตนเอง ชอบการต่อสู้แข่งขันและมีความอดทน

อารยา สุวะมาตย์ (2540 : 37) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. ความมั่นคงทางจิตใจ มีจิตใจหนักแน่น ไม่ลังเล
2. ความกล้า กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้ากระทำกล้าเผชิญความจริง กล้าเป็นผู้นำ
3. การพึ่งตนเอง แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความเพียรพยายาม
4. ความเป็นตัวของตัวเอง มีความภูมิใจในตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเองไม่คล้อยตาม

ผู้อื่น มีความคิดสร้างสรรค์

5. ความสามารถในการปรับตัว มีมนุษยสัมพันธ์ ช่วยเหลือผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ ยอมรับสภาพใหม่ๆ มองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง คือ เป็นคนที่มีจิตใจมั่นคง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจกระทำการต่างๆ ด้วยตนเอง ยอมรับในความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว

การถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (Multivariate Multiple Regression : MMR) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรอิสระและกลุ่มตัวแปรตาม ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป โดยดำเนินการวิเคราะห์หลายตัวพร้อมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระและกลุ่มตัวแปรตาม ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มรวมหรือกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามแต่ละตัวหรือกลุ่มย่อยของตัวแปรตามได้อีกด้วย นอกจากนั้นแล้วยังสามารถควบคุมความคลาดเคลื่อนมาตรฐานได้ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535 : 13-14)

การถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว หมายถึง การจัดกลุ่มเทคนิคทางสถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในสถานการณ์วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลุ่มตัวแปรตามตั้งแต่สองตัวขึ้นไปและไม่จำกัดจำนวนตัวแปรอิสระ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการวิเคราะห์ระดับมัลติแวร์เอทเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหรือกลุ่มตัวแปรอิสระกับกลุ่มตัวแปรตาม ซึ่งบางสถานการณ์วิจัยไม่จำเป็นต้องกำหนดว่ากลุ่มใดเป็นกลุ่ม ตัวแปรอิสระหรือกลุ่มใดเป็นตัวแปรตาม (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535 : 2-3 ; อ้างอิงจาก Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 372)

การวิเคราะห์ระดับมัลติแวร์เอทได้เริ่มมีบทบาทและความสำคัญต่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งบทบาทและความสำคัญของการวิเคราะห์มัลติแวร์เอทจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอันใกล้ ทั้งนี้เพราะนักวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์จำนวนไม่น้อยได้เริ่มตระหนักถึงความซับซ้อนของปรากฏการณ์ที่มุ่งศึกษาว่าบ่อยครั้งที่ปรากฏการณ์เหล่านี้มีหลายมิติ หรือเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อื่นๆ มากมาย จนทำให้ไม่สามารถแยกปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งออกมาศึกษาได้โดยลำพัง ถ้าประสงค์ผลการวิจัยที่ลึกซึ้งและครอบคลุม (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535 : 6)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตัวแปรที่จะนำมาหาค่าการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว มีลักษณะคล้ายคลึงกับการหาค่าถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression: MR) หรือ การ

ถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหนึ่งตัว (Univariate Multiple Regression) สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ตัวเกณฑ์ (Criteria)

เป็นตัวแปรที่ต้องการทราบค่าของความเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงเนื่องมาจากตัวแปรใดบ้าง ตัวเกณฑ์นี้ก็คือ ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

2. ตัวพยากรณ์ (Predictor)

เป็นตัวแปรที่ต้องการทราบว่ามีอิทธิพลต่อตัวเกณฑ์หรือไม่ หรือเป็นตัวแปรที่มีผลทำให้ค่าของตัวเกณฑ์เพิ่มขึ้นหรือลดลงได้หรือไม่ ตัวพยากรณ์นี้ก็คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ซึ่งมักมีค่ามากกว่า 1 ตัวขึ้นไป

นอกจากนั้นแล้ว ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณจะต้องอยู่ในมาตราอันตรภาคชั้น (Interval Scale) หรือ มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)

ในกรณีที่มีตัวพยากรณ์ และตัวแปรเกณฑ์หลายตัวจะใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้ (Stevens, James. 1995 : 130)

$$Y = X\beta + E$$

$$\underline{Y} = \underline{X} \quad \beta \quad + \quad \underline{E}$$

$$\begin{bmatrix} Y_{11} & Y_{12} & \dots & Y_{1p} \\ Y_{21} & Y_{22} & \dots & Y_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ Y_{n1} & Y_{n2} & \dots & Y_{np} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} X_{11} & X_{12} & \dots & X_{1k} \\ X_{21} & X_{22} & \dots & X_{2k} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ X_{n1} & X_{n2} & \dots & X_{nk} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} b_{01} & b_{02} & \dots & b_{0p} \\ b_{11} & b_{12} & \dots & b_{1p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ b_{k1} & b_{k2} & \dots & b_{kp} \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} e_{11} & e_{12} & \dots & e_{1p} \\ e_{21} & e_{22} & \dots & e_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ e_{n1} & e_{n2} & \dots & e_{np} \end{bmatrix}$$

เมื่อ $\underline{Y}$ แทน เมตริกขนาด (n x p) ของตัวแปรตาม

$\underline{X}$ แทน เมตริกขนาด (n x k) ของตัวแปรอิสระ

β แทน เมตริกขนาด (k x p) ของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

$\underline{E}$ แทน เมตริกขนาด (n x p) ของค่าความคลาดเคลื่อน

สมมติว่าข้อมูลที่จะดำเนินการวิเคราะห์ประกอบด้วยตัวแปรตาม จำนวน p ตัวแปรและตัวแปรอิสระ จำนวน q ตัวแปร แบบจำลองเส้นตรงที่เชื่อมโยงตัวแปรทั้งสองกลุ่มย่อยเข้าด้วยกันประกอบด้วยสมการถดถอยแบบตัวแปรตามหลายตัว จำนวน q สมการ ดังปรากฏตามสมการต่อไปนี้ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535 : 14)

$$\begin{aligned}
[Y_{i1} Y_{i2} Y_{i3} \dots Y_{ip}] &= [\alpha_1 \alpha_2 \alpha_3 \dots \alpha_p] \\
&+ X_{i1} [\beta_{11} \beta_{12} \beta_{13} \dots \beta_{1p}] \\
&+ X_{i2} [\beta_{21} \beta_{22} \beta_{23} \dots \beta_{2p}] \\
&+ X_{i3} [\beta_{31} \beta_{32} \beta_{33} \dots \beta_{3p}] \\
&\vdots \\
&\vdots \\
&\vdots \\
&+ X_{iq} [\beta_{q1} \beta_{q2} \beta_{q3} \dots \beta_{qp}] \\
&+ [e_{i1} e_{i2} e_{i3} \dots e_{ip}]
\end{aligned}$$

เมื่อ	Y_{ik}	แทน	ตัวแปรตามลำดับที่ k ของตัวการที่ i
	X_i	แทน	ตัวแปรอิสระลำดับที่ j ของตัวการที่ i
	e_{ik}	แทน	ตัวแปรผิดพลาดลำดับที่ k ของตัวการที่ i
	α	แทน	ตัวคงที่
	β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

ตัวแปรตาม Y และตัวแปรผิดพลาด e สัญลักษณ์พ่วง (Subscript) ตัวที่สองถูกระบุไว้สำหรับการแสดงลำดับที่ของตัวแปรตาม นอกจากนี้ทั้ง α และ β จะมีขนาดแตกต่างกัน สำหรับแต่ละสมการถดถอยแบบตัวแปรตามหนึ่งตัว

สมการรูปปกติ

$$\begin{bmatrix} Y_{11} & Y_{12} & \dots & Y_{1p} \\ Y_{21} & Y_{22} & \dots & Y_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ Y_{n1} & Y_{n2} & \dots & Y_{np} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1X_{11} & X_{12} & \dots & X_{1k} \\ 1X_{21} & X_{22} & \dots & X_{2k} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 1X_{n1} & X_{n2} & \dots & X_{nk} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \alpha_1 & \alpha_2 & \dots & \alpha_p \\ \beta_{11} & \beta_{12} & \dots & \beta_{1p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \beta_{k1} & \beta_{k2} & \dots & \beta_{kp} \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} e_{11} & e_{12} & \dots & e_{1p} \\ e_{21} & e_{22} & \dots & e_{2p} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ e_{n1} & e_{n2} & \dots & e_{np} \end{bmatrix}$$

สมการรูปเมตริก

$$\begin{array}{ccccccc} \underline{Y} & = & \underline{X} & \underline{B} & + & \underline{E} \\ (N \times P) & & [N \times (q + 1)] & [(q + 1) \times p] & + & (N \times p) \end{array}$$

เมื่อ	N	แทน	จำนวนตัวการ
	p	แทน	จำนวนตัวแปรตาม
	q	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
	(q + 1)	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระบวกด้วยตัวคงที่ (α)
$\underline{Y}$		แทน	เมตริกขนาด (N x P) ของตัวแปรตาม
$\underline{X}$		แทน	เมตริกขนาด [N x (q + 1)] ของตัวแปรอิสระ
$\underline{B}$		แทน	เมตริกขนาด [(q + 1) x p] ของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
$\underline{E}$		แทน	เมตริกขนาด (N x p) ของค่าความคลาดเคลื่อน

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยจะต้องกำหนดค่ากำลังสองต่ำสุด (Least Square Principle) ให้ครอบคลุมทั้ง error sum of square error และ sum of cross product

ในการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหนึ่งตัว ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) ได้รับการเลือกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้ SEE เป็นค่าต่ำสุด

$$c = \sum e_i^2$$

เมื่อค่าผิดพลาด (C) มีค่าต่ำสุด จะปรากฏสมการปกติ (Normal Equation) ดังนี้

$$[\underline{X}'\underline{X}]\hat{\underline{B}} = [\underline{X}'\underline{Y}]$$

ในที่นี้ $\underline{Y}$ คือ คอลัมน์เวกเตอร์ของตัวแปรตามตัวหนึ่ง ขึ้นต่อมาคูณตลอดด้วยสมการ $[\underline{X}'\underline{X}]^{-1}$ เพื่อหาค่าของ $(\hat{\underline{B}})$

$$\begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix} \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix} \hat{B} = \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix} \begin{bmatrix} X'Y \\ \sim \sim \end{bmatrix}$$

เนื่องจาก $\begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix} \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix}$ เท่ากับ 1 เพราะฉะนั้น $\hat{B}$ จึงปรากฏตามสมการ

$$\hat{B} = \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} X'Y \\ \sim \sim \end{bmatrix}$$

กล่าวได้ว่า $\hat{B}$ เป็นตัวประมาณค่าที่ดีที่สุดของ B ทั้งนี้เพราะ $\hat{B}$ สามารถให้ค่าผลบวกกำลังสองต่ำสุดของค่าผิดพลาด (C) ในกลุ่มตัวอย่าง

ในการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว การกะประมาณค่า B สามารถกระทำได้โดยการลดค่า Square Sample ของตัวแปรผิดพลาด สำหรับตัวแปรตามทุกตัวแปรให้มีขนาดค่าต่ำสุด ผลบวกกำลังสองของค่าผิดพลาดสำหรับตัวแปรตามตัวใดตัวหนึ่งจะปรากฏเป็นค่าในเส้นทแยงมุมของเมตริก $\hat{E}'\hat{E}$ การลดค่าผิดพลาด (C) ต่ำสุด จำเป็นต้องกำหนดค่า Partial Derivatives ซึ่งเกี่ยวข้องกับ Elements ของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (B) ให้เท่ากับศูนย์ก่อนแก้สมการ ผลที่ได้รับ คือ สมการปกติดังนี้

$$\begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix} \hat{B} = \begin{bmatrix} X'Y \\ \sim \sim \end{bmatrix}$$

สมการปกติในการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับในกรณียูนิแวกเรียท เว้นแต่ว่าในการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว เมตริก $\hat{B}$ และ Y จะประกอบด้วยหลายคอลัมน์ แทนที่จะเป็นคอลัมน์เดียว ต่อมาคุณตลอดสมการ

$$\hat{B} = \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} X'Y \\ \sim \sim \end{bmatrix} \text{ ด้วย } \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix}^{-1} \text{ เพื่อหาค่าของ } \hat{B}$$

$$\begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix} \hat{B} = \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} X'Y \\ \sim \sim \end{bmatrix}$$

$$\hat{B} = \begin{bmatrix} X'X \\ \sim \sim \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} X'Y \\ \sim \sim \end{bmatrix}$$

ในที่นี้ $\hat{B}$ ซึ่งเป็นตัวประมาณค่าของ B จัดเป็นเมตริกขนาด $[(q + 1) \times p]$ นอกจากนี้ ถ้ากำหนดให้ $[X'X]^{(-1)}$ เท่ากับ G ซึ่งหมายถึงปัจจัยความแปรปรวนร่วม (Covariance Factor) สามารถเขียนเป็นสมการใหม่ได้ ดังนี้

$$\hat{B} = G [X'Y]$$

ข้อที่ควรสังเกต คือ ตราบใดที่จำนวนตัวแปรอิสระและจำนวนตัวแปรตามคงเดิม การเปลี่ยนตำแหน่งของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ย่อมไม่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเกิดการเปลี่ยนแปลงขนาดค่า แต่มีผลเพียงการเปลี่ยนตำแหน่งของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยให้อยู่ในระดับที่ถูกต้องตรงกับตัวแปรอิสระหรือตัวแปรตามที่ย้ายตำแหน่งตามไปเท่านั้น นอกจากนี้ การเพิ่มหรือการลดตัวแปรตาม ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยแต่ประการใด อย่างไรก็ตาม การเพิ่มหรือการลดตัวแปรอิสระย่อมส่งผลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งค่าคงที่ (α) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยทั้งหมด (β) ทั้งหมด

นอกจากนี้ เมตริกขนาด $(p \times p)$ ของผลบวกรวมของผลคูณ (Total Sum of Product) $(Y'Y)$ หรือที่ใช้สัญลักษณ์ว่า (S_T) ในกรณีการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว ก็สามารถแยกส่วนเป็นค่าผลบวกได้ เช่นเดียวกับในกรณีการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหนึ่งตัว เช่นกัน กล่าวคือ

$$\begin{array}{ll} \text{กรณีการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหนึ่งตัว} & SST = SSR + SSE \\ \text{กรณีการถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว} & S_T = S_R + S_E \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} \text{หรือ} & Y'Y = [Y'XGX'Y] + [Y(I - XGX')Y] \\ \text{เมื่อ } G & \text{แทน เมตริกของปัจจัยความแปรปรวนร่วม หรือ } (X'X)^{-1} \\ I & \text{แทน เมตริกลำดับ N ไเดนติตี้ (Order - N Identity Matrix)} \\ S_R & \text{แทน } [Y'XGX'Y] \text{ คือ Sum of Product ที่ได้รับการอธิบาย} \\ S_T & \text{แทน } [Y(I - XGX')Y] \text{ คือ Sum of Product ของตัวแปรผิดพลาด} \end{array}$$

อนึ่ง ค่าต่าง ๆ บนเส้นทแยงมุมของ S_T คือ ผลบวกกำลังสองของค่าสังเกตการณ์ (Sum of Square of the Observed Scores) สำหรับแต่ละตัวแปรตาม ขณะที่ค่าต่าง ๆ นอกเส้นทแยงมุมก็คือผลบวกคูณตรงข้าม (Sum of Cross Product) สำหรับค่าต่าง ๆ ของ S_T คือ ผลบวกกำลังสองของค่าพยากรณ์ (Sum of Square of the Predicted Scores) สำหรับแต่ละตัวแปรตาม กล่าวได้ว่ายังมี $(S_{xx})_n$ ขนาดใกล้เคียงกับ $(S_{yy})_n$ ยิ่งขึ้นเพียงใดหรือยิ่งขนาดค่า $(S_{xx})_n$ เล็กลงเพียงใดการพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยอาศัยข้อมูลจากตัวแปรอิสระจะยิ่งมีความแม่นยำสูงขึ้นเพียงนั้น

การทดสอบสมมติฐานสามารถทำได้โดยใช้

1. สถิติเกณฑ์อัตราส่วนไลเคิลฮูด (Likelihood Ratio Criterion)
2. สถิติเอฟของราวว์ หรือ ราวว์ – เอฟ (Rao's F statistics)

เกณฑ์อัตราส่วนไลเคิลฮูด ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ Λ หมายถึง อัตราส่วนระหว่าง การวัดไลเคิลฮูดของข้อมูลภายใต้สมมติฐานปฏิเสธ (H_0) เทียบกับการวัดไลเคิลฮูดของข้อมูลภายใต้สมมติฐานแย้ง (H_1) ดังสมการ

$$\Lambda = \frac{|\hat{\Sigma}|}{|\hat{\Sigma}_0|}$$

เมื่อ $\hat{\Sigma}_0$ แทน ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (Variance-Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Error) ภายใต้สมมติฐานปฏิเสธ (H_0)

$\hat{\Sigma}$ แทน ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (Variance-Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Error) ภายใต้สมมติฐานแย้ง (H_1)

หากขนาดของสถิติอัตราส่วนไลเคิลฮูดมีขนาดเล็กลงเพียงใด โอกาสที่จะหักล้างสมมติฐานปฏิเสธก็ยิ่งมีเพิ่มสูงขึ้นเพียงนั้น ในทางกลับกันยิ่งขนาดค่าของ $|\hat{\Sigma}|$ และ $|\hat{\Sigma}_0|$ ใกล้เคียงกันมากขึ้นเท่าใด โอกาสที่สมมติฐานปฏิเสธจะเป็นจริงก็ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น

สถิติเอฟของราวว์ หรือ ราวว์ – เอฟ (Rao's F statistics)

$$F = \frac{1 - \Lambda^{1/s}}{\Lambda^{1/s}} \cdot \frac{ms + 1 - qp/2}{qp}$$

เมื่อ	s	แทน	$\sqrt{(p^2 q^2 - 4)/(p^2 + q^2 - 5)}$
	m	แทน	$ ne - (p + 1 - q)/2 $
	p	แทน	จำนวนตัวแปรตาม
	q	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
	ne	แทน	องศาความเป็นอิสระของค่าผิดพลาด

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

เซนติ (สุนารี เตชะโชควิวัฒน์. 2527 : 23 ; อ้างอิงจาก Centi. 1965) ได้ศึกษาการประเมินตนเองของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัย ก่อนและหลังการได้รับทราบคะแนนสอบในภาคแรก ผลที่ได้คือ นักศึกษาที่ทราบว่าคะแนนของตนไม่ดี จะรู้สึกสูญเสียการเห็นคุณค่าในตนเอง และพยายามหาเหตุผลที่ได้คะแนนต่ำ เริ่มด้วยความรู้สึกไม่พอใจหลักสูตร ครู โรงเรียน เพื่อร่วมชั้น ในที่สุดก็หนีโรงเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลงอีก

คูเปอร์สมิธ (Richmond and White. 1971 : 425 ; Coopersmith. 1967) ศึกษาและสร้างแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง สรุปว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเป็นบุคคลที่เก็บตัว ไม่ชอบปรากฏตัวในที่ชุมชน ส่วนพวกที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นพวกที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

สไตน์ (Stein. 1971 : 448 – 450) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับค่านิยมของบุคคลและค่านิยมระหว่างบุคคล ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1,592 คน ผลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับค่านิยมของบุคคล และค่านิยมระหว่างบุคคลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ค่านิยมด้านสัมฤทธิ์ผล (Value of Achievement) ของนักเรียนชั้นสูงที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แจ๊ค (Jack. 1971 : 2910 – A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนเกรด 5 จำนวน 150 คน พบว่า ความสามารถในการฟัง การพูด สัมพันธ์กับความสำเร็จในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการอ่าน

นภาพร พุ่มพฤษ (2529 : 83) ศึกษาผลของกิจกรรมที่มีต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 โรงเรียนพระนารายณ์ ลพบุรี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างจากนักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่าของการฝึกกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนได้

คูเปอร์สมิธ (พิสิทธิ์ บุญมาก. 2533 : 30 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1959-1960) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในระดับเกรด 5 และ 6 จำนวน 102 คน พบว่า เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มักจะมีความวิตกกังวลน้อยกว่าเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นเด็กที่ได้รับความนิยมชมชอบสูงกว่าและเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะยอมรับความผิดพลาด หรือความล้มเหลวของตนเอง เพื่อที่จะนำมาแก้ไข ในขณะที่เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะไม่ยอมรับความผิดพลาดและปกปิดไว้

มิลเลอร์ (สถิต ภัศระ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Miller. 1975) ได้ทำการศึกษาผลของ อายุ การศึกษา และฐานะของแม่ที่ทำให้เกิด การเห็นคุณค่าในตนเองในตัวลูก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคนผิวดำที่อาศัยอยู่ในเมือง จำนวน 61 คน และคนผิวขาวที่อาศัยอยู่ชานเมือง จำนวน 97 คนและใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ของคูเปอร์สมิธ พบว่าเพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง ลีโอนาร์ด และคนอื่น ๆ (สถิต ภัศระ. 2535 : 31 ; อ้างอิงจาก Leonard and others. 1973)

ได้ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง การสอดคล้องบุคลิกภาพของตน และการเลือกอาชีพพรองกับ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ จำนวน 135 คน พบว่า นักศึกษาที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเลือกอาชีพพรองที่สอดคล้องกับลักษณะบุคลิกภาพของตนมากกว่าเลือกอย่างไม่สอดคล้องอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติและนักศึกษาที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการเลือกอาชีพพรองที่สอดคล้อง และไม่สอดคล้องกับลักษณะบุคลิกภาพของตน

โกลเบอร์ (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก Goldberg. 1973) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความล้มเหลวกับ การเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้นักเรียนชายในวิทยาลัยอินเดียนา จำนวน 49 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความต้องการผลสัมฤทธิ์สูงไปด้วย และเห็นว่าผลการเรียนสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลงจะมีทัศนคติทางลบต่อวิทยาลัย

เวิร์คแมน และแฟรงคลิน (WOrkman and Franklin) 1982 : 696 – 697 - A) ศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมมีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนหญิงที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญ

เพรเกอร์ (ศศิกันต์ ธนะโสธร. 2529 : 40 - 41 ; อ้างอิงจาก Prager. 1983 :144 –147) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความทะเยอทะยานทางการศึกษาของ นักศึกษาปริญญาตรี พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองกับความทะเยอทะยานทางการศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าหากเพิ่มระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ให้กับ นักศึกษาก็จะเป็นวิถีทางที่จะช่วยกระตุ้นความทะเยอทะยานทางการศึกษาของนักศึกษาได้

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

สถิต ภัศระ (2535 : 90) ได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น และเครื่องมือที่ใช้วัดการเห็นคุณค่าในตนเองคือ แบบทดสอบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจในครอบครัว และเพศ เป็นตัวแปรพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น โดยที่ตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ บทบาทการนำครอบครัวของบิดามารดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับชั้นเรียน ไม่มีประสิทธิภาพสูงพอที่จะทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลวัยรุ่น

สมพิศ ไชยกิจ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส และเครื่องมือที่วัดการเห็นคุณค่าในตนเอง คือแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวทางของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งโดยส่วนรวม และรายด้านอยู่

ในระดับปานกลาง และมีลำดับของการเห็นคุณค่าในตนเองรายด้านจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง การประสบความสำเร็จทางการเรียน และการยอมรับตนเอง

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 78 – 80) ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง อีกทั้งความเชื่อมั่น ในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พลนุช พุ่มไสว (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับความรูสึกการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีความรูสึกการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน

อรชума พุ่มสวัสดิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ตามการรับรู้ของตนเอง ของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร พบว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นที่รับรู้ว่าจะตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอดตาดิปไตย รักตามใจ และปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นที่รับรู้ว่าจะตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 3 เขต ซึ่งมีจำนวน 116 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 1,154 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 49,836 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 482 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง โดยขั้นตอนการสุ่มตามลำดับดังนี้

1. สืบหาข้อมูลประชากรของนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร จัดแบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยจัดแบ่งเป็น 3 เขตการศึกษา

2. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และดำเนินการสุ่มตามหลักการสุ่ม โดยอาศัยข้อมูลในการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นดังนี้

2.1 กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$) โดยผู้วิจัยกำหนดความค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นมากที่สุด ไม่เกิน 2 ในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยอาศัยการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2.2 นำค่าความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสอบถามวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ได้จากการกะประมาณค่าพิสัย และจำนวนประชากรแทนค่าลงในสูตรการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2.3 คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 482 คน (มยุรี ศรีชัย, 2538 : 104 - 112)

3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากกลุ่มเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 3 เขต โดยในแต่ละเขตมีความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneity) และในระหว่างเขตมีความคล้ายคลึงกัน (Homogeneity) แล้วผู้วิจัยทำการสุ่มมาจำนวน 1 เขต โดยวิธีจับฉลากได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกรุงเทพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

ขั้นที่ 2 จำแนกโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 สุ่มนักเรียนจากนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามขนาดของโรงเรียน รวมโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกัน ไว้ด้วยกัน แยกออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) โดย ผลปรากฏว่าได้โรงเรียน ในขนาดกลาง 3 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียนรวมทั้งหมด 9 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มห้องเรียนที่ได้จากการสุ่มในขั้นที่ 2 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มมาโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน โดยนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 482 คน เป็นนักเรียนของโรงเรียนขนาดกลาง 136 คน ขนาดใหญ่ 193 คน ขนาดใหญ่พิเศษ 153 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน (คน)
ขนาดกลาง					
	1. ศีลาจารย์พัฒนา	7	388	1	49
	2. มักกะสันพิทยา	8	303	1	42
	3. สุวรรณสุทธารามวิทยา	8	291	1	45
รวม		23	982	3	136
ขนาดใหญ่					
	1. กุญชรวิรุทธารามวิทยาคม	10	334	2	96
	2. ราชวินิตมัธยม	9	429	1	49
	3. ราชันหาจารย์สามเสน วิทยาลัย 2	10	458	1	48
รวม		29	1,221	4	193
ขนาดใหญ่พิเศษ					
	1. ศรีอยุธยา	12	608	1	51
	2. สันติราษฎร์วิทยาลัย	12	583	1	49
	3. สุรศักดิ์มนตรี	15	794	1	53
รวม			1,985	3	153
รวมทั้งสิ้น	9	39	4,188	10	482

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 2547 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูของ ริณรพี เจริญทรัพย์านนท์ (2545) ซึ่งแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ชนิด 5 ระดับ คือ เป็นประจำ เป็นส่วนใหญ่ เป็นบางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

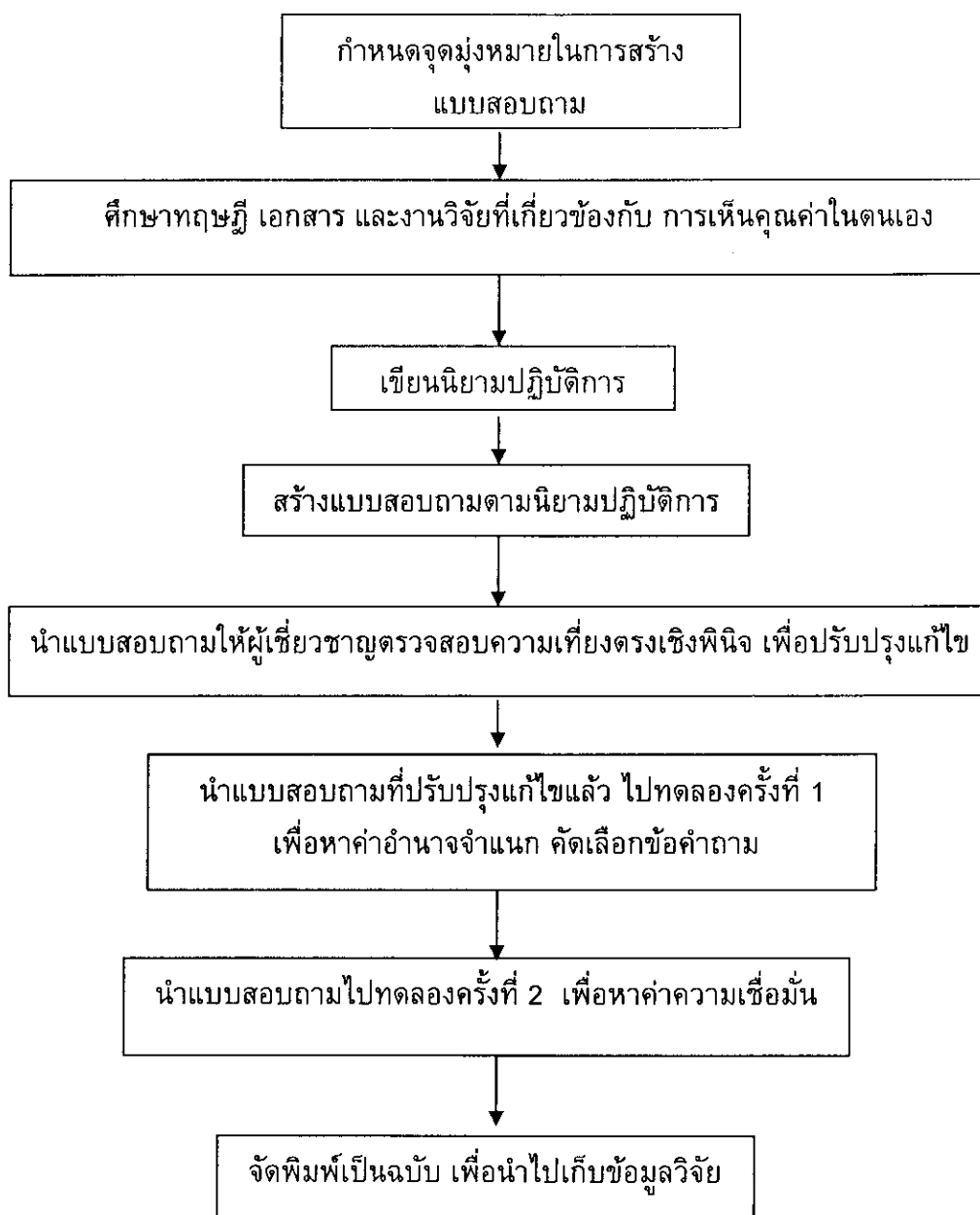
3. แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 25 ข้อ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดการสนับสนุนจากสังคมของ มัณฑนา วิริยะพันธ์ (2546) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ชนิด 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริง

4. แบบสอบถามวัดความมั่นใจในตัวเอง จำนวน 25 ข้อ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองในตนเองของ ธนัญญา คนอยู่ (2547) ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ชนิด 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริง

5. แบบสอบถามวัดการเห็นคุณค่าในตนเองผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นตามแนวคูเปอร์สมิธ (Coopersimth) และปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ชนิด 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริง แบบสอบถาม 4 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ มีจำนวน 40 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีรายละเอียดในการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 วิธีดำเนินการสร้างแบบสอบถามวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

จากภาพประกอบ 2 ผู้วิจัยมีการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี นิยาม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามตามแนวทาง แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมีท์
3. เขียนนิยามปฏิบัติการการเห็นคุณค่าในตนเอง ในแต่ละด้านให้ชัดเจน
4. เขียนคำถามและสร้างแบบสอบถามตามนิยามปฏิบัติการในแต่ละด้านที่ได้

กำหนดและปรับ (Scale) จาก ใช่ ไม่ใช่ เป็น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงเล็กน้อย ไม่จริงเลย โดยสร้างข้อคำถามรวมแบบสอบถามวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 60 ข้อ คือ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง จำนวน 15 ข้อ ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน 15 ข้อ ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง จำนวน 15 ข้อ และด้านการยอมรับจากโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ

5. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นมานี้มาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ผู้ควบคุมปริญาพนธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการ พร้อมทั้งพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือโดยให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรง และให้คะแนน 0 คะแนนเมื่อไม่แน่ใจ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 – 1 พร้อมทั้งปรับแก้ข้อคำถามตามข้อแนะนำ จากนั้นคัดเลือกข้อคำถาม และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม

6. นำแบบวัดที่ได้จากข้อ 5 ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item-total Correlation) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient Correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .2 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) และผลการวิเคราะห์ของเครื่องมือแสดงรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

6.1 ด้านการยอมรับนับถือตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .81 คัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .24 ถึง .70 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .72

6.2 ด้านการได้รับการยอมรับจากเพื่อน จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .75 คัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง .25 ถึง .65 มีค่าความเชื่อมั่น .75

6.3 ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 คัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง .29 ถึง .87 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89

6.4 ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียนจำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 คัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง .25 ถึง .72 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83

7. นำแบบวัดที่ได้จากข้อ 6 ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น(Reliability)ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

7.1 ด้านการยอมรับนับถือตนเอง มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .77

7.2 ด้านการได้รับการยอมรับจากเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .73

7.3 ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .72

7.4 ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .80

8. ผู้วิจัยจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

วิธีดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแบบสอบถาม จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ของ

รินรพี เจริญทรัพย์านนท์ (2545) ซึ่งเป็นแบบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ชนิด 4 ระดับ คือ จริงมาก จริงค่อนข้างมาก จริงค่อนข้างน้อย จริงน้อย โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบเท่ากับ .8891 .8690 และ .8092 ตามลำดับ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามดังกล่าวมาปรับระดับ (Scale) ให้เป็นชนิด 5 ระดับ โดยดำเนินการดังรายละเอียดดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient Correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถาม

- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง .21 ถึง .67 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .74

- การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง .22 ถึง .68 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .76

- การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง .26 ถึง .76 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .82

1.2 นำแบบวัดที่ได้จากข้อ 6 ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู มีค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .77
- การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .78
- การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .84

1.3 จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2. ด้านการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ

มัทธนา วิริยะพันธ์ (2546) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงเล็กน้อย ไม่จริงเลย โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมเท่ากับ .92

2.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ และคัดเลือกข้อคำถาม การสนับสนุนทางสังคม จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง .21 ถึง .61 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87

2.2 นำแบบวัดที่ได้จากข้อ 6 ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งผลปรากฏว่าแบบทดสอบการสนับสนุนทางสังคมจำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .92

2.3 จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ ธัญญา คนอยู่ (2547) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงเล็กน้อย ไม่จริงเลย โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง เท่ากับ .81

3.1 นำแบบสอบถามไปไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ และคัดเลือกข้อคำถาม คำถามความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 26 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .21 ถึง .59 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .86

3.2 นำแบบวัดที่ได้จากข้อ 6 ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้ ความเชื่อมั่นในตนเองจำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .86

3.3 จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความและตอบคำถามทุกตัวเลือก ในแต่ละข้อ โปรดทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็นส่วน ใหญ่	เป็น บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
0	เวลานักเรียนทำการบ้านผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ไม่สนใจว่านักเรียนทำการบ้านหรือไม่ ข. ไม่ให้ไปไหนจนกว่าจะทำการบ้านเสร็จ ค. ชักถามว่าทำการบ้านได้หรือไม่					
00	ในระหว่างที่นักเรียนกำลังศึกษาเล่าเรียนผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. บังคับให้อ่านหนังสือเป็นประจำ ข. ไม่เคยถามเรื่องการเรียนเลย ค. พุดคุยถึงปัญหาการเรียนว่าเป็นอย่างไร					

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ข้อความทางบวก			ข้อความทางบวกลบ		
เป็นประจำ	ให้	5 คะแนน	เป็นประจำ	ให้	1 คะแนน
เป็นส่วนใหญ่	ให้	4 คะแนน	เป็นส่วนใหญ่	ให้	2 คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้	3 คะแนน	เป็นบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน	นาน ๆ ครั้ง	ให้	4 คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้	1 คะแนน	ไม่เคยเลย	ให้	5 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 4.50-5.00 แปลว่า มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.50- 4.49 แปลว่ามีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นมาก

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 2.50- 3.49 แปลว่า มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 1.50- 2.49 แปลว่า มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นน้อย

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 1.00-1.49 แปลว่า มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นน้อยที่สุด

ฉบับที่ 2. แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาว่า นักเรียนได้รับการสนับสนุน จากบุคคลที่นักเรียนให้ความสำคัญ เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ เพื่อน และโรงเรียน อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน ในแต่ละข้อคำถามให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว การเลือกเป็นไปตามเกณฑ์ดังนี้

ข้อ	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
0.	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจมีบุคคลที่แสดงความเห็นอกเห็นใจห่วงใยข้าพเจ้า					
00	บุคคลรอบข้างข้าพเจ้าให้เกียรติ ยกย่องและไม่ดูถูกข้าพเจ้า					
000	เมื่อขาดแคลนของใช้ เสื้อผ้า อาหาร หรือสิ่งอื่นๆ ข้าพเจ้ามีผู้คอยดูแลในเรื่องเหล่านี้					

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงเล็กน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่จริง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน

ผู้วิจัยยึดเกณฑ์ในการแปลความหมายของ มัทธนา วีริยะพันธ์ (2546) โดย

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากสังคมอยู่ในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากสังคมอยู่ในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากสังคมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 3. แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง เล็ก น้อย	ไม่ จริง เลย
0	เวลาคุยกับครูข้าพเจ้าไม่กล้าสบตาครู					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวล เมื่อไปในสถานที่ที่ไม่มีคน รู้จัก					

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
จริงมากที่สุด	ให้	5 คะแนน	ไม่จริงเลย	ให้	1 คะแนน
จริงมาก	ให้	4 คะแนน	จริงเล็กน้อย	ให้	2 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3 คะแนน	จริงปานกลาง	ให้	3 คะแนน
จริงเล็กน้อย	ให้	2 คะแนน	จริงมาก	ให้	4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้	1 คะแนน	จริงมากที่สุด	ให้	5 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 4. แบบสอบถามวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่จริง
0.	<u>ด้านการยอมรับนับถือตนเอง</u> - ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความพยายาม - ข้าพเจ้าไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง					
00.	<u>ด้านการได้รับการยอมรับจากเพื่อน</u> - ข้าพเจ้าได้รับการเลือกจากเพื่อนให้เป็นผู้นำกลุ่ม					
000.	<u>ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง</u> - ผู้ปกครองจะร่วมชื่นชมยินดีหากข้าพเจ้าประสบความสำเร็จ					
0000.	<u>ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน</u> - ครูมอบหมายงานสำคัญให้ข้าพเจ้ารับผิดชอบ					

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อ ได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนตามตัวเลือกในแต่ละข้อความดังนี้

ข้อความทางบวก		ข้อความทางลบ	
จริงมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน	ไม่จริง	ให้ 1 คะแนน
จริงมาก	ให้ 4 คะแนน	จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3 คะแนน	จริงปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน	จริงมาก	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริง	ให้ 1 คะแนน	จริงมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงมาก

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับต่ำมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายวัน เวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 17 มกราคม – 15 กุมภาพันธ์ 2550
3. จัดเตรียมแบบสอบถาม จำนวน 500 ชุด เพื่อใช้ในการจัดกลุ่มนักเรียน เก็บได้จำนวน 492 ฉบับ ผู้วิจัยได้ทำการคัดแบบวัดที่ไม่สมบูรณ์ทิ้ง หรือไม่มีความตั้งใจในการตอบจำนวน 10 ฉบับ และคัดเลือกแบบสอบถามที่นักเรียนตอบสมบูรณ์ ได้จำนวน 482 ฉบับ
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเก็บข้อมูลเป็นห้องเรียน และให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ซึ่งก่อนที่นักเรียนจะทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจงเพื่อลดความตึงเครียด ให้นักเรียนวางใจว่าไม่มีผลกระทบต่อนักเรียน เพื่อว่านักเรียนจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด และรับแบบสอบถามคืนภายในวันนั้น
5. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบไม่สมบูรณ์ หรือมีร่องรอยระบุถึงการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถาม โดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนด
6. ทำการลงรหัสและจัดระบบเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้
2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง และการเห็นคุณค่าในตนเอง
3. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน กับการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวมและแยกรายด้าน

3. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (MMR) ระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน กับการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวมและแยกรายด้าน

4. วิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้าน กับการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวมและแยกรายด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (มยุรี ศรีชัย. 2538 : 105)

$$n = \frac{N \sum_{g=1}^k N_g S_g^2}{\frac{N^2 e^2}{Z_{\alpha/2}^2} + \sum_{g=1}^k N_g S_g^2}$$

โดย	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	N_g	แทน	จำนวนประชากรแต่ละชั้น
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อน
	S_g^2	แทน	ค่าความแปรปรวนแต่ละชั้น

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (Face Validity) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 95)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Index) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 165-166)

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม
 X แทน คะแนนของข้อคำถาม
 Y แทน คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

2.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 220)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2.4 ค่าความคลาดเคลื่อนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด(Standard Error of Measurement) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 242)

$$SE_M = S_x \sqrt{1 - r_{tt}}$$

เมื่อ SE_M แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
 S_x แทน คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม
 r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.5 สัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation) (กัลยา วานิชย์บัญชา.

2546: 130)

$$C.V. = \frac{S.D.}{\bar{X}}$$

เมื่อ	C.V.	แทน	สัมประสิทธิ์การกระจาย
	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูล

3. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว : MMR ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535 : 24-25)

3.2.1 เกณฑ์อัตราส่วนไคลสุต

$$\Lambda = \frac{\left| \hat{\Sigma} \right|}{\left| \hat{\Sigma}_0 \right|}$$

เมื่อ	Λ	แทน	เกณฑ์อัตราส่วนไคลสุต (Wilks 's Lambda)
	$\hat{\Sigma}_0$	แทน	ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (Variance – Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Error) ภายใต้สมมติฐานปฏิเสธ (H_0)
	$\hat{\Sigma}$	แทน	ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (Variance – Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Error) ภายใต้สมมติฐานแย้ง (H_1)

3.2.2 สถิติเอฟของราว์ หรือ ราว์ – เอฟ (Rao's F statistics)

$$F = \frac{1 - \Lambda^{1/s}}{\Lambda^{1/s}} \cdot \frac{ms + 1 - qp/2}{qp}$$

เมื่อ	s	แทน	$\sqrt{(p^2 q^2 - 4)/(p^2 + q^2 - 5)}$
	m	แทน	$ ne - (p+1-q)/2 $
	p	แทน	จำนวนตัวแปรตาม
	q	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
	ne	แทน	องศาความเป็นอิสระของค่าผิดพลาด

3.3 เปรียบเทียบความสามารถในการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบ Orthogonal coding with unequal n's (Pedhazur. 1997 : 102) ประกอบด้วย

3.3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตร (Pedhazur. 1997 : 102)

$$R_{Y.12....k} = \sqrt{\beta_1 r_{Y1} + \beta_2 r_{Y2} + \dots + \beta_k r_{Yk}}$$

เมื่อ	$R_{Y.12....k}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่ 1 ถึง k
	$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ 1 ถึง k
	$r_{Y1}, r_{Y2}, \dots, r_{Yk}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระที่ 1 ถึง k กับตัวแปรเกณฑ์ Y

3.3.2 กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted of R^2) โดยใช้สูตร (Tobachnick, Barbara G and Linda S. Fidell 1996: 147)

$$\tilde{R}^2 = 1 - (1 - R^2) \left(\frac{N - 1}{N - k - 1} \right)$$

เมื่อ	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
	R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

3.3.3 ทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณ โดยสูตร F-test

(Pedhazur. 1997 : 102)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2)(N - k - 1)}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบเอฟ
	R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	K	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

3.3.4 หาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ โดยใช้สูตร (Pedhazur 1997

: 102)

3.3.4.1 หาค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score weight)

$$b_j = \beta_j \frac{S_Y}{S_j}$$

เมื่อ	b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนดิบ
	β_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนมาตรฐาน
	S_Y	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรตาม
	S_j	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรอิสระตัวที่ j

3.3.4.2 ทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญ โดยใช้สูตร t-test

$$t_{bj} = \frac{b_j}{SE_{bj}} ; df = N - k - 1$$

เมื่อ	t_{bj}	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตการแจกแจงแบบ t
	b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนดิบ
	SE_{bj}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญ
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
X ₁	แทน	คะแนนสูงสุดต่อฉบับของแบบสอบถาม
DX ₁	แทน	ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย
D ₁ X ₂	แทน	ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาท เทียบกับ 20,000 บาท
D ₂ X ₂	แทน	ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาท เทียบกับ มากกว่า 20,000 บาท
X ₃	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
X ₄	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
X ₅	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
X ₆	แทน	การสนับสนุนทางสังคม
X ₇	แทน	ความเชื่อมั่นในตนเอง
Y	แทน	การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม
Y ₁	แทน	การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง
Y ₂	แทน	การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน
Y ₃	แทน	การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากผู้ปกครอง
Y ₄	แทน	การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากโรงเรียน
M	แทน	คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE _M	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
r _{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ

SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของตัวแปรแต่ละด้าน
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t – distribution)
F	แทน	ค่าสถิติในการวิเคราะห์แบบเอฟ (F - distribution)
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\beta\%$	แทน	ค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผลของค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
Λ	แทน	ค่าวิลค์แลมดา (Wilk's Lambda)
$\tilde{R}^2$	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้แล้ว
MS_{reg}	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของการถดถอย
MS_{res}	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน
p	แทน	ความน่าจะเป็น

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. การศึกษาตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม, ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน
2. ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม , ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน
3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย กับกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม , ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มาวิเคราะห์แจกแจงจำนวนและร้อยละ ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานด้านข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	282	58.50
หญิง	200	41.50
รวม	482	100.00
2. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
2.1 ต่ำกว่า 8,000 บาท	229	47.50
2.2 8,000 – 20,000 บาท	179	37.10
2.3 มากกว่า 20,000 บาท	74	15.40
รวม	482	100.00

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.50 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 41.50 มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.50

1.2 สถิติพื้นฐานของตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม, ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งมี 3 วิธี คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X3) การยอมรับเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X4) การยอมรับเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X5) การสนับสนุนทางสังคม (X6) ความเชื่อมั่นในตนเอง (X7) กับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม (Y) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง (Y1) ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน (Y2) ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง (Y3) และ ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน (Y4) มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (SE_M) ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 สถิติพื้นฐานของตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม, ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน

ตัวแปร	k	X_1	M	S	C.V.	r_{tt}	SE _M	แปล ความหมาย
วิธีการอบรมเลี้ยงดู								
- แบบประชาธิปไตย (X3)	20	100	67.92	10.28	15.14	.77	4.90	สูง
- แบบเข้มงวดกวดขัน(X4)	20	100	56.35	10.78	19.13	.78	5.05	ค่อนข้างสูง
- แบบปล่อยปละละเลย(X5)	20	100	44.59	12.31	27.61	.84	4.92	ปานกลาง
การสนับสนุนทางสังคม (X6)	25	125	94.73	14.59	15.40	.92	4.12	สูง
ความเชื่อมั่นในตนเอง (X7)	25	125	75.36	14.23	18.88	.86	5.32	สูง
การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม (Y)	40	200	123.70	16.85	13.62	.86	6.30	ปานกลาง
การเห็นคุณค่าในตนเองรายด้าน								
- ด้านการยอมรับนับถือตนเอง(Y1)	10	50	30.34	5.58	18.39	.66	4.92	ปานกลาง
- ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน(Y2)	10	50	27.02	6.07	22.46	.73	3.15	น้อย
- ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง(Y3)	10	50	35.64	5.82	16.33	.72	3.08	ปานกลาง
- ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน(Y4)	10	50	30.70	6.11	19.90	.80	2.73	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยต่อข้อของแบบสอบถามแต่ละฉบับเป็นดังนี้

กลุ่มตัวแปรอิสระ สนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง(M = 94.73) รองลงมาความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (M = 75.36) วิธีการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 67.92 ถึง 44.59 คะแนน โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าอยู่ในระดับสูง (M = 67.92) รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (M = 56.35) และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (M = 44.59) ตามลำดับ และ สำหรับกลุ่มตัวแปรตามโดยรวม การเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง (M= 123.70) เมื่อพิจารณาตัวแปรรายด้าน พบว่า ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (M = 35.64) รองลงมาคือ ด้านการได้นับการยอมรับจากโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (M = 30.70) ด้านการยอมรับนับถือตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (M = 30.34) และ ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย (M = 27.02)

เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับพบว่า ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิธีการอบรมเลี้ยงดู มีค่าอยู่ระหว่าง 10.28 ถึง 12.31 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 15.62 ถึง 27.61 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีการกระจายมากที่สุด การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการกระจายน้อยที่สุด ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม และ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าอยู่เท่ากับ 14.23 , 14.59 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย เท่ากับ 15.40 , 18.88 เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับของการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 5.58 ถึง 16.85 โดยการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด ส่วนด้านการได้รับการยอมรับนับถือตนเอง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 13.62 ถึง 22.46 โดยด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมีการกระจายมากที่สุด การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมมีการกระจายน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .66 ถึง .92 ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมมีค่าความเชื่อมั่นมากที่สุด และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเองมีค่าความเชื่อมั่นน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบถาม พบว่า ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดมีค่าอยู่ระหว่าง 2.73 ถึง 6.30 โดยการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมมีค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดมากที่สุด ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากโรงเรียนมีค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดน้อยที่สุด

2. ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม , ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับยอมรับจากโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระ มาลงรหัส อันได้แก่ เป็นตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย (DX_1) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D_1X_2) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000 - 20,000 บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D_2X_2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X_3) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X_5) การสนับสนุนทางสังคม (X_6) ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_7) กับ การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม (Y) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง (Y_1) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน (Y_2) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากผู้ปกครอง (Y_3) และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากโรงเรียน (Y_4)

วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) โดยใช้สูตรของเพียร์สัน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และรายด้าน

ตัวแปร	DX ₁	D ₁ X ₂	D ₁ X ₂	X3	X4	X5	X6	X7	Y	Y1	Y2	Y3	Y4
DX ₁	1.000	.059	-.055	.029	.072	.177**	-.093*	.141*	.136**	.040	.266**	-.042	.115*
D ₁ X ₂		1.000	-.731**	-.045	-.005	.028	-.007	-.059	-.024	.059	-.011	-.095*	-.017
D ₂ X ₂			1.000	-.025	.027	-.043	-.014	.057	.054	.015	.031	.125**	.004
X3				1.000	.400**	-.065	.450**	-.025	.213**	.148**	.084	.188**	.189**
X4					1.000	.359**	.101*	.207**	.276**	.213**	.269**	.054	.249**
X5						1.000	-.138*	.202**	.289**	.225**	.348**	.011	.235
X6							1.000	-.048	.236**	.150**	.059	.218**	.247**
X7								1.000	.378**	.287**	.418**	.107*	.264**
Y									1.000	.716**	.791**	.547**	.796**
Y1										1.000	.462**	.183**	.427**
Y2											1.000	.172**	.601**
Y3												1.000	.217**
Y4													1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า กลุ่มของตัวแปรมีความสัมพันธ์กันดังนี้

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัย มีค่าตั้งแต่ -.731 ถึง .450 ซึ่งสัมพันธ์กันทั้งทางบวกและทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ดังนี้

คู่ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกันสูงสุด คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการสนับสนุนทางสังคม ($r = .450$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์ทางลบสูงสุด คือ ตัวแปรพื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาท เทียบกับ มากกว่า 20,000 บาท กับตัวแปรพื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาท เทียบกับ มากกว่า 20,000 บาท ($r = -.731$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($r = .177$) รองลงมา ความเชื่อมั่นในตนเอง ($r = .141$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ ตัว และมีความสัมพันธ์ทางลบ การสนับสนุนทางสังคม ($r = -.093$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนตัวแปรที่เหลือมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่าง การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากผู้ปกครอง และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจาก

โรงเรียน มีขนาดค่าอยู่ระหว่าง .172 ถึง .796 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมกับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากโรงเรียน ($r = .796$) ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนกับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากผู้ปกครอง ($r = .172$)

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับตัวแปรตาม มีขนาดค่าอยู่ระหว่าง .095 ถึง .418 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันดังนี้

การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับความเชื่อมั่นในตนเอง ($r = .378$) รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($r = .289$) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ($r = .276$) การสนับสนุนทางสังคม ($r = .236$) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($r = .213$) ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย ($r = .136$) มีความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนตัวแปรที่เหลือมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับความเชื่อมั่นในตนเอง ($r = .287$) รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($r = .225$) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ($r = .213$) การสนับสนุนทางสังคม ($r = .150$) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($r = .148$) มีความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนตัวแปรที่เหลือมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับความเชื่อมั่นในตนเอง ($r = .418$) รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($r = .348$) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ($r = .269$) ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย ($r = .266$) มีความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนตัวแปรที่เหลือมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการสนับสนุนทางสังคม ($r = .218$) รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($r = .188$) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000-20,000 บาท เทียบกับ มากกว่า 20,000 บาท ($r = .125$) มีความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง ($r = .107$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนตัวแปรตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาทเทียบกับมากกว่า 20,000 บาท ($r = -.095$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรที่เหลือมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับจากโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับความเชื่อมั่นในตนเอง ($r = .264$) รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ($r = .249$) การสนับสนุนทางสังคม ($r = .247$) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($r = .189$) มีความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย

($r = .115$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรที่เหลือมีความสัมพันธ์กันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ค่าเอฟ (F-test) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าการทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F
Regression	40287.68	8	5035.960	24.706**
Residual	96412.80	473	203.833	
Total	136700.5	481		
R = 0.543		$R^2 = 0.295$		F = 24.706**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F = 24.706$, $p < .001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .543 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรปัจจัยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมได้ 29.50% และเมื่อคำนวณ คำน้หนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละตัวที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม แสดงได้ดังตาราง 6

ตาราง 6 คำนำน้หนักความสำคัญสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม

ตัวแปร	β	$\beta \%$	ลำดับที่	b	SE _b	t	p
X7	0.320	26.91	1	0.379	0.048	7.897**	0.000
X6	0.235	19.76	2	0.272	0.051	5.362**	0.000
X5	0.231	19.43	3	0.317	0.060	5.280**	0.000
X3	0.114	9.59	4	0.186	0.080	2.337*	0.020
D ₂ X ₂	0.104	8.75	5	3.641	1.990	1.828	0.068
D ₁ X ₂	0.068	5.72	6	2.303	1.920	1.196	0.232
DX ₁	0.067	5.63	7	2.283	1.360	1.678	0.094
X4	0.050	4.21	8	0.079	0.074	1.065	0.288
R = .543		R ² = .295		$\tilde{R}^2 = .283$		F = 24.706**	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า คำนำน้หนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมสูงที่สุด คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง(X7) ($\beta = 0.320$) โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 26.91% รองลงมาคือ การสนับสนุนทางสังคม(X6) ($\beta = 0.235$) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย(X5) ($\beta = .231$) โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผลทางบวก เท่ากับ 19.76% , 19.43% ตามลำดับ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย(X3) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม ที่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีคำนำน้หนักความสำคัญสัมพัทธ์ เท่ากับ 0.114 และมีเปอร์เซ็นต์ส่งผลเท่ากับ 9.59% ส่วนตัวแปรปัจจัยที่เหลือส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรหลายตัว (MMR) ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม , ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับตัวแปรตาม 4 ตัว โดยก่อนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามทั้ง 4 ตัว ได้ผลดังตาราง 4 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลุ่มตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรตามทั้งสี่ตัวนี้มีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (Multivariate Multiple Regression Analysis : MMR)

ด้วยการวิเคราะห์หาค่าวิลค์แลมดา (Wilks's Lambda) พิลไลส์ (Pillais) และโฮเทลลิง (Hotellings) ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย F-Test แล้วทำการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรตามเอกนัย (Univariate Multiple Regression) ของตัวแปรปัจจัยกับตัวแปรตามที่ละตัว คือ การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม(MR) , ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย F-Test ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าการทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนามและตัวแปรเอกนาม

การทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนาม

Multivariate Tests of Significance (S = 4, M = 1 ½ , N = 234)

ตัวสถิติ	ค่า	Approx F	df _{hy}	df _{err}	p
Pillais	.498	8.425**	32	1892.00	.000
Hotellings	.669	9.807**	32	1874.00	.000
Wilk's Lambda (Λ)	.563	9.135**	32	1734.10	.000

การทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรเอกนาม

ตัวแปรตาม	R	R ²	Ṛ ²	MS _{reg}	MS _{res}	F	p
การยอมรับนับถือตนเอง(Y1)	.412	.169	.156	319.63	26.346	12.131**	.000
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน(Y2)	.545	.290	.285	659.27	26.349	25.020**	.000
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง (Y3)	.304	.092	.077	189.74	31.336	6.055**	.000
การได้รับการยอมรับจากโรงเรียน (Y4)	.449	.201	.188	452.96	30.320	14.939**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า การวิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนามมีค่าวิลค์แลมดา (Λ) เท่ากับ .563 และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ค่า (Approx F = 9.135) แสดงว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวแปรตาม

การวิเคราะห์ตัวแปรเอกนามค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านคือ ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย (DX₁) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₁X₂) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₂X₂) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย(X3) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน(X4) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย(X5) การสนับสนุนทางสังคม(X6) ความเชื่อมั่นในตนเอง(X7) กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับนับถือตนเองมีค่า .421 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F = 12.131**, p < 0.01) ซึ่งกลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายได้ 16.90%

กลุ่มตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมีค่า .545 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F = 25.020**, p < 0.01) ซึ่งกลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายได้ 29.00%

กลุ่มตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองมีค่า .304 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 6.055^{**}$, $p < 0.01$) ซึ่งกลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดสามารถรวมกันอธิบายได้ 09.20%

กลุ่มตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน มีค่า .449 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 14.939^{**}$, $p < 0.01$) ซึ่งกลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดสามารถรวมกันอธิบายได้ 20.10%

5. คำนำน้าหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรปัจจัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำตัวแปรปัจจัย ได้แก่ ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย (DX_1) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาทเทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D_1X_2) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D_2X_2)การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย(X_3) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน(X_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย(X_5) การสนับสนุนทางสังคม(X_6) ความเชื่อมั่นในตนเอง(X_7) มาวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญและทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า t-test และนำค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ (β) มาแปลงเป็นค่าน้ำหนักสมทบสัมพัทธ์ (β %) หรือค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผล ดังแสดงในตาราง 8 – 11 ตามลำดับ

ตาราง 8 คำนวณน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับการยอมรับ
นับถือตนเอง

ตัวแปร	β	$\beta \%$	ลำดับที่	b	SE _b	t	p
X7	0.252	23.77	1	0.099	0.017	5.753**	0.000
X5	0.186	17.55	2	0.084	0.022	3.930**	0.000
D ₁ X ₂	0.179	16.89	3	2.011	0.693	2.904**	0.004
D ₂ X ₂	0.141	13.30	4	1.640	0.716	2.290*	0.022
X6	0.140	13.21	5	0.053	0.018	2.946**	0.003
X3	0.100	9.43	6	0.054	0.029	1.905	0.057
X4	0.038	3.58	7	0.019	0.027	0.743	0.458
DX ₁	-0.024	2.26	8	-0.276	0.489	-0.564	0.573
R = .412		R ² = .169		$\tilde{R}^2 = .156$		F = 12.131**	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง มีค่า .412 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F = 12.131) มีความผันแปรร่วมกัน 16.90% คำนวณน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองการยอมรับนับถือตนเอง พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง(X7) ($\beta = 0.252$) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมมากที่สุด โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 23.77% รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย(X5) ($\beta = .186$) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₁X₂) ($\beta = .179$) การสนับสนุนทางสังคม(X6) ($\beta = .140$) โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผลทางบวก เท่ากับ 17.55% , 16.89% , 13.21% ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาทเทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₂X₂) ($\beta = .141$) มีเปอร์เซ็นต์ส่งผลทางบวก เท่ากับ 13.30% ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรปัจจัย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย(X3) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน(X4) ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย (DX₁) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับการได้รับยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

ตัวแปร	β	$\beta \%$	ลำดับที่	b	SE _b	t	p
X7	0.329	33.74	1	0.140	0.017	8.141**	0.000
X5	0.229	23.49	2	0.113	0.022	5.251**	0.000
DX ₁	0.180	18.46	3	2.250	0.489	4.602**	0.000
X6	0.106	10.87	4	0.044	0.018	2.429*	0.015
X4	0.085	8.72	5	0.047	0.027	1.800	0.072
X3	0.020	2.05	6	0.012	0.029	0.430	0.667
D ₂ X ₂	0.019	1.95	7	0.244	0.716	0.341	0.733
D ₁ X ₂	0.007	0.72	8	0.087	0.693	0.126	0.900
R = .545		R ² = .290		$\bar{R}^2$ = .285		F = 25.020**	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีค่า.545 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F =25.020) มีความผันแปรร่วมกัน 29.0% ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง(X7) (β = .329) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมากที่สุด โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 33.74% รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย(X5) (β = .229) ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย (DX₁) (β = .180) โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผลทางบวก เท่ากับ 23.49% , 18.46% ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การสนับสนุนทางสังคม(X6) (β = .106) มีเปอร์เซ็นต์ส่งผลทางบวก 10.87% ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรปัจจัย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน(X4)) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย(X3) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาทเทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₁X₂) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาทเทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₂X₂) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 คำนวณน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับการได้รับยอมรับจากผู้ปกครอง

ตัวแปร	β	$\beta \%$	ลำดับที่	b	SE _b	t	p
X6	0.166	21.04	1	0.066	0.020	3.356**	0.001
X3	0.154	19.52	2	0.087	0.031	2.800**	0.005
D ₂ X ₂	0.148	18.76	3	1.783	0.781	2.284*	0.023
X7	0.120	15.21	4	0.049	0.019	2.632**	0.009
X4	0.070	8.87	5	-0.038	0.029	-1.317	0.189
X5	0.056	7.10	6	0.026	0.024	1.147	0.252
DX ₁	0.046	5.83	7	-0.546	0.533	-1.024*	0.036
D ₁ X ₂	0.029	3.68	8	0.340	0.755	0.451	0.652
R = .304		R ² = .092		$\bar{R}^2 = .077$		F = 6.055**	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง มีค่า .304 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F = 6.055) มีความผันแปรร่วมกัน 09.20% คำนวณน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง พบว่าการสนับสนุนทางสังคม(X6) ($\beta = .166$) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองมากที่สุด โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 21.04% รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย(X3) ($\beta = .154$) ความเชื่อมั่นในตนเอง(X7) ($\beta = .120$) โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผลทางบวก เท่ากับ 19.52% , 15.21% ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรพื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₂X₂) ($\beta = .148$) โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผลทางบวก เท่ากับ 18.76% และ ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย (DX₁) ($\beta = -1.024$) ส่งผลทางลบ โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 5.83% ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่(X4) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X5) ตัวแปรพื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาทเทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₁X₂) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยกับการได้รับยอมรับจากโรงเรียน

ตัวแปร	β	$\beta \%$	ลำดับที่	b	SE _b	t	p
X6	0.255	29.38	1	0.107	0.020	5.482**	0.000
X7	0.208	23.96	2	0.089	0.018	4.847**	0.000
X5	0.184	21.20	3	0.091	0.023	3.967**	0.000
X4	0.087	10.02	4	0.049	0.029	1.728	0.085
DX ₁	0.068	7.83	5	0.853	0.525	1.628	0.104
X3	0.053	6.11	6	0.031	0.031	1.034	0.301
D ₁ X ₂	0.011	1.27	7	-0.136	0.743	-0.183	0.855
D ₂ X ₂	0.002	0.23	8	-0.027	0.768	-0.036	0.972
R = .449		R ² = .201	$\tilde{R}^2 = .188$		F = 14.939**		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับยอมรับจากโรงเรียน มีค่า .449 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F = 14.939) มีความผันแปรร่วมกัน 20.10% ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับยอมรับจากโรงเรียนพบว่า การสนับสนุนทางสังคม(X6) ($\beta = .255$) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับยอมรับจากโรงเรียน มากที่สุด โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล ในทางบวก เท่ากับ 29.38% รองลงมา ความเชื่อมั่นในตนเอง(X7) ($\beta = .208$) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X5) ($\beta = .184$) โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล ในทางบวก เท่ากับ 23.96% , 21.20% ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน(X4) ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย (DX₁) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย(X3) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาทเทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₁X₂) ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 - 20,000บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท (D₂X₂) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สังเขปการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การสนับสนุนทางสังคม และความเชื่อมั่นในตนเอง กับองค์ประกอบย่อยของการเห็นคุณค่าในตนเองรายด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 482 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยจัดกรอบของการสุ่ม (Cluster Sampling) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 20 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด จำนวน 20 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.77 , 0.78 , 0.84 ตามลำดับ แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตัวเอง จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86 และ แบบสอบถามวัดการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.66 , 0.73 , 0.72 , 0.80 ตามลำดับ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 ฉบับ หลังจากการตอบกลับ เก็บได้จำนวน 492 ฉบับ ผู้วิจัยได้ทำการตัดแบบวัดที่ไม่สมบูรณ์ทิ้งจำนวน 10 ฉบับ ได้ฉบับสมบูรณ์จำนวน 482 ฉบับ

หลังจากนั้นนำแบบวัดที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรพหุนาม (Multivariate Multiple Regression : MMR) และการวิเคราะห์แบบตัวแปรเอกนาม (Univariate Multiple Regression : MR) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าวิลค์ แลมดา (Wilk's Lambda) พิลไลส์ (Pillais) และโฮเทลลิง (Hotellings) ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย F-test และทำการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรตามเอกนาม (Univariate Multiple Regression) ของตัวแปรปัจจัยกับตัวแปรตามทีละตัวคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ (MR) และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย F-test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ค่าสถิติพื้นฐานของการศึกษาตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าอยู่ระหว่าง 44.59 – 94.73 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม พบว่า การสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวแปรปัจจัย ส่วนกลุ่มตัวแปรตาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.02, 30.34, 30.70 และ 35.64 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม 0.543 และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ F-test ได้ $F = 24.706$ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความแปรผันรวมกันเท่ากับ 29.50%

3. ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมมากที่สุด โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 26.91% รองลงมาคือ การสนับสนุนทางสังคม และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 19.76% , 19.43% ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ตามลำดับ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีเปอร์เซ็นต์ส่งผล 9.59% ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในขณะที่ตัวแปรปัจจัยที่เหลือ ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์การถดถอยแบบตัวแปรพหุคูณระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัยกับการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่าชุดของตัวแปรปัจจัยกับชุดของตัวแปรตามทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าวิลด์แลมดา (Λ) เท่ากับ .563 ($F = 9.135, p < .01$)

5. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเอกนาม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างชุดของตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์ กับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม มีค่าเท่ากับ .543 ($F = 24.706, p < .01$) แสดงว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดสามารถสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมได้ 16.90%

กลุ่มตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับนับถือตนเอง มีค่า .421 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 12.131, p < .01$) กลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดสามารถสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวน ของการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับนับถือตนเองได้ 16.90%

กลุ่มตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนเท่ากับ .545 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 25.020, p < .01$) กลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวน ของการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนได้ 29.00%

กลุ่มตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองเท่ากับ .304 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 6.055, p < .01$) กลุ่มตัวแปรปัจจัย

ทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองได้ 09.20%

กลุ่มตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน เท่ากับ .449 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 14.939^{**}$, $p < .01$) กลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวน ของการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียนได้ 20.10%

5.1 คำนำนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 23.77% รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 8,000 บาท เทียบกับมากกว่า 20,000 บาท การสนับสนุนทางสังคม โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 17.55% , 16.89% , 13.21% ตามลำดับ ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาท เทียบกับฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่า 20,000 บาท มีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 13.30% ในขณะที่ตัวแปรปัจจัยที่ ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการยอมรับนับถือตนเอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 คำนำนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปร ที่ส่งผลมากที่สุดต่อการเห็นคุณค่าในตนเองการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 คือ ความเชื่อมั่นใน โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 33.74% รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 23.49% , 18.46% ตามลำดับ การสนับสนุนทาง มีเปอร์เซ็นต์ส่งผล 10.87% ในขณะที่ตัวแปรปัจจัยที่เหลือ ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 คำนำนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดต่อการเห็นคุณค่าในตนเองการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 คือ การสนับสนุนทางสังคม โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 21.04% รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 19.52% , 15.21% ตามลำดับ ตัวแปรหุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 8,000-20,000 บาท เทียบกับฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่า 20,000 บาท โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 18.76% และ ตัวแปรหุ่นเพศหญิงเทียบกับเพศชาย โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 5.83% ในขณะที่ตัวแปรปัจจัยที่เหลือ ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 คำนำนักความสำคัญสัมพัทธ์ของตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดต่อการเห็นคุณค่าในตนเองการได้รับการยอมรับการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 คือ การสนับสนุนทางสังคม โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 29.38% รองลงมา ความเชื่อมั่นในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย โดยมีเปอร์เซ็นต์ส่งผล เท่ากับ 23.96% , 21.20% ตามลำดับ ในขณะที่ตัวแปรปัจจัยที่เหลือ ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลสูงสุด ต่อตัวแปรตาม สรุปเป็นแผนผังได้ดังนี้

อันดับ	ตัวแปรตาม			
	Y1	Y2	Y3	Y4
1	X7**	X7**	X6**	X6**
2	X5**	X5**	X3**	X7**
3	D ₁ X ₂ **	DX ₁ **	D ₂ X ₂ *	X5**
4	D ₂ X ₂ *	X6*	X7**	X4
5	X6**	X4	X4	DX ₁
6	X3	X3	X5	X3
7	X4	D ₂ X ₂	DX ₁ *	D ₁ X ₂
8	DX ₁	D ₁ X ₂	D ₁ X ₂	D ₂ X ₂

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนาม พบว่า ชุดของตัวแปรปัจจัยได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กับชุดตัวแปรตามได้แก่การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม , ด้านการยอมรับนับถือตนเอง, ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน, ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 1 ที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยบางประการกับตัวแปรตามห้าตัวที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนามมีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าชุดของตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม (2519:บทคัดย่อ) สมพิศ ไชยกิจ(2536: บทคัดย่อ) มะลิ อุดมภาพ(2538 : บทคัดย่อ) อรชума พุ่มสวัสดิ์(2539:บทคัดย่อ) เพยาร์ ผลภาค(2539:บทคัดย่อ) ที่พบว่าเพศ การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กัน เพราะ การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการประเมินคุณค่าของตนเอง และทัศนคติที่มีต่อตนเองทั้งในด้านดีและไม่ดีในเรื่องต่างๆ เช่น การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จล้มเหลว การปฏิเสธตนเอง การพึ่งตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคม เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง เข้าใจและยอมรับตนเอง ที่จะทำสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม

2. จากการวิเคราะห์แบบตัวแปรเอกนาม พบว่า ชุดของตัวแปรปัจจัยทั้งหมด ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมได้ 29.50% ด้านการยอมรับนับถือตนเองได้ 16.90% ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนได้ 29.00% ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองได้ 09.20% ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียนได้ 20.10% ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2-3 แสดงว่าชุดของตัวแปรปัจจัยส่งผลต่อ การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียนค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคคลจะรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองได้จากการพิจารณาคุณค่าของตนเองตามความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเองทั้งในด้านดี และไม่ดี ในเรื่องราวต่าง ๆ นั้น อาจสร้างขึ้นโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในชีวิต ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและเปลี่ยนแปลงไปตามบทบาทอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน การได้รับประสบการณ์ หรือการยอมรับจากบุคคลอื่นที่มีความสำคัญในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ แฟรงค์ และ เมอโรลลา (อรอุมา สงวนญาติ . 2544 : 13 ; อ้างอิงจาก Frank and Marcella. 1985 : 77) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลมีความสามารถกระทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ แล้วได้ผลตามที่ตนเองปรารถนานั้นมาจากการรับรู้ของตนเองจากสิ่งแวดล้อม จากการเปลี่ยนแปลงไปตามบทบาท สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ และความคาดหวังต่อตนเอง ตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิตและเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ซึ่งตัวแปรเหล่านี้จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองที่ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตจะเป็นส่วนสำคัญมาก เช่น ทำให้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้เป็นคนมุ่งมั่น พยายามในการทำงานจนประสบความสำเร็จ ทำให้เป็นคนที่มีความรู้สึกต่อตัวเองในด้านดี ไม่เหยียบย่ำความรู้สึกของผู้อื่นในต่ำลง (เกียรติวรรณ อมาตกุล. 2540 : 4-8) การเห็นคุณค่าในตนเองควรส่งเสริมให้เกิดกับนักเรียน เพราะในสังคมของเด็กกลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลจะรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจากการเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อน ในด้านทักษะ ความสามารถ ความถนัด หากบุคคลมีสิ่งดังกล่าวสูงกว่าเพื่อน หรือได้รับการยอมรับ เป็นที่นิยมชมชอบจากกลุ่มเพื่อน บุคคลจะเห็นคุณค่าในตนเองสูง ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มบุคคลก็จะเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง(Hamachek.1978:4-5) นอกจากนี้ โรงเรียนเป็นสถานที่พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กสืบต่อจากทางบ้าน กิจกรรมโรงเรียนจัดขึ้นเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก เพื่อพัฒนาความคิด การได้ตระหนักรู้ในตนเองนอกจากนี้ครูจะมีบทบาทที่สำคัญต่อการเรียนรู้และการรับรู้ของเด็ก และครูสามารถให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าหรือความสำคัญได้ เนื่องจากครูจะเป็นผู้ประเมินการกระทำของเด็กในด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนซึ่งจะมีผลให้เด็กมีทัศนคติต่อตนเองจากการประเมินนั้นและยังพบว่าครูที่มีความคาดหวังในตัวเด็กจะทำให้เด็กพัฒนาความสามารถ ศักยภาพของตน แล้วสามารถประสบความสำเร็จในด้านการเรียนรู้ตามที่ครูคาดหวัง (Coopersmith. 1981: 9-11) นอกจากนี้ ประสบการณ์จากครอบครัว มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของบุคคล (อรอุมา พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 15 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981: 236; Hamachek. 1978 : 144-145) ซึ่งอธิบายว่าประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญในชีวิต เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่น การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ให้

กำลังใจ ให้สิทธิเสรีภาพในการกระทำของเด็ก ระเบียบกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่ใช้ โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้

3. จากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight) ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และรายด้าน ซึ่งพบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 - 5 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่เกิดจากบุคคลได้รับการยอมรับนับถือจากตนเองและบุคคลรอบข้างในความสำเร็จของตนเอง ส่งผลช่วยให้บุคคลเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ช่วยให้คนเราเป็นตัวของตัวเองปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow, 1954 :411) ได้กล่าวไว้ว่า ทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ เห็นตนเองมีคุณค่าและต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนเองด้วยถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอจะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกตนเองมีค่ามีความสามารถและมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามี ปมด้อย หรือรู้สึกตนเองไม่มีคุณค่า และสอดคล้องกับ กูเปอร์สมิธ และคนอื่นๆ ได้ทำการวิจัยพบว่า เยาวชนหนุ่มสาวที่ลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นผู้ที่กระฉับกระเฉงว่องไว เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคาดหวังสูง มองโลกในแง่ดี และมักจะไม่เดือดร้อนใจมากนักถ้าประสบปัญหา (McNeil, 1974 : 106) ซึ่งสอดคล้องกับ สมิต อาชวนิจกุล (2533 : 94) และ จันทรฉาย พิทักษ์ศิริกุล (2532: 19) ที่สรุปว่าความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง จากการประเมินตนเอง ในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความมีคุณค่า และการประสบความสำเร็จ โดยการแสดงออกในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง มีการยอมรับนับถือ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ปราบรรณ ช้อนแก้ว (2542 :13) สรุปว่า การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติของบุคคล ที่มีต่อตนในเรื่องความสำเร็จ ความล้มเหลว การยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งการประเมินคุณค่าไปสู่การยอมรับตนเองมีความพอใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

การสนับสนุนทางสังคม

จากการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือได้รับจากเครือข่ายของสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ คอบบ์ (Cobb, 1976 : 300) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่บุคคลได้รับข้อมูลจากสังคม ที่ทำให้ตัวเขาเองเชื่อว่ามิบุคคลให้ความรัก ความเอาใจใส่ มองเห็นคุณค่า ยกย่องตัวเขา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีความผูกพันซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ แบริท และไวเนิร์ต (Bradt & Weinert, 1985 :2) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมคือความช่วยเหลือที่บุคคลได้รับจากเครือข่ายทางสังคมทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาเห็น

คุณค่าในตนเอง และการได้รับความช่วยเหลือแนะนำ โดยประเด็นนี้ กิตพัฒนา นนทบุรีมະดຸລ (2535: 170) ได้เสนอแนะและเพิ่มเติมว่า การที่บุคคลได้รับความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่า ได้รับการยกย่อง มีความผูกพันซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นส่วนร่วมในสังคมเดียวกัน มีการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การให้คำแนะนำ การให้สิ่งของ การประเมินเพื่อให้ปรับปรุงให้ดีขึ้น การให้ความช่วยเหลือ หรือด้านจิตใจ มีขอบเขตครอบคลุมทั้งการให้และการรับจากบุคคลในครอบครัว อาทิ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เพื่อนนักเรียน เพื่อนบ้าน เพื่อนที่ทำงาน ครูอาจารย์ และมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล และเฮาส์ (Frey, 1989:139;citing House.n.d.) ให้คำจำกัดความของการสนับสนุนทางสังคมว่าการให้ความช่วยเหลือระหว่างบุคคล อารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร การประเมินเปรียบเทียบพฤติกรรมและการช่วยเหลือด้านสิ่งของ กรอฟอร์ต (อรอนงค์ ทรงสกุล. 2544 : 33 ; อ้างอิงจาก Crowford. 1987 : 41) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมทำให้บุคคลเผชิญกับภาวะวิกฤตได้ง่ายขึ้น และทำให้ภาวะวิกฤตนั้นลดความรุนแรงลง โดยการได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ทำให้บุคคลรู้สึกว่ามีคุณค่าในตนเอง

การอบรมเลี้ยงดู

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สนใจวิธีการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ ดังนี้ 1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน 3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ดังนั้นผู้วิจัยขอแยกการพิจารณารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบกับการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 3 ส่วนดังปรากฏผลตามลำดับดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

จากการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ส่งผลโดยรวมทุกด้าน ยกเว้นการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเป็น วิธีการปฏิบัติของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ ให้การสนับสนุนหรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผลไม่ให้ความสนทนากันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่ของเด็กทำให้เด็กต้องพึ่งตนเองจึงทำให้เด็กมีความคิดเป็นของตนเอง มีเสรีภาพในการคิดการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับ รินรพี เจริญทรัพย์านนท์. (2545 : 86) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ทำให้เด็กรู้จักพึ่งตนเองเป็นคนเข้มแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นคนมีความรับผิดชอบ ทำให้รู้สึกประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจไว้ และมักจะเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. (2519 : 52) กล่าวว่าคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ซึ่งสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปมากจากอดีตทำให้บุคคลในครอบครัวต้องพึ่งพาตนเองในทุกด้านส่งผลทำให้ มองข้ามความสัมพันธ์ภายในครอบครัวปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่ของเด็ก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กต้องพึ่งตนเอง สร้างความเชื่อมั่นในกับตนเอง ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า พอใจในสิ่งที่ตนเป็นอยู่ แต่ในขณะเดียวกันถ้าเด็กไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง จะทำให้เด็กเกิดความสับสน จะส่งผลทำให้เด็กมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

จากการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ส่งผลต่อการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลนุช พุ่มไสว (2543) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และงานวิจัยของ มะลิ อุดมภาพ (2538) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับ นภาพร เอื้ออุปถัมภ์ (2546 : 71) ได้เสนอเพิ่มเติมว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการวางแผนในอนาคต และการรับฟังความคิดเห็นของบุตรเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์เชิงบวกหรือเชิงลบ ส่งผลให้บุตรรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง รู้สึกว่าตนเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของครอบครัวและส่งผลให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงด้วย เช่นเดียวกับ เฮอร์ลิค ได้ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ให้ความรัก ความสนใจและเห็นความสำคัญของเด็ก จำทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง อารมณ์มั่นคง มุ่งมั่น มีความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งผู้อื่น รู้สึกตนเองมีคุณค่า มีความคิดริเริ่มสามารถพึ่งตนเองและเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ เมื่อเผชิญปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (ศิริพันธ์ สุระรัมย์. : 2546 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1964 : 661) สอดคล้องกับ โปรตี (อรชума พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 46 ; Brody.1994) ซึ่งพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีการพัฒนามโนภาพแห่งตนไปในทางที่ดี และจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

จากการศึกษาพบว่า ไม่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมและในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับ อิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือทำอะไรด้วยตัวเองไม่ได้ ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่กำหนดไว้ ถูกควบคุมดูแลอยู่ในสายตา หรือปกป้องคุ้มครองตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และเด็กมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเด็กอยู่เสมอ ไม่สนับสนุนในความสามารถในการกระทำ ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะทำให้เด็กไม่มั่นใจในตนเอง รู้สึกตนเองด้อยคุณค่า อันเป็นผลให้เด็กมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซาลามา ยัง และ จีคาส (อรชума พุ่มสวัสดิ์. 2539 :46) ซึ่งพบว่า บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมอย่างคงที่ จะมีความสัมพันธ์ในทาง บวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำทั้งเพศชายและเพศหญิง

เพศ

จากการศึกษาพบว่า เพศ ไม่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม แต่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองรายด้านได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และด้านการได้รับการยอมรับจากครอบครัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพศชายและเพศหญิงต่างมีความรู้สึกพึงพอใจและเห็นคุณค่าในตนเองคล้าย ๆ กัน ที่ต้องการประสบความสำเร็จ และได้รับความชื่นชมจากบุคคลอื่น

ซึ่งสอดคล้องกับ สมพิศ ไชยกิจ (2536: 71) อรชума พุ่มสวัสดิ์ (2539:บทคัดย่อ) ไวสี (สถิต ภัตตะ. 2535 ; อ้างอิงจาก off and others. 1981 : 96 ; citing Wylie.1979) ได้ศึกษาพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมถึงสิทธิ เสรีภาพ และบทบาทหน้าที่ ที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย สังคมพุดถึงสิทธิ เสรีภาพสตรี ทำให้สตรีมีบทบาทในสังคมมากขึ้น เพศหญิงมีโอกาสดำเนินการศึกษาสูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพหรือมีตำแหน่งหน้าที่การงานทัดเทียมเพศชาย เพศหญิงพัฒนามาบทบาทหน้าที่ให้ก้าวหน้า พัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสภาวะสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เป็นยุคที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดและผืนผ้าอุปสรรค สังคมให้คุณค่ากับเพศหญิงเท่าเทียมกับเพศชายมีความสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกัน ซึ่งเพศหญิงก็ไม่ด้อยไปกว่าเพศชาย ที่ต้องทำหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับเหมือนกัน และจากคุณลักษณะต่าง ๆ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เพศชาย และเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาจากการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง พบว่า เพศหญิงได้รับการยอมรับน้อยกว่าเพศชาย อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมและสังคมไทยปฏิบัติตนตามมาตรฐานของวัฒนธรรมประเพณี และหน้าที่ในระดับครอบครัว มีแนวโน้มว่า ลักษณะแห่งเพศชายมักจะได้รับค่านิยม และบทบาทที่สูงกว่าเพศหญิง แม้ว่าสังคมจะให้คุณค่ากับเพศหญิงเท่าเทียมกับเพศชาย

ฐานะทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวมแต่ส่งผลกับการเห็นคุณค่าในตนเองรายด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องมาจาก ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือสถานภาพทางสังคมเป็นตัวแสดงให้เห็นถึงระดับทางสังคมของบุคคล โดยพิจารณาจากอาชีพ รายได้ ตำแหน่งหน้าที่การงาน เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จในชีวิตของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Coopersmith. (1988: 112-115) พบว่า บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง มีแนวโน้มที่จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางหรือต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเด็กที่มาจากสังคมที่มีระดับแตกต่างกันมีอัตมโนทัศน์ และการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ ไชยกิจ (2536) และจงกล ตัญเจริญ (2540) ที่พบว่าฐานะเศรษฐกิจ หรือปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวไม่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกอ์นเน (บุรณา ไตรรัตน์. 2545 :16 ; อ้างอิงจาก Guney.1980: 48-50) ที่พบว่าเด็กที่มาจากสังคมที่มีระดับความแตกต่างกัน จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ นภาพร เอื้ออุปถัมภ์ (2546) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านไม่พบความแตกต่าง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการยอมรับนับถือตนเอง และด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคม ค่านิยมดั้งเดิมทางด้านฐานะทางสังคมของครอบครัวที่แตกต่างกันในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นค่าครองชีพ หรือรายได้ของประชากรและคุณภาพ

ชีวิต ความเป็นอยู่ ที่แตกต่างกันมาก ส่งผลทำให้เด็กมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน บุคคลมักจะเปรียบเทียบตนเองทางสังคมกับบุคคลอื่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าตน ส่งผลทำให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำลง ดังที่ ไมเออร์ส (Napier, 1977 : 72 ; อ้างอิงจาก Myers, 1992: 67-77) กล่าวว่า การเปรียบเทียบวิถีชีวิตของตนกับวิถีชีวิตของคนร่ำรวยมีชื่อเสียงจะทำให้ตนเองรู้สึกว่ามีค่าต่ำลง ส่งผลให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำลง ซึ่ง คอลลินส์ (Collins, 1996 : 51-69) เสนอว่า แม้การเปรียบเทียบตนกับผู้ที่อยู่ในสถานะทางสังคมดีกว่าตนช่วยให้ได้เรียนรู้ว่าตนที่แท้จริงอยู่ในสถานะใด แต่ในกรณีการเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแล้วไม่ควรนำสิ่งที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดอยู่แล้วมาเปรียบเทียบกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการวิจัยพบว่าความเชื่อมั่นในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้น ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความเป็นผู้นำ ฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ กล้าคิดกล้าแสดงออก นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตมากขึ้น และมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้เป็นอย่างดี ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา และหล่อหลอมเด็กให้เห็นคุณค่าในตนเองเป็นอย่างมาก โดยฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง และสนับสนุนในทุกด้านที่เด็กทำ เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองทำสิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ อีกทั้งกระตุ้นและให้กำลังใจ จนเขาประสบความสำเร็จ ถ้าเด็กประสบความสำเร็จก็จะมี ความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะครู โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน มีบทบาทสำคัญมาก โดยส่งเสริมให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์ ประพฤติตนเป็นคนดีในสังคม

1.2 ผลการวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดู ของบิดามารดาที่ปฏิบัติกับลูก ด้วยความรัก ความอบอุ่น ให้ความห่วงใย และการยอมรับความคิดเห็นของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความรู้สึกของตนเองได้อย่างอิสระ โดย บิดา มารดาหรือ ผู้ปกครอง ร่วมมือกับครูอาจารย์ ในการร่วมกันพัฒนาให้เด็กไม่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองให้มากขึ้น นอกจากนี้ก็ควรมีการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างครอบครัว การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว เป็นพื้นฐานของความสุขในชีวิตของเด็ก ซึ่งอาจทำได้จากการสร้างกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี เพื่อให้ทุกคนใกล้ชิดและไม่เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวเมื่อมีปัญหา สามารถคิดพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างมั่นใจ โดยเข้าถึงความต้องการของตนเองและการยอมรับตนเองอย่างแท้จริง และประสบความสำเร็จในชีวิต

1.3 กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญ ต่อเด็กวัยรุ่นมาก ดังนั้น บิดา มารดา ครู ผู้เกี่ยวข้อง ควรชี้แนะให้รู้จักการเลือกคบเพื่อนที่ดี ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้รวมกลุ่มกับเพื่อน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะชีวิตของเด็ก การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดจากการรับรู้ในการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตนเองทั้งทางด้านทักษะ ความสามารถ ความถนัด ทั้งนี้เกิดจากการที่บุคคลเป็นสมาชิกของกลุ่ม ดังนั้น ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนจะช่วยในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ โดยครูควร

ส่งเสริมให้เด็กรวมกลุ่มเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมกลุ่มระหว่างเพื่อนด้วยกัน และร่วมทำกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม เพื่อเป็นรากฐานของความสัมพันธ์ทางสังคมอันดีในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในส่วนตัวแปรปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพ การมองโลกในแง่ดี เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงของบุคคลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

2.2 ควรมีการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีอื่นนอกจากคูเปอร์สมิท เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้สมบูรณ์ขึ้น และพิจารณาองค์ประกอบเหล่านี้มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับใด

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยในรูป ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ของการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่น ให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.5 ควรมีการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอาชีวศึกษา และบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น แพทย์ วิศวกร ครู อาจารย์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล ซึ่งจะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตมากมาย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2545). รายงานการสรุปจำนวนนักเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : กลุ่มสารสนเทศ กองแผนงาน.
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2526). *Self – Esteem & ความรัก*. กรุงเทพฯ : โปรเฟสชั่นแนลพับลิชชิง.
- คณิต ฤทธิรอด. (2537). การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและการอบรมเลี้ยงดู ตามการรับรู้ของนักเรียน ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติทั่วไป.วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.ถ่ายเอกสาร.
- จงกลณี ดุ้ยเจริญ. (2540). สัมพันธ์ภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดา การเห็นคุณค่าในตนเองกับการปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น .วิทยานิพนธ์ วท.ม. (อนามัยครอบครัว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล. (2532). ผลของการจัดโปรแกรมความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จารุณี บุณยารมย์.(2541). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เข้ารับการสงเคราะห์ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดกระการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ใจทิพย์ พวงทอง. (2540). การศึกษาความสอดคล้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของบุตรวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา.(2539).ผลของการฝึกอบรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าของตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพูนุช สิริพรหมภักทร. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง และความวิตกกังวลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2516). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล. ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2524). ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุขฎิ โยเหลา. (2543). สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ IV. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- เทิดศักดิ์ เดชคง. (2543). จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติปัญญา. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ธีระ ชัยยุทธบรรยง. (2544, กุมภาพันธ์). "การเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง." วารสารการศึกษา กทม.24(5) : 19-26.
- ธัญญา คนอยู่. (2547). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพร พุ่มพุกษ์. (2523). ผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ ลพบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นุชจรี ฌายีเนตร. (2538). ผลการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการ. วิทยานิพนธ์. วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- ปรารธนา ช้อนแก้ว. (2542). การพัฒนาความภูมิใจตนเองของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดระยอง โดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม . (2519). การศึกษาบุคลิกภาพการแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรธานี. ปรินญาณิพนธ์.กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พลนุช พุ่มไสว. (2543). การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับการศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การแนะแนวและให้คำปรึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร

- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2545). การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประภัสสร สุขชื่น. (2539). การศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเอง ระหว่างรูปแบบมาตราชนิดทางเลือกเดียว (Unipolar) และมาตราชนิดเลือกสองทาง (Bipolar). ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ปิยพร ดวงทอง. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับบุคลิกภาพการแสดงตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2535). การวิเคราะห์ข้อมูลระดับมัลติแวลูเอทในทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : กรณีเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุระดับมัลติแวลูเอท(MMR) และเทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แคนอนิคอล (CCA) . กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรณี ช. เจนจิต.(2528).จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี,2538.
- พิสิทธิ์ บุญมาก. (2533). การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง และความวิตกกังวลในการเรียนของนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูในรูปแบบที่แตกต่างกัน. ปรินญาณินพนธ์.(จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- เพยาร์ ผลภาค. (2539). บทบาทของบิดา บทบาทของมารดา การปรับตัวกับเพื่อน กับความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองกับวัยรุ่น. ปรินญาณินพนธ์.(จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- มยุรี ศรีชัย. (2538). เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินติ้ง.
- มะลิ อุดมภาพ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มัทนา วิริยะพันธ์. (2546). ความฉลาดทางอารมณ์กับปัจจัยบางประการของนักเรียน ประจำและนักเรียนไปกลับ โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ .ปรินญาณินพนธ์ .กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ระจิตรแก้ว เล็กอุทัย. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณินพนธ์ .กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

- ริณรพี เจริญทรัพย์ยานนท์. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2532). ปัญหาสุขภาพจิตของเด็ก. กรุงเทพฯ : แปลนพับลิชชิง
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัยทางการศึกษา : หน้า 8 - 11
- วิทยา นาควัชร. (2537). เลี้ยงลูกให้เก่งดีมีสุข IQ.EQ.MQ.AQ. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิง.
- ศศิวิมล บุราณทวีคุณ. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิกานต์ ธนโสธร. (2529). ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพันธ์ สุระรัมย์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับความเข้มแข็งในการมองโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถิต ภัศระ. (2532). ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทรเอม. (2528). วัยรุ่น = Adolescence. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สุชา จันทรเอม. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนารี เตชะโชควิวัฒน์. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูวินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา แผนพรหม. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุปาณี สนิรัตน์ และคณะ. (2537). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สาวิตรี ทยานศิลป์.(2541). *อิทธิพลของครอบครัวต่อความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยประชากรและสังคม).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร
- สุพรรณิ จันทรวีเศษ. (2539). *การวิเคราะห์องค์ประกอบความภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินุญานิพนธ์ .(จิตวิทยาการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สมพงษ์ จินดารุ่งเรืองรัตน์. (2546). *ปัจจัยทางจิตวิทยาทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร. ปรินุญานิพนธ์ .(จิตวิทยาพัฒนาการ).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สมพิศ ไชยกิจ. (2536). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สมิต อาชนิจกุล .(2543). *การพัฒนาตนเอง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์. (2531). *ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณี เกสรอุบล. (2544). *การสำรวจความเครียด การจัดการกับปัญหาและการสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เวชศาสตร์ชุมชน).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรชума พุ่มสวัสดิ์. (2539.) *การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู ในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- อรอุมา สงวนญาติ. (2544). *การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความภูมิใจในตนเองที่มีรูปแบบการตอบและวิธีวิเคราะห์ต่างกัน .ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารยา สุระมาตย์. (2544). *การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- Alfred J. Kahn; and Sheila B. Kamerman. (c1988). *Child support : from debt collection to social policy*. Newbury Park, Calif. : Sage Publications.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action : A social cognitive theory*. New Jersey : Englewood Cliff, N.J. : Prentice – Hall.
- Bisler, Glenn Myers. (1968). *Education Psychology*. New York: Macmillan Company.
- Byrne, Donn. (1966). *An Introduction to Personality*. 3rd ed. New York: Prentice-Hall.
- Cobb, S. (1979) *social support as a moderator of Life Stress*. Psychosomatic Medicine. 38 : 300-314; September – October
- _____ (1979) *social support and Health Through The Life Course*. Colorado : Westview Press.
- Coopersmint' S. (1981). *The Antecedent of Self- esteem*. Palo Alto, California: Consulting psychologists Press, Inc.
- _____ (1984). *SEI: Self- esteem inventories*. California: Consulting psychologists Press, Inc.
- House, Ernest R. (c1981). *Evaluating with validity*. Beverly Hills, Calif. : Sage Publications.
- Hurlock, Elizabeth Bergner. (1978). *Child Development*. New York : McGraw-Hill.
- Thoits, P. (1982). "Conceptual Methodology and Theoretical Problem in Studying Social Support as a Buffer Against Life Stress," Journal of Health and social Behavior. 23 : 145 – 159.
- Maslow, Abraham M. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd New York : Harper & Row.
- Mussen, P.H. John Conger J. and Jer Kagan. (1969) *Child Development and Personality*. 3rd New York : Harper & Row.
- Pender, Nola J. (1982). *Health promotion in nursing practice*. 2nd ed. Norwalk, Conn.: Appleton & Lange.
- Rogers, Carl R. and Rosalind F. Daman. (1959) *Psychotherapy and Personality change*. Chicago : University of Chicago Press.
- Rosenberg, Morris. (1965). *Society and the Adolescent Self – Image*. New Jersey : Princeton University Press.
- Ringness. Thomas A. (1968). *Mental Health in School*. New York : Random House.
- Smith, Henry C. (1961) *Personality adjustment*. New York : McGraw. Hill, Inc.
- Tobachnick, Barbara G and Linda S. Fidell 1996: 147. *Using Multivariate Statistics*. 4th ed. Needham Heights: Allyn & Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผลการวิเคราะห์ข้อความรายข้อ

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม	ข้อที่	IOC	ผลการคัดเลือก	ข้อที่	IOC	ผลการคัดเลือก
แบบวัดการยอมรับนับถือตนเอง	1	1.00	นำไปใช้	11	1.00	นำไปใช้
	2	.80	นำไปใช้	12	.60	นำไปใช้
	3	.80	นำไปใช้	13	.80	นำไปใช้
	4	.80	นำไปใช้	14	.80	นำไปใช้
	5	.80	นำไปใช้	15	.60	นำไปใช้
	6	.80	นำไปใช้			
	7	1.00	นำไปใช้			
	8	1.00	นำไปใช้			
	9	1.00	นำไปใช้			
	10	.60	นำไปใช้			
แบบสอบถามวัดการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	1	1.00	นำไปใช้	11	1.00	นำไปใช้
	2	1.00	นำไปใช้	12	.80	นำไปใช้
	3	1.00	นำไปใช้	13	1.00	นำไปใช้
	4	1.00	นำไปใช้	14	1.00	นำไปใช้
	5	1.00	นำไปใช้	15	.80	นำไปใช้
	6	1.00	นำไปใช้			
	7	1.00	นำไปใช้			
	8	1.00	นำไปใช้			
	9	1.00	นำไปใช้			
	10	1.00	นำไปใช้			
แบบสอบถามวัดการได้รับการยอมรับจากครอบครัว	1	1.00	นำไปใช้	11	1.00	นำไปใช้
	2	1.00	นำไปใช้	12	1.00	นำไปใช้
	3	1.00	นำไปใช้	13	1.00	นำไปใช้
	4	1.00	นำไปใช้	14	.80	นำไปใช้
	5	1.00	นำไปใช้	15	.60	นำไปใช้
	6	1.00	นำไปใช้			
	7	1.00	นำไปใช้			
	8	1.00	นำไปใช้			
	9	1.00	นำไปใช้			
	10	.80	นำไปใช้			

แบบสอบถาม	ข้อที่	IOC	ผลการคัดเลือก	ข้อที่	IOC	ผลการคัดเลือก
แบบสอบถามวัดการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน	1	1.00	นำไปใช้	11	1.00	นำไปใช้
	2	1.00	นำไปใช้	12	.80	นำไปใช้
	3	.80	นำไปใช้	13	.60	นำไปใช้
	4	.80	นำไปใช้	14	1.00	นำไปใช้
	5	1.00	นำไปใช้	15	.80	นำไปใช้
	6	1.00	นำไปใช้			
	7	1.00	นำไปใช้			
	8	1.00	นำไปใช้			
	9	1.00	นำไปใช้			
	10	1.00	นำไปใช้			

ตารางที่ 12 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม	ข้อที่	r	ผลการคัดเลือก	ข้อที่	r	ผลการคัดเลือก
แบบวัดการยอมรับนับถือตนเอง	1	.463	นำไปใช้	11	.497	นำไปใช้
	2	.134	ตัดทิ้ง	12	.676	นำไปใช้
	3	.704	นำไปใช้	13	.1349	ตัดทิ้ง
	4	.725	นำไปใช้	14	.676	นำไปใช้
	5	.119	ตัดทิ้ง	15	.704	นำไปใช้
	6	.651	นำไปใช้			
	7	.189	ตัดทิ้ง			
	8	.498	นำไปใช้			
	9	.704	นำไปใช้			
	10	.100	ตัดทิ้ง			
แบบสอบถามวัดการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	1	.729	นำไปใช้	11	.041	ตัดทิ้ง
	2	.121	ตัดทิ้ง	12	.729	นำไปใช้
	3	.510	นำไปใช้	13	.596	นำไปใช้
	4	.227	นำไปใช้	14	.293	นำไปใช้
	5	.140	ตัดทิ้ง	15	.130	ตัดทิ้ง
	6	.524	นำไปใช้			
	7	.469	นำไปใช้			
	8	.073	ตัดทิ้ง			
	9	.606	นำไปใช้			
	10	.217	นำไปใช้			
แบบสอบถามวัดการได้รับการยอมรับจากครอบครัว	1	.459	นำไปใช้	11	.496	นำไปใช้
	2	.114	ตัดทิ้ง	12	.675	นำไปใช้
	3	.686	นำไปใช้	13	.114	ตัดทิ้ง
	4	.730	นำไปใช้	14	.675	นำไปใช้
	5	.686	นำไปใช้	15	.686	นำไปใช้
	6	.191	ตัดทิ้ง			
	7	.653	นำไปใช้			
	8	.162	ตัดทิ้ง			
	9	.497	นำไปใช้			
	10	.162	ตัดทิ้ง			

แบบสอบถาม	ข้อที่	r	ผลการคัดเลือก	ข้อที่	r	ผลการคัดเลือก
แบบสอบถามวัดการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน	1	.573	นำไปใช้	11	.668	นำไปใช้
	2	.349	นำไปใช้	12	.609	นำไปใช้
	3	.029	ตัดทิ้ง	13	.214	ตัดทิ้ง
	4	.343	นำไปใช้	14	.586	นำไปใช้
	5	.226	ตัดทิ้ง	15	.596	นำไปใช้
	6	.657	นำไปใช้			
	7	.536	นำไปใช้			
	8	.234	ตัดทิ้ง			
	9	.489	นำไปใช้			
	10	.059	ตัดทิ้ง			

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเท่านั้น ข้อความต่าง ๆ คำตอบใดๆของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกที่แท้จริงให้มากที่สุดและตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษางานวิจัยทางวิชาการต่อไป
3. แบบสอบถามนี้มี 5 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
  - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
  - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม
  - ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

นางสาววรรณเพ็ญ ประสิทธิ์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิจัยและสถิติทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

(   ) หญิง

(   ) ชาย

2. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

(   ) ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท / เดือน

(   ) ครอบครัวมีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ 8,000–20,000 บาท / เดือน

(   ) ครอบครัวมีรายได้อยู่ในระดับสูง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 20,000 บาท / เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความและตอบคำถามทุกตัวเลือก ในแต่ละข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนใหญ่	เป็น บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
1.	ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ ก. บังคับให้อ่านหนังสือเป็นประจำ ข. ไม่สนใจถามเรื่องการเรียนรู้เลย ค. พุดคุยถึงปัญหาการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
2.	นักเรียนทำการบ้าน ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ไม่สนใจว่านักเรียนทำการบ้านได้หรือไม่ ข. ไม่ให้ไปไหนจนกว่าจะทำการบ้านเสร็จ ค. ชักถามว่าทำการบ้านได้หรือไม่และช่วยสอน	.....	.....	.....	.....	.....
3.	บางครั้งนักเรียนเกิดความท้อแท้ผิดหวังเรื่องการเรียนรู้ ผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ปลอบ และให้กำลังใจ ข. ไม่สนใจว่านักเรียนมีปัญหาอะไร ค. ให้อ่านหนังสือมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม	.....	.....	.....	.....	.....
4.	นักเรียนนำสมุดรายงานผลการเรียนมาให้ผู้ปกครอง รับทราบ และผลการเรียนดีขึ้นกว่าตอนที่ผ่านมามีคิดว่า ผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. ดูผลการเรียนแล้วกล่าวชมเชย ข. วางไว้บนโต๊ะไม่สนใจที่จะเปิดดู ค. พอใจผลการเรียนและควบคุมดูแลด้านการเรียน มากยิ่งขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ขณะที่นักเรียนแต่งตัวเพื่อไปเที่ยวนอกบ้านผู้ปกครองจะ ทำอย่างไร ก. ช่วยดูว่านักเรียนแต่งตัวเช่นไรจึงจะเหมาะสม ข. บังคับให้ใส่ชุดตามที่ผู้ปกครองจัดให้ ค. ไม่สนใจนักเรียนว่าจะใส่ชุดอะไร	.....	.....	.....	.....	.....
6.	เสื้อผ้าที่นักเรียนสวมใส่แล้ว ผู้ปกครองให้นักเรียนปฏิบัติ อย่างไร ก. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่ใส่แล้ว ข. บังคับให้นำไปแช่ผงซักฟอกแล้วซัก ค. ไม่สนใจจะนำมาสวมใส่ซ้ำอีกก็ได้	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	เป็นส่วนใหญ่	เป็นบางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
7.	นักเรียนกับเพื่อนสนิทมีปัญหาขัดแย้งกันอย่างรุนแรงเมื่อนักเรียนปรึกษากับผู้ปกครอง ผู้ปกครองทำอะไร ก. ให้เลิกคบกับเพื่อน ข. ไม่สนใจปัญหาที่เกิดขึ้น ค. ยินดีที่จะให้คำปรึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
8.	เมื่อนักเรียนกลับจากโรงเรียน ถึงบ้านแล้วผู้ปกครองให้นักเรียนทำอะไร ก. ให้ฝึกฝนแล้วไปทำการบ้าน ข. บังคับให้ไปอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที ค. ไม่สนใจนักเรียนว่าจะทำอะไร	.....	.....	.....	.....	.....
9.	วันหยุด เสาร์-อาทิตย์ นักเรียนปฏิบัติอย่างไรเมื่ออยู่บ้าน ก. พุดคุยกับผู้ปกครอง ข. ทำงานตามผู้ปกครองกำหนด ค. ไม่ต้องทำอะไร เพราะผู้ปกครองไม่สนใจ	.....	.....	.....	.....	.....
10.	เมื่อนักเรียนช่วยทำงานบ้าน ผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. ยกย่องชมเชย ข. ซักถามว่าทำงานบ้านเสร็จหรือยัง ค. ทำงานของท่าน ไม่ได้สนใจว่านักเรียนจะทำอะไร	.....	.....	.....	.....	.....
11.	ขณะที่นักเรียนรับประทานอาหารกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. สนทนาปัญหาทั่ว ๆ ไป ข. ดักเตือนเรื่องการเรียนเป็นประจำ ค. ไม่สนใจที่จะสนทนาด้วย	.....	.....	.....	.....	.....
12.	นักเรียนคิดว่าผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ให้ความรักและความอบอุ่น ข. ไม่สนใจแนะนำอะไรเลย ค. ให้อยู่ในระเบียบวินัยและทำตามคำสั่ง	.....	.....	.....	.....	.....
13.	นักเรียนนอนตื่นสาย ไปโรงเรียนไม่ทัน ผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก. ดุว่าทันที ข. ไม่สนใจว่านักเรียนจะอย่างไรต่อไป ค. แนะนำว่าไม่ควรนอนตื่นสาย	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	เป็นส่วน ใหญ่	เป็น บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
14.	หลังจากที่นักเรียนได้ทำการบ้านเสร็จแล้วผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ไม่สนใจว่านักเรียนจะไปเข้านอนเมื่อไร ข. ให้นักเรียนพักผ่อนและเข้านอนตามเวลาปกติ ค. กวดขันให้นักเรียนอ่านหนังสือก่อนเข้านอน	.....	.....	.....	.....	.....
15.	นักเรียนกลับบ้านไม่ตรงเวลา ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ดูว่าทันที ข. ไม่สนใจว่านักเรียนจะกลับเวลาไหน ค. ชักถามนักเรียนถึงเหตุผลที่ไม่กลับตรงเวลา	.....	.....	.....	.....	.....
16.	โรงเรียนได้จัดทัศนศึกษา นักเรียนต้องไปทุกคนและได้ไปขอค่าใช้จ่ายกับผู้ปกครอง นักเรียนคิดว่าผู้ปกครองจะทำอย่างไร ก. เต็มใจที่จะให้นักเรียนไปทัศนศึกษาครั้งนี้ ข. ไม่สนใจเรื่องที่นักเรียนจะไปทัศนศึกษาในครั้งนี้ ค. ชักถามเรื่องทัศนศึกษาและให้เงินเพื่อใช้จ่าย	.....	.....	.....	.....	.....
17.	ขณะที่นักเรียนกำลังช่วยผู้ปกครองทำงาน บังเอิญได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยๆ ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ไม่สนใจที่นักเรียนได้รับบาดเจ็บ ข. ช่วยเหลือในการรักษาบาดเจ็บ ค. ดักเตือน และให้รีบไปหาหมอรักษา	.....	.....	.....	.....	.....
18.	การเดินทางไปโรงเรียน ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. ผู้ปกครองรับ-ส่งด้วยตนเองหรือให้ไปกับผู้ที่ไว้ใจ ข. ให้ระมัดระวังในการเดินทางไปโรงเรียน ค. จะไปหรือจะกลับจากโรงเรียนเวลาใดก็ได้เพราะต่างคนต่างไปอยู่แล้ว	.....	.....	.....	.....	.....
19.	นักเรียนคิดว่าผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไรในการเลือกสถานที่ศึกษาต่อ ก. ให้คำแนะนำในการศึกษาต่อตามที่นักเรียนต้องการ ข. ให้เลือกศึกษาต่อตามที่ผู้ปกครองต้องการ ค. ไม่สนใจอะไรเลย	.....	.....	.....	.....	.....
20.	เมื่อนักเรียนเสนอความคิดเห็น หรือริเริ่มทำการสิ่งใดก็ตาม ผู้ปกครองนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร ก. ยินดีรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ข. ไม่ให้อิทธิพลสิ่งต่าง ๆ ค. ไม่สนใจเอาใจใส่กับความคิดเห็นหรือริเริ่มทำสิ่งใด ๆ	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาว่า นักเรียนได้รับการสนับสนุน จากบุคคลที่นักเรียนให้ความสำคัญ เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ เพื่อน และโรงเรียน อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน ในแต่ละข้อคำถามให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง เล็ก น้อย	ไม่ จริง เลย
1.	เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจมีบุคคลที่แสดงความเห็นอกเห็นใจห่วงใยข้าพเจ้า					
2.	ข้าพเจ้ามีบุคคลที่จะรับฟัง เมื่อต้องการระบายอารมณ์หรือความรู้สึก					
3.	บุคคลที่ข้าพเจ้าอยู่ด้วยทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอบอุ่น มั่นคงปลอดภัย					
4.	ข้าพเจ้าไม่เคยรู้สึกเลยว่า บุคคลรอบข้างทอดทิ้งให้ข้าพเจ้าอยู่อย่างโดดเดี่ยว					
5.	ข้าพเจ้ามีบุคคลที่สามารถไว้วางใจ และพูดคุยปัญหาต่าง ๆ ได้ทุกเรื่อง					
6.	บุคคลรอบข้างข้าพเจ้าให้เกียรติ ยกย่องและไม่ดูถูกข้าพเจ้า					
7.	บุคคลรอบข้างจะชื่นชมเมื่อข้าพเจ้ากระทำในสิ่งที่ดีหรือถูกต้องเหมาะสม					
8.	ข้าพเจ้าได้รับความไว้วางใจจากบุคคลรอบข้างให้รับผิดชอบในงานที่ข้าพเจ้าสามารถทำได้					
9.	เมื่อบุคคลรอบข้างเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยจะมาขอคำปรึกษาหรือความคิดเห็นจากข้าพเจ้า					
10.	บุคคลรอบข้างยอมรับในการตัดสินใจของข้าพเจ้า ที่จะทำตามแผนการที่ข้าพเจ้าต้องการ					
11.	ข้าพเจ้ามีบุคคลที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือ เมื่อต้องการ					
12.	บุคคลรอบข้างปฏิบัติและให้ความสำคัญต่อข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม					
13.	ข้าพเจ้ามีโอกาสดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมที่ข้าพเจ้าอยู่ เช่น กิจกรรมทางโรงเรียน งานประเพณีต่าง ๆ					
14.	ข้าพเจ้ายังคงไปมาหาสู่และพบปะกับบุคคลที่รู้จักอยู่เสมอ					
15.	ข้าพเจ้ามีโอกาสดำเนินความคิดเห็นร่วมกับบุคคลอื่น					
16.	ข้าพเจ้ามีบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับอนาคตของได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนหรือเรื่องอื่น ๆ					

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง เล็ก น้อย	ไม่จริง เลย
17.	ข้าพเจ้ามีบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำได้ เมื่อต้องการปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างในตัว					
18.	ข้าพเจ้ามีบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน					
19.	ข้าพเจ้าพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อคิดเห็นต่าง ๆ กับบุคคลรอบข้าง					
20.	เมื่อมีปัญหาที่ตัดสินใจไม่ได้ข้าพเจ้า มักจะได้รับคำแนะนำจากบุคคลรอบข้าง					
21.	หากมีปัญหาเรื่องการเงินข้าพเจ้ามีผู้ที่ช่วยแก้ปัญหาได้					
22.	หากมีปัญหาเรื่องสุขภาพที่ต้องการคนดูแลข้าพเจ้าคิดว่าจะมีคนคอยดูแลอย่างแน่นอน					
23.	เมื่อขาดแคลนของใช้ เสื้อผ้า อาหาร หรือสิ่งอื่น ๆ ข้าพเจ้ามีผู้คอยดูแลในเรื่องเหล่านี้					
24.	ข้าพเจ้ามีผู้ที่คอยดูแลและรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนหรือด้านอื่น ๆ					
25.	เมื่อมีภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบมาก เช่น มีรายงานทำมาก ข้าพเจ้าก็มีผู้ที่จะช่วยแบ่งเบาภาระได้					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง เล็กน้อย	ไม่ จริง เลย
1.	เมื่อคุยกับครูข้าพเจ้าไม่กล้าสบตาครู					
2.	ข้าพเจ้ามักอาสาทำในสิ่งที่ข้าพเจ้าคิดว่าทำได้					
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวล เมื่อไปในสถานที่ที่ไม่มีคนรู้จัก					
4.	ข้าพเจ้าชอบทำงานกลุ่มมากกว่างานเดี่ยว					
5.	ถ้าเรื่องไหนที่ข้าพเจ้าคิดว่าถูกแล้วไม่ว่าจะมีคนมาพูดอะไร ข้าพเจ้าจะไม่เปลี่ยนความคิดเดิม					
6.	ข้าพเจ้าจะให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อ					
7.	เวลาทำงานกลุ่มข้าพเจ้ามักคิดว่าตัวเองไม่ค่อยมีส่วนร่วมใน การทำงานเท่าที่ควร					
8.	เมื่อเดินผ่านคนหลายๆ คน ข้าพเจ้าจะรีบเดินไม่กล้ามองหน้า ใคร					
9.	ขณะที่กำลังแต่งตัวถ้ามีคนมาทักว่าเสื้อไม่สวย ข้าพเจ้าจะ เปลี่ยนใส่ตัวใหม่ทันที					
10.	ข้าพเจ้าคิดว่าชีวิตของคนเรานั้นขึ้นอยู่กับพรหมลิขิต					
11.	ข้าพเจ้าจะรู้สึกวิตกกังวลถ้ามีบุคคลอื่นมาทักว่าปีนี้ประสบ เคราะห์กรรม					
12.	ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าได้เป็นหัวหน้าชั้น ข้าพเจ้าจะทำหน้าที่ได้ดี					
13.	ข้าพเจ้าจะรู้สึกกังวลถ้ามีใครมาบอกว่าของที่ข้าพเจ้าจะซื้อไม่ดี					
14.	เวลาอ่านหนังสือพิมพ์ข้าพเจ้าจะอ่านคอลัมน์ที่เกี่ยวกับเรื่อง ดวงและโชคลาภก่อนคอลัมน์อื่น ๆ					
15.	ข้าพเจ้าไม่ชอบตอบคำถามในชั้นเรียนเพราะกลัวจะตอบผิด					
16.	เวลาที่ใส่เสื้อใหม่ข้าพเจ้าจะกระซิบถามคนในบ้านว่าเสื้อที่ใส่ สวยหรือไม่					

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง เล็ก น้อย	ไม่ จริง เลย
17.	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นข้าพเจ้ามักคล้อยตามเสียงส่วนใหญ่					
18.	เวลาทำผิดพลาดข้าพเจ้ามักหาเหตุผลมาอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผลเสมอ					
19.	เวลาพูดคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย ข้าพเจ้ามักจะวางตัวไม่ค่อยถูก					
20.	ถ้าการบ้านที่ข้าพเจ้าทำมาไม่ตรงกับของเพื่อนๆ ข้าพเจ้าจะแก้ไขให้ตรงกับของเพื่อน					
21.	เวลาออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน ข้าพเจ้าจะรู้สึกตื่นเต้น มือสั่น ขาสั่น คอแห้ง ฯลฯ					
22.	ข้าพเจ้าจะรู้สึกไม่สบายใจถ้าแต่งกายแตกต่างจากเพื่อน ๆ					
23.	ข้าพเจ้าไม่ค่อยกล้าทำอะไร ถ้ามีคนมายืนดูอยู่ใกล้ ๆ					
24.	เมื่อมีปัญหาใด ๆ ข้าพเจ้ามักปรึกษาเพื่อนให้ช่วยตัดสินใจหรือให้ร่วมตัดสินใจ					
25.	งานหลายอย่างที่ข้าพเจ้าคิดว่าทำถูกแล้วแต่ก็ยังรู้สึกหวั่นกลัวว่าจะทำผิด					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริงเล็ก น้อย	ไม่จริง เลย
	<u>ด้านการยอมรับนับถือตนเอง</u>					
1.	ข้าพเจ้ายากปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ข้าพเจ้ามักจะยอมแพ้อะไรง่าย ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ข้าพเจ้าพอใจในความสามารถที่ตนเองมีอยู่.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ข้าพเจ้ายอมรับความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของ ตัวเองได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ข้าพเจ้ายากเป็นคนอื่นมากกว่าตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณสามารถเป็นผู้นำผู้อื่นได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	ข้าพเจ้าไม่โยติว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	ข้าพเจ้าสามารถทำให้ผู้อื่นคล้อยตามความเห็นของ ตนเองได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
	<u>ด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน</u>					
11.	ข้าพเจ้าเป็นที่รู้จักชอบพอของเพื่อนๆ ในวัย เดียวกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ข้าพเจ้าไม่ชอบรวมกลุ่มกับผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	เพื่อน ๆ พยายามในตัวข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	เพื่อน ๆ ชอบพูดตำหนิหรือดูถูกข้าพเจ้าเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
15.	ข้าพเจ้าได้รับการเลือกจากเพื่อนๆ ให้ข้าพเจ้าเป็นผู้นำกลุ่ม.....	.....	.....	.....	.....	.....
16.	เพื่อน ๆ มักไม่ชอบพูดคุยกับข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
17.	เพื่อน ๆ อยู่กับข้าพเจ้าแล้วรู้สึกสนุก.....	.....	.....	.....	.....	.....
18.	ไม่มีใครคบข้าพเจ้าเป็นเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
19.	เพื่อน ๆ มักไม่รับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
20.	เพื่อน ๆ เชื่อมมั่นในความสามารถของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริงเล็ก น้อย	ไม่จริง เลย
	<u>ด้านการได้รับการยอมรับจากครอบครัว</u>					
21.	ผู้ปกครองจะร่วมยินดีกับข้าพเจ้าที่ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย.....	.....	.....	.....	.....	.....
22.	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนกิจกรรมที่ข้าพเจ้าให้ความสนใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
23.	ผู้ปกครองยอมรับความสามารถการตัดสินใจของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
24.	ผู้ปกครองไม่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็น.....	.....	.....	.....	.....	.....
25.	ครอบครัวของข้าพเจ้าเข้าใจในตัวข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
26.	ข้าพเจ้าได้รับคำชมเชยจากผู้ปกครองเมื่อกระทำ ความดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
27.	ความประพฤติของข้าพเจ้าเป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครอง..	.....	.....	.....	.....	.....
28.	ผู้ปกครองมักคาดหวังกับข้าพเจ้ามากเกินไป.....	.....	.....	.....	.....	.....
29.	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดเวลาที่ผู้ปกครองขัดใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
30.	ครอบครัวข้าพเจ้าไม่มีใครใส่ใจข้าพเจ้ามากนัก.....	.....	.....	.....	.....	.....
	<u>ด้านการได้รับการยอมรับจากโรงเรียน</u>					
31.	คุณครูมอบหมายงานสำคัญให้ข้าพเจ้ารับผิดชอบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
32.	คุณครูไม่สนใจหรือไม่เห็นความสำคัญของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
33.	ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจมากที่ต้องพูดหน้าชั้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
34.	คุณครูยอมรับความสามารถด้านการเรียนของข้าพเจ้า..	.....	.....	.....	.....	.....
35.	ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนๆ ให้เป็นผู้นำใน การทำกิจกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
36.	ความสามารถในการทำงานของข้าพเจ้าเป็นที่ยอมรับ ของเพื่อนๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
37.	คุณครูยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้งของ ข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
38.	คุณครูพอใจในการทำงานของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
39.	ข้าพเจ้าชอบให้ถูกเรียกตอบในชั้นเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
40.	เมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ข้าพเจ้าจะทำอะไรเต็ม ความสามารถ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววรรณเพ็ญ ประสิทธิ์
วันเดือนปีเกิด	9 พฤศจิกายน 2513
สถานที่เกิด	อ.เมือง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	15/42 ถนนรามอินทรา แขวงจรเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู คศ. 1 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	4641 ถนนดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2529	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ.2536	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา จากวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
พ.ศ.2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและสถิติ ทางการศึกษา จามมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ